Marina Magdalena Florescu

Animale de companie... literară

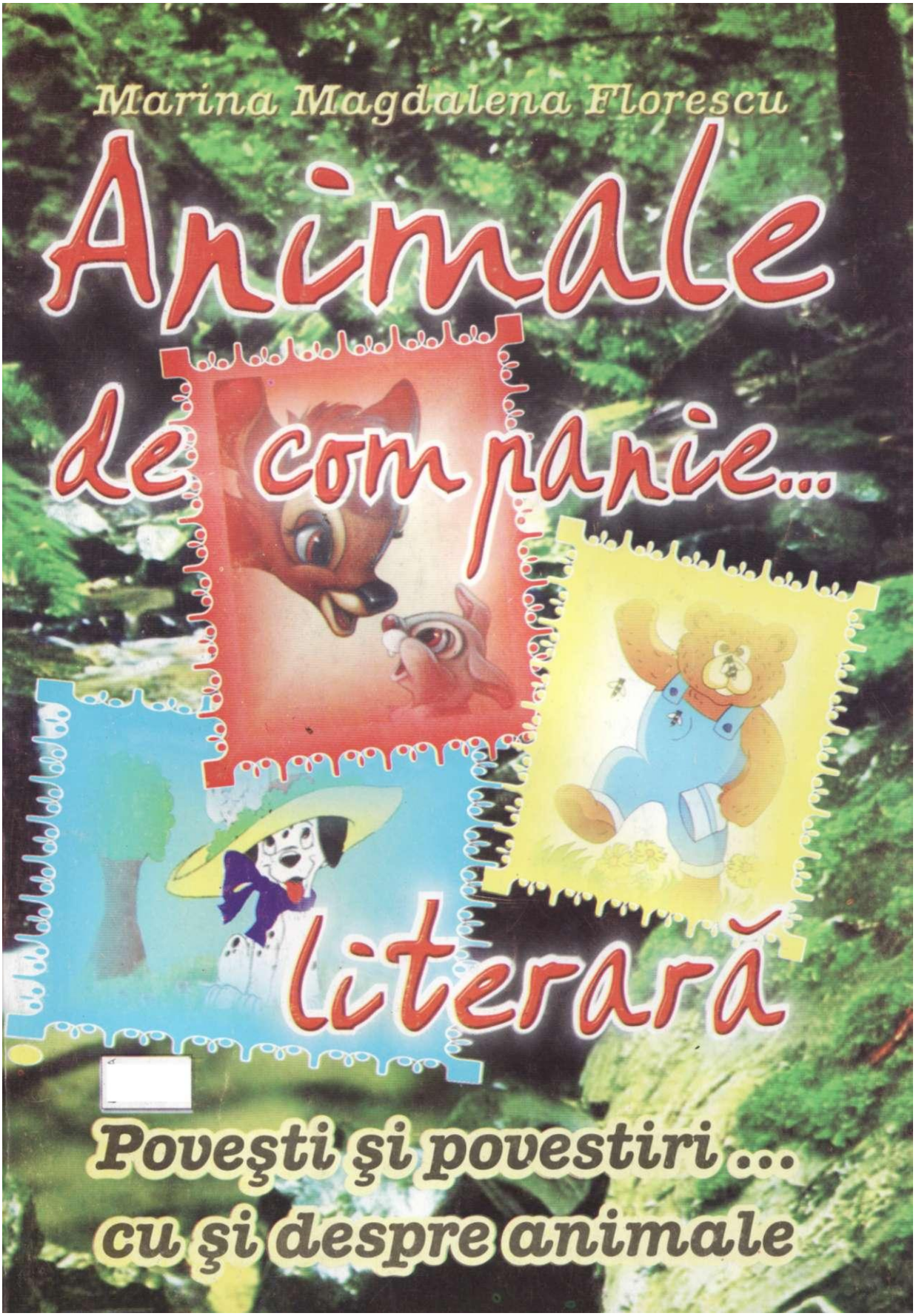

Poveşti şi povestiri ...
cu şi despre animale

MARINA MAGDALENA FLORESCU

ANIMALE DE COMPANIE... LITERARĂ

Povești și povestiri… cu și despre animale

POVEŞTI ŞI POVESTIRI

VULPEA ȘI PISICA

de Frații Grimm

S-a întâmplat ca-ntr-o zi să se întâlnească pisica cu o coană vulpe pe un drumeag, în pădure. Și-și spuse pisica în sinea ei: „Vulpea e deșteaptă foc și pe toate câte se petrec pe lume le știe, că doar i s-a dus vestea de asta și se bucură de renume!" Și i se adresă cât se poate de prietenos:

- Bună ziua, coană vulpe dragă, ce mai faceți? Cum vă mai merge? Cum vă descurcați în vremurile astea grele?!...

Vulpea o măsură pe pisică din cap până-n picioare și, de îngâmfată ce era, se gândi un timp dacă se cuvine sau nu să-i răspundă.

Dar în cele din urmă își călcă pe inimă și se sclifosi:

- Vai de tine, neroado, prăpădito!... Păi te-ncumeți tu, vânător de șoareci, Mațe-Goale ce ești, să mă întrebi pe mine cum îmi merge?!... Ce-ai învățat până acu'; câte meșteșuguri cunoști, de-ndrăznești să mă oprești din drum, ca să stai la taifas cu mine?!...

- Nu cunosc decât unul singur! răspunse cu modestie pisica.

- Care anume? întrebă vulpea, de sus.

- Când mă fugăresc câinii, știu să mă cațăr în copac, ca să-mi scap pielea!

- Asta-i tot ce știi?!... întrebă vulpea, cu dispreț. Mare lucru, n-am ce zice!... Păi eu stăpânesc peste o sută de meșteșuguri și, pe deasupra, mai am și un sac plin cu viclenii!... Tare mi-e milă de tine, pisico! Dacă vrei să afli cum să scapi de câini, atunci vino la mine să te-nvăț!...

În ăst timp, se-ntâmplă să treacă pe acolo un vânător cu patru ogari. De cum îl văzu, pisica își făcu vânt, sărind cu îndemânare într-un copac. Și se tupilă tocmai în vârf, unde crengile și frunzișul se împleteau în așa fel că o ascundea cu totul.

- Ei, coană vulpe - strigă pisica - dezleagă-ți sacul cu șiretlicuri, ce mai aștepți?!

Da' când să-l mai dezlege, că era prea târziu!... Vezi că ogarii fuseseră mai rapizi decât ea și-o înșfăcară-n colți... Și-o țineau bine, nu cumva să le scape...

- Ei, coană vulpe - dădu iarăși glas pisica - vezi c-ai rămas de căruță cu toate cele o sută de meșteșuguri ale matale?!... Dacă te-ai fi priceput să te cațeri în copac, așa cum am făcut eu, ai fi scăpat cu pielea întreagă, da' de-acum încolo, nu prea cred c-o să mai avem prilejul să stăm la taifas!...

VULPEA ȘI CALUL

de Frații Grimm

A fost odată un țăran și țăranul ăsta avea un cal credincios, care îmbătrânise și nu mai era bun de nimic. Și dacă văzu stăpână-su că s-a șubrezit bidiviul și nu mai are ce face cu el, nu mai vru să-i dea de mâncare și-i spuse într-o zi:

- De folosit nu mai pot să mă folosesc de tine, da' eu nu-s hain la suflet și aș vrea să te ajut... Și de ești încă atât de voinic să-mi aduci un leu în bătătură, atunci te țin mai departe. Da' acum, șterge-o din grajdul meu!

- Și nu-și termină omul vorbele, că-l și goni c-o joardă departe, pe câmp... Calul se mâhni tare mult de nerecunoștința stăpânului și se îndreptă spre pădure, să-și caute acolo oleacă de adăpost pentru vremea rea. Și-n drumul lui, numai ce se întâlni cu vulpea, care-l luă la întrebări:

- Ia ascultă, cumetre, de ce umbli atât de singur? Și de ce-ți ții capul în jos? Ce ți s-a-ntâmplat?

- Vai de zilele mele - răspunse calul. Zgârcenia și credința nu fac casă bună împreună... Stăpânu-meu a uitat că l-am slujit ani de-a rândul cu credință. Și fiindcă nu mă mai țin puterile să trag la plug, nu se mai îndură să-mi dea tainul de grăunțe, și m-a gonit.

- Fără nicio răsplată?! făcu, mirată, vulpea.

- Ba mi-a dat o răsplată, și-ncă una bună de tot!... Cică să-i aduc un leu în bătătură! Și de-oi fi în stare să fac una ca asta, mă ține mai departe în grajd... Da' parcă el nu știe că nu-mi stă în putință să fac așa ceva?!...

Atunci vulpea îi zice:

- Dacă-i vorba pe-așa, las' pe mine, c-am să te ajut! Și ceea ce trebuie să faci tu e o nimica toată. Ia întinde-te pe jos și rămâi nemișcat, ca și cum ai fi mort!...

Calul făcu întocmai cum îi spusese vulpea și roșcovana cea hoțomană îndată se duse la vizuina leului, care nu era departe de acolo, și-i grăi așa:

- Îți aduc o veste cum nu se mai poate de bună. Colo, în poiana de lângă aluniș, e un cal mort. Hai, vino cu mine, și-o să ai parte de-un prânz îmbelșugat!

Leul nu se codi câtuși de puțin și prinse a călca pe urmele vulpii. Și când ajunseră lângă cal, vulpea spuse:

- Prea e locul ăsta în calea oamenilor!... Știi ceva, aici n-o să te poți ospăta în tihnă, și-ar fi mai bine să-l duci la vizuină. Uite, o să te ajut și eu și-o să-i leg coada de tine. În felul ăsta, cred c-o să-ți fie ușor să-l duci până acasă. Și când l-oi avea în vizuină, o să-l poți mânca tară nicio grijă.

Leului îi plăcu sfatul vulpii și, foarte liniștit, se lăsă să fie legat de cal. Da' vezi că vulpea apucă, ușurel, coada calului, și-i legă cu ea leului amândouă

picioarele... Și atât de bine i le înfășură, și atât de bine făcu nodurile, că nicio putere de pe lume n-ar fi fost în stare să rupă legăturile.

După ce sfârși ce avea de făcut, vulpea îl bătu pe cal pe spate, îndemnându-l cu putere:

- Dii, bălane, dii!...

Dacă auzi chiuitura vulpii, calul odată sări în sus și-l trase pe leu după el. Leul începu să ragă, de hăuli toată pădurea, și atât de înfiorător urlă, că de spaimă încremeniră toate zburătoarele. Dar calul nu se sinchisi deloc de răgetele lui și-l târî peste toată țarina, până la ușa stăpânului său. Când văzu asta, stăpânul își schimbă gândul și oleacă de omenie parcă-i cuprinse cugetul. Și numai ce-i spuse calului:

- Acu' rămâi la mine, după cum ne-a fost învoiala! Și nu te teme, c-o s-o duci bine de-aci înainte!...

Și-i dădură să mănânce pe săturate, până i se sfârșiră zilele.

Vocabular:

a se șubrezi ~ a nu mai fi rezistent la eforturi: a fi lipsit de vigoare, de sănătate deplină;

bătătură ~ ogradă, curte;

oleacă ~ puțin;

tain ~ rație de nutreț care se dă animalelor.

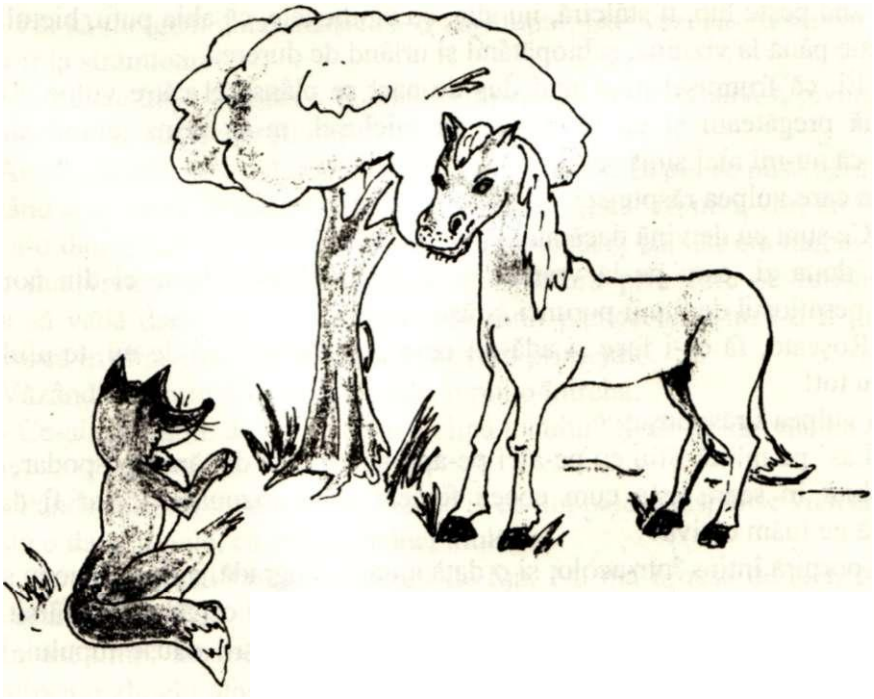

LUPUL ȘI VULPEA

de Frații Grimm

Lupul o luase pe vulpe ca slugă, îngăduindu-i să stea cu el în casă, și tot ce-i poruncea lupul, vulpea trebuia să facă, fiindcă era mai slabă decât el. Le făcea ea pe toate, că n-avea încotro, dar tare ar fi fost bucuroasă să poată scăpa odată de un asemenea stăpân!...

Într-o vreme, pe când hoinăreau amândoi prin pădure, lupul îi zise:

- Auzi, roșcato, vezi de-mi fă rost de ceva de mâncare, că de nu, te mănânc pe tine!

Și vulpea se grăbi să-i răspundă:

- Las' pe mine! Știu eu târla unui țăran, unde s-ar găsi niscavai mielușei, și nu-i departe de aici; dacă poftești, hai să înhățăm unul!

Lupul încuviință bucuros și o porniră într-acolo. Vulpea se strecură în târlă, fură un mielușel pe care-l aduse plocon lupului și-și văzu apoi de treabă. Lupul îl înghiți la repezeală, dar nu se mulțumi doar cu atât; își simțea burduhanul gol, de parcă n-ar fi avut nimic în el, și-i lăsa gura apă de poftă să mai mănânce un mieluț.

De astă dată o porni singur-singurel, dar cum nu se pricepea deloc la o astfel de vânătoare, oaia bătrână prinse de veste și începu să behăie cu atîta amar și jale, că într-o clipită se strânseră toți țăranii din împrejurimi.

Dând peste lup, îl stâlciră, nu alta, cu ciomegele, că abia putu, bietul, să se mai târâie până la vizuină, șchiopătând și urlând de durere.

- Ei, că frumușel m-ai mai dus de nas! se plânse el către vulpe. Tocmai când mă pregăteam și eu să înșfac un mielușel, m-au prins țăranii și m-au tăbăcit, că nu-mi mai simt oasele!

La care vulpea răspunse:

- Ce sunt eu de vină dacă nu te mai saturi?

A doua zi, cam pe la vremea amurgului, plimbându-se ei din nou prin pădure, nesățiosul de lup îi porunci iarăși vulpii:

- Roșcato, fa ce-i face și adă-mi ceva de mâncare, că de nu, te-nfulec cu coadă cu lot!

Și vulpea-i răspunse:

- Las' pe mine! Știu eu pe-aici pe-aproape o casă de țăran gospodar, și-am văzut chiar în seara asta cum cocea femeia niște cozonaci. Ce-ar fi dac-am merge să ne luăm câțiva?

O porniră întins într-acolo, și o dată ajunși în ogradă, vulpea începu să dea târcoale casei, zgâindu-se și adulmecând peste tot, până ce dibui în sfârșit unde se afla strachina cu cozonaci; apoi înșfăcă vreo șase și-i aduse lupului, ca să scape de el.

- Na, mănâncă aici și te satură!

Și-și văzu de drum.

Lupul înghiți cozonacii pe nemestecate și gândi în sinea lui: „Ăștia abia mi-au deschis pofta, și zău, îmi lasă gura apă să mai înfulec vreo doi-trei!..." Își încercă norocul singur, dar când dădu să apuce strachina, o smuci atât de tare, că-i scăpă și se prefăcu în zeci de cioburi. Atrasă de zgomot, femeia alergă să vadă ce-i și dădu peste lup. Începu să strige după ajutor și oamenii săriră din toate părțile și-l burdușiră în bătaie.

Și luă o trânteală atât de zdravănă, că se alese cu două picioare schilodite. Cu chiu cu vai și scheunând de durere, se târî până la bârlog, unde-l aștepta vulpea.

- Ei, că de astă dată mi-ai copt-o și mai bine! răcni lupul la ea. Din cauza ta m-au prins oamenii la cozonaci și m-au bătut de mi-au muiat oasele, nu alta.

Dar vulpea îi răspunse din nou:

- Ce să-ți fac dacă nu ți se mai satură burduhanul o dată!

A treia zi porniră din nou la plimbare în pădure. Și cum pășea șontâc-șontâc, abia târându-și cele două picioare vătămate, o dată se întoarse lupul spre vulpe și rânji la ea:

- Roșcato, fa rost de niscaiva mâncare, că de nu pun colții pe tine!

Și vulpea îi răspunde:

- Las' pe mine! Știu eu un om care a tăiat ieri o vită și a pus carnea la saramură într-un butoi, pe care-l are în pivniță. Ce-ar fi dacă am merge într-acolo?

- Păi să mergem chiar acușica - o zori lupul. Da' vezi să-mi sari în ajutor, dacă oi fi la strâmtoare!

- Nu duce grijă de asta - îl liniști vulpea și-l petrecu până-n pivniță, prin niște cotloane numai de ea știute.

Acolo găsiră carne, să mănânce și să tot rămână. Lupul se puse pe-nfulecat și, văzând câtă carne îl așteaptă, se liniști singur: „Las' că nu e zor, am destulă vreme s-o dau gata!" în acest timp, vulpea se ospăta și ea, dar era numai ochi și urechi; din vreme-n vreme se apropia de spărtura prin care se furișaseră și încerca să vadă dacă nu i s-a umflat prea mult pântecele și nu i-o fi greu s-o zbughească în clipa când i-ar fi amenințat vreo primejdie.

Văzând-o cuprinsă de neastâmpăr, lupul o întrebă:

- Ce-ai, cumătră, de nu mai stai o clipă locului? Și de ce sări mereu afară și intri iar?

- Pândesc să nu vină careva și să ne ia ca din oală - răspunse vicleana. Da' sfârșește o dată, lupule, că prea mănânci mult!

- Ce e?! se răsti la ea nesățiosul de lup. Nu mă urnesc de aici, până nu îmbuc ultima fărâmiță!

În ăst timp, auzind zdupăielile vulpii, țăranul coborî în pivniță. Cum îl zări, vulpea o zbughi afară dintr-o singură săritură. Lupul voi să se țină după ea,

dar se ghiftuise într-atât, că nu fu chip să-și strecoare burduhanul prin deschizătura aceea și rămase prins ca un șoarece-n cursă. Țăranul apucă un retevei și-l lovi peste șale și peste cap, până îl lăsă fără suflare.

Șireata de vulpe, care nu se oprise din fugă decât în mijlocul pădurii, sărea bucuroasă peste toate lăstarele.

Și de atunci, cât o mai fi trăit, vulpea rămase singură în vizuină, fericită că a scăpat de un stăpân atât de nesățios.

Vocabular:
niscaiva ~ nișteva;
a burdui ~ a bate zdravăn pe cineva;
cotloane ~ locuri ascunse, neumblate;
a se ghiftui ~ a mânca peste măsură;
retevei ~ bucată de lemn.

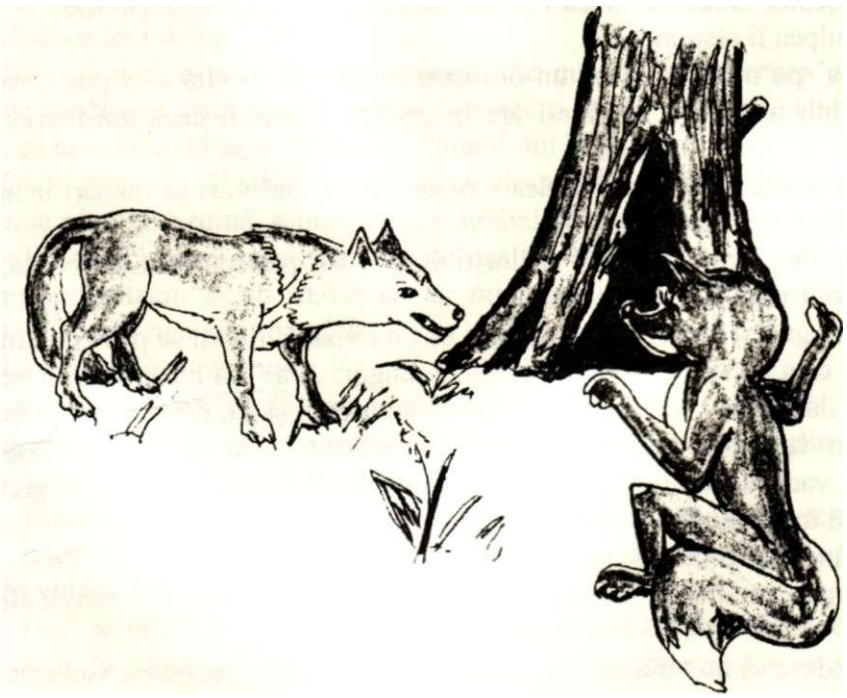

PUIȘORUL ȘI VULPEA

de Ion Pas

Stai cuminte acum, și-o să-ți spună bunica o poveste cu un pui de găină care a fost neascultător ca tine. Puișorul voia să se ducă în crâng, măcar că i-a spus mama, de multe ori, să nu plece din curte, să nu se ducă-n crâng, căci acolo e vulpea nemiloasă. De vulpe se tem și rațele, și găinile, ba chiar și cocoșii.

Dar puiul n-a vrut să țină seama de sfaturile mamei și a pornit, legănându-se pe picioare, hai-hui, ca un copil care nu e cuminte.

„Hei, și cine e vulpea? se gândea puișorul. Să poftească să-mi iasă înainte, că eu, haț, îi scot ochii cu ciocul!"

Deodată se opri. Dintr-un tufiș dădu buzna o lighioană. Vulpea! Da, da, chiar ea... Vai, puiul o să moară! De ce n-a ascultat-o pe maică-sa?

Dar iată că vulpea n-are gânduri vrăjmașe. Nu îl sugrumă. Nu îl mănâncă.

Vulpea îl privește domol, ca o bunicuță bătrână, și-i spune:

- Te-ai speriat, micuțule? Fii pe pace. Nu-ți fac nimic. Au născocit despre mine gurile rele multe neadevăruri. Eu nu mănânc pe nimeni. Din contră, vă iubesc pe voi, găinușelor, cocoșeilor, păsărelelor. Uite, ca să vezi cât sunt de milostivă, îți spun că nu eu vă dușmănesc, ci vulpoiul roșcat, care-i vecinul meu. Chiar în noaptea asta vrea să vină la voi, să vă mănânce. Spune-mi unde sunt frații tăi, să-i vestesc de cu vreme.

Și vulpea n-a avut nevoie să vorbească mai multe, căci puișorul cel neastâmpărat și prostuț o crezu pe cuvânt, ba chiar se înduioșă de atâta bunătate.

Vrei să știi ce-a mai fost? A fost prăpăd și jale. Puișorul a dus-o pe vulpe în bătătură, i-a arătat cum se deschide ușa, unde sunt rățuștele, gâștele și cocoșeii, iar vulpea, lacomă și fățarnică, a gâtuit toate făpturile din ogradă și pe urmă l-a mâncat și pe el...

TOMIȚĂ IEPURAȘUL

de Alexandru Mitru

Să nu te iei după fricos... Cine se ia după fricos ajunge... O să vedeți îndată unde-ajunge!

Această întâmplare s-a petrecut demult, demult, pe vremea când animalele se hotărâseră să nimicească pe vânător.

S-a întocmit oștirea animalelor, ariciul înainte, pe urmă lupul, vulpea, cerbul, bursucul, ursul. Ba au chemat într-ajutor și-o pasăre, pe vultur, să zboare, să-i vestească când vine vânătorul.

Se pregătea o bătălie mare.

A venit castorul, dulgherul prea iscusit, și a ridicat ici-colo ziduri de lemn. În dosul lor s-au strâns în rânduri animalele, să lupte.

Și-au ascuțit toți dinții și ghearele.

Erau aproape gata, când nu știu cine a spus:

- Mergem la bătălie, dar nu avem hatman.

- Așa e, să alegem un hatman! au rostit toate dihăniile dintr-o dată.

Cine să fie? Cine? Ariciul nu e bun, căci e țepos; lupul este de trebuință-n bătălie; vulpea e prea vicleană; cerbul e-ncornorat și se agață-n ramuri; bursucul e prea greu; ursul e cam bătrân...

Nu se înțelegeau...

Când cearta era mai aprinsă, cine venea fară de grijă pe cărare, cu pălăria pe-o sprânceană, fluierând mulțumit?

Tomiță iepurașul.

- Ce e cu tine, măi Tomiță? Și de ce fluieri atât de mulțumit? l-au întrebat dihăniile.

S-a oprit iepurașul, și-a împins pălăria mai pe ceafă, apoi plictisit a dat dintr-o lăbuță:

- L-am doborât... M-am repezit cu dinții, și haț, haț, ca și cum n-ar fi fost...

- Pe cine? a întrebat cu spaimă cerbul.

- Pe un dușman! a început să-și dea aere Tomiță, văzând că-i ascultat de toți.

Și-ntr-adevăr, Tomiță doborâse un trunchi din cel subțire, de rărușcă - viță sălbatică.

Îi plăcea mult, căci are coaja acrișoară. îi era dușman, pentru c-o dibuia cam greu.

- A doborât singur dușmanul! s-a minunat bursucul.

- Hm, hm! a mormăit în sine ursul. De-am fi și noi așa viteji ca tine...

- Vrem să alegem un hatman și nu ne înțelegem! a glăsuit ariciul.

- Vreți un hatman?... Vreți un hatman destoinic peste animale? Să vă fiu

eu! s-a îngâmfat Tomiță. Nu-i nimeni mai viteaz ca mine în pădure.

- Ar putea să ne fie el hatman! s-a învoit cumătra vulpe. Tot nu ne înțelegem între noi.

- Să fie, dacă-i așa viteaz! a spus și cerbul.

S-au învoit și lupul, și ursul, bursucul, ariciul și vulturul.

I-au dat deci lui Tomiță căciula de hatman, i-au dat și-o spadă.

Era hatman în lege.

- Și acum poruncește, Tomiță! a spus lupul. Noi te ascultăm orbește.

- Du-ne la bătălie, să-l doborâm pe vânător! a strigat și vulturul.

La toate se-așteptase Tomiță, dar ca să fie hatman în bătălie și să-l răpună pe vânător, la asta nu...

Începuse să tremure.

- Voi stați aici! le-a poruncit. Când am să fluier, dați toți năvală cu putere... Mă duc să văd pe unde-i vânătorul!

S-a strecurat prin pădure.

Era o zi rece de toamnă, când vântul bate cu putere și frunzele încep să cadă.

Inima lui Tomiță era numai atâta, cât vârful acului...

Cine l-a pus să fie hatman? Dacă a auzit și vânătorul?... O să-l doboare cu săgeata!...

Se tupila la pământ și inima-i bătea să-i spargă pieptul. Sta cu urechile ciulite. De frică, i-au crescut, i-au tot crescut urechile... (De-atunci sunt așa mari!...)

Deodată a început să bată vântul mai tare și frunzele să foșnească. Niște rămurele s-au frânt și l-au lovit pe Tomiță drept în obraz.

„E vânătorul! s-a gândit iepurașul. A auzit ce-am spus. Vine spre mine. A tras cu arcul."

S-a întors într-o clipită... Și fugi!... Și fugi!...

De frică îi căzuse hatmanului căciula pe ochi. Nemaivăzând, s-a împiedicat de spadă și și-a tăiat lăbuțele din față. De frică și de durere a mai făcut un salt și s-a dat peste cap. Atunci și-a tăiat coada. (De-aceea-s așa scurte lăbuțele din față și coada lui Tomiță până-n ziua de azi!...)

Fugea acum de-i sfârâiau călcâiele și șuiera văzduhu-n urma lui.

Dihăniile, auzind șuierul, au crezut că-i semnalul hatmanului, au dat năvală după el, să prindă vânătorul.

Au ieșit din pădure, pe câmp.

Era către amurg, când umbrele-s mai lungi, când soarele se pregătește de culcare.

Tomiță își vedea umbra și, crezând că-i vânătorul în urma lui, fugea din ce în ce mai repede...

Abia se mai ținea oștirea după el. S-a mai ținut o vreme. Pe urmă s-a pierdut de hatman.

Tomiță a mai fugit înc-o bucată bună, a dat peste un copac și s-a izbit. Atât de tare s-a izbit, c-a văzut stele verzi. (De atunci are privirea împrăștiată și buza de sus crăpată de lovitură!...) Și-a rămas lat...

Târziu, când și-a venit în fire, s-a întors în pădure fără căciula de hatman și fară spadă.

Iar se lăuda:

- De veneați după mine, îl răpuneam pe vânător!... Dar m-ați lăsat singur...

Animalele au început să râdă. Îl urmărise-n zbor vulturul. Văzuse tot. Și povestise. Au râs dihăniile de Tomiță. L-au luat la goană.

- Cine se teme de foșnetul frunzelor, nu are ce căuta-n pădure.

Din acea zi, sălbăticiunile ca lupul, vulpea, ursul și vulpea îl fugăresc pe iepuraș. Și unde-l prind, îi fac de petrecanie. Le e necaz că l-au avut hatman...

Vocabular:

hatman ~ (în trecut) conducător de oști;
dihanie ~ animal sălbatic (mare); ființă ciudată, namilă, monstru;
destoinic ~ vrednic, capabil, îndemânatic.

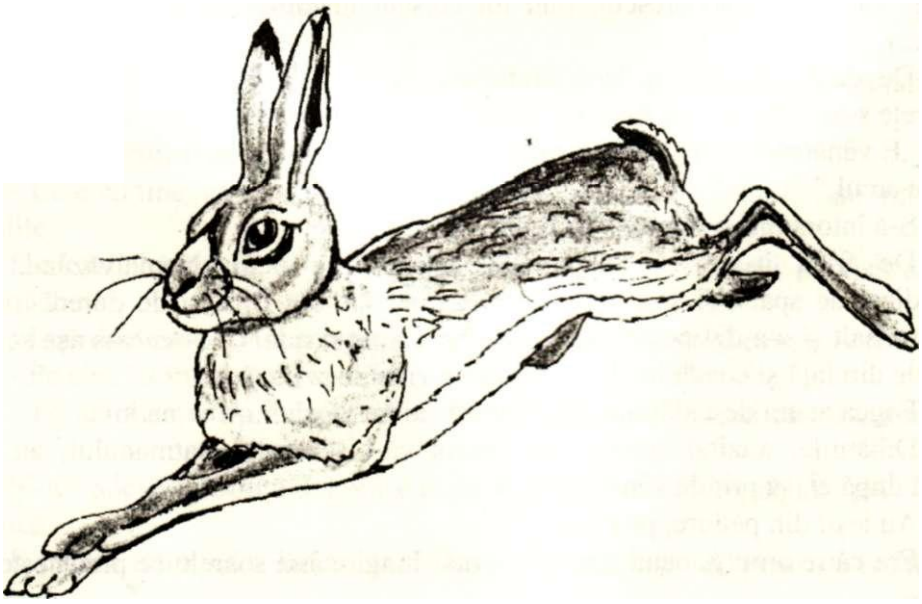

CUM S-A STRICAT PRIETENIA DINTRE CÂINE ȘI PISICĂ

de Alexandru Mitru

Prietenia cea adevărată nu se spune cu vorbe, că vorbele zboară, se arată cu fapte, că faptele rămân.

Și mai lesne te aperi de dușman, decât de acela ce zice că ți-e prieten și umblă numai cu gânduri necurate!

Se povestește că ar fi fost odată prieteni câinele și pisica.

E drept că-i mult de-atunci... E mult... Din vremea când nici câinele și nici pisica nu trăiau încă pe lângă om. Erau sălbăticiuni. Locuiau prin pădure.

Pisica se apropiase în acel timp de câine și, miorlăind subțire, îl îndemnase:

- Nu vrei să fim prieteni buni? Să vânăm laolaltă, să stăm într-un bârlog, să împărțim prada? Nu vrei?

Câinelea a lătrat scurt și s-a învoit. Au întins și-o masă ca să lege prieteșug. Le-au cântat și lăutari: o pupăză și niște greieri.

- O să vânăm pe rând! a spus pisica. Întâi e rândul tău... Și să vezi să te întorci cu pradă bună. Eu o să am în vremea asta grijă de gospodărie.

Câinele a plecat să vâneze. Pisica s-a așezat și a început să toarcă.

N-o bătea vântul, n-o uda ploaia. Sta și-aștepta să vină câinele cu prada.

Și câinele umbla, alerga prin pădure, peste coclauri și peste tot...

Deodată, i-a ieșit în cale o capră. A început s-o latre și s-o gonească spre bârlog.

A auzit pisica lătratul câinelui și tropotul caprei. Le-a ieșit înainte, prefăcându-se obosită:

- Vai, grele mai sunt treburile gospodăriei!...

- Nici eu n-am stat degeaba, vezi bine! a zis câinele, privind cu mulțumire capra ce behăia speriată.

A băgat capra în bârlog și a vrut să se odihnească.

- Ce, crezi că merge așa?... a început să miorlăie pisica, bătând pământul cu coada. Du-te-n pădure și mai vânează. Ne trebuie bucate pentru iarnă. Nu-i vreme de pierdut... Așa ți-e prietenia? Eu trudesc din greu cu gospodăria, tu vii doar cu o capră și te așezi la odihnă... Nu, băiete. Hai și pornește la treabă!

Așa miorlăia pisica, că-l durea capul pe bietul câine!... Și-a băgat coada între picioare și a început să-i ceară iertare c-a supărat-o.

Până la urmă, pisica s-a înduplecat să-l ierte. Iar câinele a plecat din nou la vânătoare.

Dar înainte de a pleca, a spus:

- Nu te supăra. De vrei, mulge capra... Mi-e poftă de niște lapte!

- Numai la mâncare ți-e gândul - l-a certat - la treabă nicidecum... Hai, pleacă, nu mai pierde timpul de pomană!

A plecat bietul câine. Ce să facă? A colindat pădurea în lung și-n lat. A scotocit tufiș după tufiș. S-a luat după un iepure, l-a fugărit... dar iepurele a pierit. A lătrat către o coțofană, cu gând s-o sperie să cadă jos, dar coțofana a deschis pliscul mare, a râs de el și a zburat.

Se înnopta. Printre copaci abia se mai zărea o pâlpâire de lumină.

Îi era rușine câinelui să vină acasă fără nicio pradă. Îi era de gura pisicii...

Dar n-avea ce să facă. A luat-o spre bârlog... Nu era greu să afle prin întuneric unde-i bârlogul. Acolo, la intrare, sta pisica. Ochii ei verzi, răi, străpungători, luceau ca două luminițe. Era sătulă. De cum plecase din nou câinele la vânătoare, se repezise la capră. O mulsese, mâncase laptele, se săturase.

Se așezase apoi la gura bârlogului, privind la stele, lingându-se alene pe mustăți, torcând...

„Frumoasă-i viața când știi să ți-o trăiești! își zicea ea mulțumită. Și mai ales când ai un prost de câine lângă tine".

Pe când ședea așa, iată, îl vede și pe câine. Se strecură încet printre copaci, cu coada între picioare și cu spinarea încovrigată de rușine.

- Pe unde ai fost, nemernicule? a început să-l certe pisica. Ai fost la crâșmă ori la vreo petrecere? Te văd venind pe trei cărări. Vânatul l-ai lăsat în plata lui! Așa ți-e felul! De ăsta îmi ești?... Sărmana, sărmănica de mine, și eu care te aștept flămândă și trudită aici acasă!...

A început și bietul câine să lăcrimeze de mila ei. S-a dezvinovățit cum a putut. A cerut iertăciune că nu este mai vrednic.

- Să bem lapte! a spus el.

- Lapte? s-a mirat pisica. De unde lapte?

- Păi, n-am vânat eu azi în zori o capră? a întrebat câinele.

- Ba da!

- Și n-am adus-o la bârlog?

- Adevărat!

- Și n-a rămas să mulgi tu capra, să bem lapte?

- De care lapte tot vorbești? s-a făcut pisica că nu-și aduce aminte.

- Păi, n-am vânat dimineață o capră? a început iar să spună câinele, cam supărat.

- Așa e.

- Și n-am adus-o la bârlog?

-Ba da.

- Și n-a rămas s-o mulgi?

- Adevărat! a miorlăit pisica, socotind iute ce să mai răspundă.

- Păi, unde e laptele pe care l-ai muls?

- Laptele?... Care lapte?... A!... Laptele caprei?

- Da, da.

- Cu laptele de capră s-a întâmplat așa! Au venit niște șoareci flămânzi...

Spunând cuvintele acestea, pisica și-a șters o lacrimă cu coada.

- Și mai departe?

- Au venit șoarecii și m-au rugat să le dau să mănânce ceva... Tu știi că sunt miloasă. Le-am dat lor laptele. Credeam c-ai să aduci și tu vreo pradă în seara asta din pădure... Dar tu... tu ești nevrednic.

- Să mâncăm capra! a îndrăznit să îngaime câinele.

- Capra e pentru iarnă, a sărit pisica la câine cu ghearele. Să nu te atingi de ea. O fac pastramă pentru timpuri grele. Și cum s-o lumina de ziuă, să pleci iar la vânat. Să nu te întorci acasă fără pradă. Altminteri, s-a sfârșit cu tine.

A plecat câinele în zori iarăși la vânătoare. A alergat încoace, a alergat încolo...

Acasă, pisica a sărit la gâtul caprei. A doborât-o și a început s-o mănânce.

Mânca și se-odihnea.

Nu avea nicio grijă.

„Frumoasă-i viața când știi să ți-o trăiești!... se gândea ea. Și mai ales când ai pe lângă tine un prost de câine".

Iar câinele, în vremea asta, gonea pe ploaie, gonea pe vânt, căuta vreo pradă s-o aducă acasă, să scape de gura pisicii.

Da' fie că se apropia iarna și se trăgeau sălbăticiunile-n bârgoluri și-n vizuini, fie că se zvonise prin pădure că umblă câinele la vânătoare, nu se mai găsea nimic, nicio pradă.

A umblat multă vreme, multă vreme, zadarnic. Abia-și mai trăgea sufletul de istovit, și burta-i sta lipită de spinare.

Nemaiavând alta ce face, s-a dus acasă, cu gând să mai ceară o dată iertare pisicii. S-o roage să-i dea numai o înghițitură de pastramă. Și, cum o prinde oleacă de putere, să poată pleca iar la vânătoare.

- Nemernicule - a țipat pisica - unde-i vânatul? Ce mi-ai adus?

I-a spus câinele c-are ghinion. Că n-a găsit nimic prin pădure. Să-i dea numai o înghițitură de pastramă.

- Care pastramă? a făcut pisica pe uimita.

- Pastrama de capră! a răspuns câinele.

- De care capră tot vorbești?

- Capra pe care am vânat-o și am adus-o la bârlog. Laptele ei l-ai dat șoarecilor! N-ai zis că ai s-o faci pastramă pentru iarnă?

- Am zis.

- Atunci unde-i pastrama?

- De ce pastramă tot vorbești? a încercat din nou pisica să facă pe mirata.

Dar câinele a înțeles-o de data asta pe șireată. Și-a rânjit colții.

- A!... Pastrama? s-a făcut pisica dintr-o dată că își aduce aminte. Să vezi, au venit șoarecii la mine, m-au legat fedeleș și au mâncat pastrama. Atunci când

eşti prea bun, îşi bat toţi joc de tine!...

A alergat degrabă câinele la şoareci:

- Aţi cerut lapte de la pisică? Aţi mâncat voi pastrama?

- Noi? au zis şoarecii în cor. Te minte pisica. Nu ştim gustul de lapte şi nici pe cel de pastramă!...

S-a întors câinele acasă. A înhăţat-o pe pisică de ceafă şi-a tăbăcit-o. (De vrei să te muşte câinele, întărâtă-l!...) A început pisica să-l zgârie pe câine şi să-l stuchească între ochi.

S-au bătut bine. S-au tăvălit unul pe altul prin toată pădurea. Şi tot aşa, bătându-se, s-au fugărit până într-un sat.

Aici, i-au văzut oamenii, i-au despărţit. Pe câine l-au legat în lanţ, şi pe pisică au vârât-o în bucătărie. Să n-o mai muşte câinele. Şi nici să nu-l mai stuchească pe dulău, să nu-i mai sară-n ochi.

Dar ei nu şi-au uitat necazul până astăzi. Când se întâlnesc, câinele latră şi cere pastrama, îi cere laptele, o înhaţă şi o muşcă. Pisica îl stuchieşte între ochi, îl zgârie, miorlăie şi-l face leneş şi nevrednic.

Şi tot de-atunci, de când au dat-o şoarecii de gol, pisica îi stârpeşte unde-i află... îi caută, îi mănâncă şi le spune:

- De nu m-aţi fi dat voi de gol, şi-acum mi-aducea câinele mâncare, mă odihneam, nu aveam nicio grijă. Aşa am să vă înghit pe voi... Ca să vă săturaţi...

Iar puii lor, copii şi nepoţi, au rămas să se duşmănească pe vecie.

Sau, cum s-ar spune cu altă vorbă: părinţii au mâncat aguridă, copiilor li s-au stremmmpezit dinţii.

Vocabular:
coclauri ~ locuri neumblate;
istovit ~ extenuat, foarte obosit;
oleacă ~ puţin.

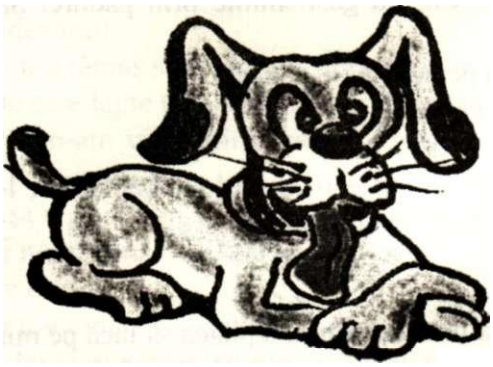

FRAM, URSUL POLAR
Sfârșitul

de Cezar Petrescu

Viscolul chiuia rostogolind trombele de zăpadă măruntă, icnea în pereții de gheață, în stânci, în sloiuri, gemea și urla de-a lungul pustietăților albe.

Nu se cunoștea cer de pământ; ghețuri de ape.

Și această urgie dura de ceasuri și de ceasuri și de ceasuri.

Se mai afla undeva un cer limpede?

Se mai afla undeva o casă caldă, cu o gură de sobă, unde copiii întind mâinile subțiri să se dogorească la pâlpâirea flăcărilor?

Mai erau undeva oameni care se plâng de căldură, asudă și-și fac vânt cu batista?

Spăimântătoarea urgie a viscolului părea că a măturat tot. Că a îngropat tot. Stăpânea acum numai chiotul uraganului alb, vânturând nămeții dintr-un capăt la celălalt. Peste insule, peste banchiză, peste ochiuri de apă, vijelia trecea vâjâind.

Doi oameni se târâseră de-a bușilea sub un perete de sloi.

Credeau c-au găsit adăpost. Dar adăpostul era amăgitor. Viscolul cădea troiene peste dânșii. Și oamenii luptau să-și libereze răsuflarea. Scoteau capul din zăpadă, îi izbea în ochi, în gură, în obraz pulberea măruntă și usturătoare, ca sticla pisată. Iar înghețul îi cuprindea încetul cu încetul.

- Egon, tu mai simți mâinile?

- Nu le mai simt demult, Otto. Nici mâinile, nici picioarele...

Ca să-și audă glasul, erau nevoiți să strige. Și sforțarea strigătului însemna o înfricoșătoare suferință pentru puterile lor istovite.

- Lovește, Egon! Lovește mereu din palme. Mișcă degetele. Numai așa nu se oprește sângele!... Dacă s-a oprit, s-a sfârșit cu noi!...

Celălalt gemu.

Un timp au tăcut amândoi.

S-a auzit iarăși numai chiotul bezmetic al vântului; vântul izbind în stânca de gheață, praful sticlos de zăpadă învolburându-se în șuier.

- Egon... Asculți, Egon? Mă gândesc că mă așteaptă acasă doi copii. N-am să-i mai văd niciodată. Niciodată... Livia împlinește doi ani. Peste o săptămână, împlinește doi ani... Are să uite cuvântul tată. Asculți, Egon? Are să uite cuvântul tată...

În învelișul de troian, Egon încercă să vorbească. Dar viscolul îi astupă gura. Închise ochii. De ce-ar mai vorbi? Ce poate să mai spună? Avea și el o fetiță care îl aștepta acasă. Poate acum se încălzește la gura sobei. Poate întreabă: „Oare ce face tata?..." Poate ia lecție la piano... Fetița lui e mai mare. A

împlinit șapte ani. Merge la școală. Fotografia ei se află între capacele ceasornicului din buzunar. Dar la ce mai folosesc aceste amintiri? Totu-i pierdut! Mai cuminte e să aștepte moartea, fiindcă altă scăpare nu mai este, nu mai poate veni de nicăieri, de la nimeni.

De-o săptămână, de când sloiul s-a deschis pe neașteptate sub picioarele lor, tot ce-a urmat le pregătea moartea aceasta. S-a deschis sloiul ca la un semn al puterilor rele. A înghițit săniile, câinii, puștile și cartușele, sacii de blană pentru dormit, sacii de hrană... Toate s-au prăbușit în adâncul verde al apei. Și, în aceeași clipă, s-a și închis capacul la loc, iar ei au rămas deodată singuri, cu straiele subțiri, fără arme, pe banchiza pustie.

Mai întâi s-au privit cu spaimă. Au măsurat depărtările, cerul, soarele sus. Pe urmă au prins curaj.

- E cale de patruzeci și opt de ore până la țărm, la coliba noastră! a spus Otto. Atât am făcut mergând în voie. Dacă pornim chiar acum și dacă nu ne oprim niciun ceas, încă n-aveam de ce ne pierde nădejdea. Cerul e senin. Patruzeci și opt de ore fără mâncare, fără somn, cred că nu te sperie nici pe tine, Egon... Nu e așa? Am trăit noi împrejurări mai grele.

Erau doi prieteni buni și vechi cei doi vânători de urși albi.

De ani de zile, nedespărțiți în vânătorile lor, veneau împreună în ghețurile polare. Nu locuiau în același oraș. Unul într-o parte. Altul în alta. Se întâlneau în port, numai la ceasul plecării. Și cinci luni, șase luni trăiau o viață necunoscută de oamenii de departe, din țările și orașele lor. Treceau prin peripeții crunte, prin primejdii, prin bucurii și izbânzi, care-i legau ca doi frați.

O corabie de pescari îi aducea pe țărmul insulei cu vânat. Își duraseră acolo o colibă. O regăseau în fiecare an neatinsă. Îi aștepta. Aveau culcușuri calde de blană. Provizii, icoane, candelă și cărți. În fund, o magazie pentru blănuri. Alături, o cușcă pentru puii de urși albi.

Corabia îi lăsa la începutul zilei polare. Se depărta spre alte ținuturi. La întoarcere, se oprea să-i îmbarce cu blănurile lor de urși albi, de vulpi albe și argintii, cu puii de urs, pe care îi vindeau la grădini zoologice, menajerii și circuri. Arareori soseau cu vaporul. Atunci când se întâmpla să plece un vapor cu excursioniști, așa cum a fost nu demult, atunci când au adus cu dânșii și au lăsat într-o insulă goală pe Fram, ursul circului Struțki. Dar, întotdeauna, plecarea lor îndărăt era cu acea corabie de pescari, care știa să-i caute la fiecare sfârșit de toamnă polară, când încep a amenința viscolele și oceanul se acoperă de banchiză.

În anul acesta, vânatul se arătase mai îmbelșugat ca oricând. Magazia era ticsită de blănuri. În cușcă sc aflau trei pui de urs alb. Mai aveau de așteptat încă două săptămâni până la întoarcerea corabiei. Timpul trecea ușor. Făceau planuri pentru cele șase luni, pe care aveau să le petreacă acasă, în țările lor calde, alături de copii, povestind peripeții de necrezut. În anul acesta își aduseseră un aparat de radio. Ascultau uneori glasurile lumii lor de departe. Muzici și

orchestre, coruri și știri despre serbări și schimbări de guverne. Câinii erau grași, sătui, voioși. Câini siberieni, deprinși cu gerul, deprinși să ducă sania-n zbor pe lunecușul gheții. Nu-i amenința nimic. Anul fusese bun. Unul se gândea să-și mărească încăperile casei, cu prețul blănurilor și al puilor de urși albi. Altul, să-și plimbe copiii undeva, mai spre miazăzi, în țări încă mai calde, acolo unde pe țărmul mării înfloresc și rodesc portocalii. Îi încerca numai puțin câte puțin dorul.

Egon nu-și găsea astâmpăr. I se părea că au început să se lenevească și să se îngrașe.

- Ce-ar fi să tragem o raită până la celălalt capăt al insulei? își întrebase tovarășul. Mai sunt două săptămâni până la plecare... Prea stăm aici ca niște pensionari.

- Fie pe placul tău! încuviință Egon.

Așa se înțelegeau întotdeauna, din puține cuvinte.

Au închis ușa colibei. Au pus înaintea puilor de urs alb mâncare pe-o săptămână, în cușca lor. Au încărcat în sănii provizii, puști, cartușe; au înhămat câinii și-au pornit.

A fost un drum voios. Sprinten, fără grijă, fără peripeții.

La capătul insulei cea mare, se afla alta mai mică. Acolo au zărit, de departe, cu ocheanul, doi urși plimbându-se pe țărm.

- Aceștia-s ai noștri! rostise Egon, frecându-și mâinile cu bucurie.

- Pregătiți-vă blănurile, moș Martinilor! adăugase Otto. Și așteptați numai puțin! O să vă trimitem un mic cadou de plumb în urechi.

Au trecut pe-o punte de gheață. Vânatul a mers din plin. Două gloanțe, doi urși, două blănuri încărcate în sanie.

Dar, la întoarcere, deodată, sloiul s-a despicat, a înghițit săniile și câinii, proviziile și munițiile, armele și blănurile calde încă: a înghițit tot și s-a astupat ca un capac de ladă.

Erau amândoi oameni tari, încercați. Călîți de viața plină de primejdii și de asemenea surprize. După întâia strângere de inimă și-au făcut socoteala că-i despart de colibă numai patruzeci și opt de ore de drum drept. Au întins-o la drum.

- Bine măcar că mi-am scăpat luleaua cu chibriturile! rostise Egon, cu un început de râs.

Își aprinse luleaua. Mergeau fluierând.

Păgubiseră câinii, arme, muniții, hrană, două blănuri de urs de toată frumusețea, săniile.

Însă acestea înseamnă ușoară pagubă, față de bogăția de blănuri adunată în magazia lor de pe țărm. Mai întristați erau de soarta câinilor. Fuseseră tovarăși credincioși, ascultători, bravi, deprinși cu viața în zăpezi și pe ghețuri. Trecuseră de multe ori prin primejdii grele împreună. I-au pierdut, iar moartea lor le strecura o mâhnire în suflet.

Egon se oprise din fluierat.

- Mai ales după Sibir îmi pare rău! spuse cu glasul încet. Îți aduci aminte?... El m-a scăpat din ghearele ursului alb, acum doi ani, când mă trântise la pământ Moș Martin și începuse să muște din umărul meu. Mai port semnul... Sibir i-a sărit în gât. Moș Martin m-a lăsat pe mine, să sfârșească răfuiala cu dânsul. M-am ridicat... Am apucat pușca. Pac! Gata cu Moș Martin! S-a dat peste cap de-a berbeleacul...

Dar prietenul lui nu-l mai asculta. Se oprise și privea cerul, zarea, cu un început de neliniște.

Bătea un vânt subțire; se iscase din miazănoapte și într-acolo, în zare, se arătau nori plumburii.

- Semn rău! rosti clătinând din cap.

Egon nu mai cuvânta nimic. Și amândoi au grăbit pasul.

L-au grăbit; cu toate acestea, pasul lor a fost mai încet decât al viscolului.

I-a ajuns furtuna zăpezii din urmă. Într-un ceas, nu s-a mai cunoscut cer de pământ. Nu mai vedeau înaintea ochilor. Se împiedicau, cădeau, se ridicau orbiți de pulberea sticloasă și înghețată. Au prins de veste că, în loc să meargă înainte, rătăceau drumul. S-au pitulat după un adăpost. De-atunci, urgia n-a mai contenit.

Ceasuri și ceasuri au trecut, cu același chiot în urechi, cu aceleași valuri usturătoare izbite în obraz. Iar acum nu-și mai simt mâinile, picioarele; nu se mai pot mișca, îi cuprindea înghețul, moartea înspăimântătoare care preface trupul în sloi.

O clipă, urgia s-a potolit. Vântul a stat. A mai trecut o suflare. Și deodată cerul s-a înseninat, limpede, cu soarele înclinat spre apus.

Amândoi ascultau. Au ridicat capetele. Adică au început să le ridice. Dar mușchii nu se mai supuneau. Capetele au căzut îndărăt. Cerul se îndurase prea târziu de dânșii. Istoviți de foame, sleiți de ger, nu se mai puteau clinti din culcușul lor de zăpadă.

- O cheamă Livia... Are să uite cuvântul tată!... începu să aiureze Otto.

Apoi rămase cu ochii sticloși, căscați spre cerul sticlos.

Egon era culcat pe-o coastă. El nu vedea cerul. Vedea întinderea ghețoasă a insulei, măturată de zăpadă, acolo unde la capătul celălalt se afla coliba lor, cu învelișul cald, cu hrană, cu magazia ticsită de blănurile care nu vor mai folosi nimănui și cu aparatul de radio, care nu mai are pentru cine culege chemările depărtate ale lumii din văzduh. Privea, iar lacrimile îi înghețau în gene.

O arătare se ivi. O arătare de delir.

Un urs alb apropiindu-se. Dar în loc să se apropie ca toți urșii albi, în patru labe, ursul acesta al delirului înainta în salturi, în tumbe, salutând, răsucindu-se în pași de vals, lipind călcâiele, defilând...

Egon, vânătorul, închise ochii.

Știa acum că, fără îndoială, s-a apropiat clipa morții, de vreme ce ochii lui încep să vadă asemenea amăgitoare năluciri. Închise ochii, așteptând moartea

degeraților, care îngheață sângele inimii, după ce le-au înșelat mintea cu arătări nebunești. Lacrimile abia apucau să se rostogolească din gene și se prefăceau în boabe înghețate. Copila lui... Poate cânta acum la pian lecția ei fără nicio grijă... Poate se uita la albumul de fotografii, la chipul din perete. Întreba: „Mămico, oare tăticul are să-mi aducă puiul de urs pe care mi l-a făgăduit la plecare?...

Spune, mămico! De ce plângi? Iar ai o presimțire?..."

Egon simți că se cufundă în somnul cel mare și negru de unde nu se mai întoarce nimeni.

Dar un bot cald, o răsuflare fierbinte îi atinse obrazul.

Ursul îl împingea, mirat de nemișcarea omului. Îl împingea, îi lingea obrazul, nările, ochii. Se trăgea îndărăt așteptând. Nu înțelegea de ce stau oamenii aceștia încremeniți, de ce n-au glas, de ce nu ridică mâinile, de ce nu se deșteaptă din somn.

Fram nu înțelegea aceasta.

Le cunoscuse mirosul de departe. Mirosul lui care îl înșelase altădată, care nu mai prindea lămurit apropierea fiarelor sălbatice, îl vestise din depărtare că se află oameni albi pe aici, oameni din lumea cea de dincolo de ghețuri. Alergase într-un suflet. Îi primea la el acasă, cu semnele lui de prietenie, cu tumbe vesele, salturi și salutul care le place lor. Și acum îi găsea neclintiți.

Făcu trei pași îndărăt.

Salută:

- Haide! Pe mine nu mă păcăliți cu una, cu două!

Recunoscuse, întins jos, pe vânătorul care-l întovărășise altădată până la insula pustie, îi dăduse libertatea și îi purtase de grijă ascunzându-i provizii în cămara din stâncă. Își arăta bucuria întâlnirii în felul său. Cu tumbele și salturile lui.

Egon deschise ochii. își adună toate puterile și glăsui:

- Otto! E Fram. Fram... Mă auzi? Fram, de la circul Struțki.

Celălalt aiura:

- O cheamă Livia. N-are să mai spună nimănui cuvâtul tată. Are să uite cuvântul tată...

El nu auzea nimic. Privea cu ochii goi în cerul gol.

Atunci, abia atunci, cu judecata lui învățată de la oameni, Fram înțelese! Și nu stătu mult la îndoială. Mătură zăpada cu labele; îngrămădi oamenii alături, se culcă peste ei să-i încălzească. Oamenii erau atât de desprinși de lumea aceasta și atât de sleiți de puteri, încât nu încercau să priceapă ce se întâmplă cu dânșii. Un urs alb. Un urs sălbatic. Chiar un urs care a fost odată la circ, dar s-a sălbăticit. Ce puteau aștepta de la dânsul?

Până acum, ani și ani de zile, vânaseră urși albi. Venise ceasul să cadă și ei, fără putere, vânat în ghearele unui urs alb. Dar de ce nu începe să le sfărâme țeasta cu dinții? De ce întârzie? Să se sfârșească o dată cu chinul acesta.

Unul aiura:

- O cheamă Livia... împlinește doi ani... N-are să mai spună niciodată... niciodată, cuvântul tată... , .

Celălalt repeta în neștire:

- E Fram... L-am cunoscut bine... E Fram, cu tumbele lui. Hai... Mai repede, Fram!... Mușcă... Sfârșește!... Ai milă, Fram, și termină o dată...

Pe urmă, glasurile lor s-au stins înăbușite. De aiurare, au trecut în somn. Un somn ciudat. Cald. Poate așa e somnul morții. Așa se spune că e moartea prin îngheț. Degeră mâinile, degeră picioarele, se încetinează sângele sleit, iar muribunzii se visează la căldură, simt dogoarea în obraz, în piept, în ochi. Așa a fost și somnul lor. Visul lor... nu mai sfârșea... Când au deschis ochii, o blană grea, dar fierbinte, le apăsa piepturile. Au încercat să miște întâi o mână, și pe urmă un picior. Mâna se supunea. Piciorul se supunea.

- Egon!

- Otto!

Erau glasurile lor. Își auzeau glasurile lor. Nu era moartea. Nu era somnul cel mare și negru, cu visul morților de ger.

Învelitoarea de blană, de deasupra, dădu semne de viață. Se ridică singură, îi dezgheță se o plapumă vie.

Fram sări în patru labe, pe urmă în două.

Salută cu palma la tâmplă.

Cei doi vânători deșteptați din morți se înălțară în capul oaselor. Priveau unul la altul; priveau la urs.

- Dă-mi pipa, Otto! Toată istoria asta mă face să cred că am visat. Numai o pipă are să mă convingă de-s viu ori mort.

Egon se pipăia într-adevăr, să se convingă dacă era viu ori mort. Nimic înghețat. Mîinile se mișcau, picioarele, la fel. Ce nemărginită plăcere să simți degetele trosnind! Iar ursul de circ aștepta cu laba la tâmplă.

- E Fram! Nu-ți spuneam eu că e Fram?...

Vânătorul sări în picioare. Se clătina de foame. Se rezemă de stânca de gheață și merse împleticindu-se până la ursul alb.

Nu putea spune gândul întreg, așa cum creștea în creierul lui istovit. Rostea numai:

- Ceea ce ai făcut tu, Fram... Ceea ce ai făcut tu, Fram...

Și, cu obrazul ascuns în blana ursului, începu să plângă.

Otto se ridică și el.

Erau acum doi oameni, doi vânători de urși, sprijinindu-se fără putere, la pieptul unui urs.

Fram îi îndepărtă încet cu labele. El știa oamenii albi mai tari și mai mândri. Pe urmă, mai înțelegea acum că nu era timp de bocete femeiești. Undeva, aproape, avea o peșteră cu proviziile lui. Vânat căpătat de la alți urși, cu tumbe și salturi; așa cum își câștiga el masa, alungând ceilalți urși când se ivea cu salturile mortale.

Îi târî într-acolo.

- Ce facem? întrebă Otto.

- Vezi bine... semnele lui au și ele un rost. Eu aș pune rămășag că ne cheamă la masă... Nu m-ar mira deloc!

Și nu s-a mirat deloc.

Ospățul lui Fram era modest. Un singur fel. Carne de focă. Așa cum o căpătase și el.

Vânătorii s-au îndestulat. Au prins putere. Au început să privească îngrijorați spre apus, unde soarele se apropia de linia zării. Începea amurgul polar. Ultima săptămână când se mai încumeta o corabie să călătorească pe oceanul pustiu. Pe amândoi îi cuprinse o frică. Dacă a sosit corabia lor? Dacă a plecat?

Nu mai era timp de pierdut. Cu două bucăți de carne înghețată în spinare, s-au îndreptat spre capătul insulei.

- Numai de n-am da peste vreun urs alb!... Fără arme, nimic nu s-ar mai alege de noi!

Vorbise Otto.

Dar Egon arătă spre Fram, care mergea lângă dânșii, legănându-se în patru labe, ca un câine uriaș:

- Cât timp avem tovarășul ăsta cu noi, nu văd nicio primejdie. Sunt sigur că are el vreun ac și pentru cojocul fraților săi... Nu-i așa, Fram!

Auzindu-și numele, Fram se ridică în două labe, salută ca un soldat care spune: „La ordin!", apoi se lăsă mai departe în patru labe și continuă drumul alături. Nu putea vorbi. Dar ar fi voit să arate că pentru frații lui are un ac de cojoc mai cruțător și mai fără primejdie decât gloanțele din armele omenești.

Au mers șaizeci de ore, în loc de patruzeci și opt. Au mers cu opriri și odihne, după cât se simțeau de istoviți. Corabia nu sosise. Îi aștepta coliba lor de lemn, cu paturi călduroase, cu lămpile cu ulei și cu spirt, cu magazia ticsită de blănuri, cu aparatul de radio. Îi așteptau în cușcă și cei trei pui de urs. Scânceau flămânzi. Fram înconjură de câteva ori cușca. Mormăi. Privi la oameni, privi la flămânzi. Apoi trase încet zăvorul... Puii nu îndrăzneau să iasă afară. Îi trase Fram de ceafă, unul câte unul. Îi împinse cu piciorul în spate, să-și vadă de drum.

Cei doi vânători priveau cu mâinile în buzunare, cu pipele în colțul gurii.

- Aș putea să jur că ursul acesta are o judecată omenească! rosti Egon. Îl vezi? Nu mă miră că știe să deschidă un zăvor. Aceasta a învățat-o de la circul lui, printre oameni... Îi trimite îndărăt în lumea lor, în libertate... Pentru mine e o lecție... E ultima oară când mai vin prin aceste locuri. M-am hotărât! Nu mai pun mâna pe pușcă. Nu mai trag niciodată într-un urs...

- Nici eu! întări vânătorul celălalt. Numai că n-am să pot povesti niciodată întâmplarea cu Fram... O să ne lăsăm de vânat. Dar lumea o să spună că nu ne-am lăsat de palavre vânătorești. Tu ce spui, Fram, prietene Fram?

Fram mormăi. Dacă ar fi știut să vorbească, ar fi povestit că mai cunoaște el undeva, într-un trib eschimos, un copil care a pățit la fel și s-a pomenit cu faima de cel mai mare mincinos, înainte încă de a deveni vânător. Mormăi. Se uită cu înțeles spre colibă, unde se afla înăuntru cutia minunată ce cânta.

- Ne roagă să dăm drumul la radio! începu să râdă Egon. Acesta e ursul cel mai amator de muzică din câți am văzut eu în viată!...

Intră în cabană și răsuci resortul. Din țările de departe, învie armonia culeasă prin văzduhuri. Cu botul pe labe, Fram asculta cu ochii închiși. Nu muzica îi plăcea lui. Ci amintirile pe care le deștepta această muzică. Orașele de departe, înviind cu soarele cald de acolo, cu luminile lor multe, cu străzile și grădinile lor. Copiii întinzând cornetul cu bomboane ca să-l împartă Fram cu alții; mâinile sfioase abia îndrăznind să-i atingă blana cu o dezmierdare ușoară.

Corabia sosi cu semne de mare grabă. Ancorase în larg și trimisese două bărci să încarce blănurile vânătorilor. Fram privea și înțelegea. În ochii lui era o rugăminte. Oamenii priveau și nu înțelegeau.

- Îmi pare rău să-l lăsăm aici... vorbi Egon. Parcă m-aș despărți de un prieten.

- Dar e făcut pentru viața de aici. Asta e soarta lui... Adu-ți aminte că atunci când l-au adus, îl trimisese circul Struțki tocmai fiindcă tânjea după locurile lui, de aici, de la el de acasă...

Amândoi vânătorii intraseră în colibă, să verifice dacă n-au mai uitat nimic.

Când au ieșit, Fram se făcuse nevăzut. L-au căutat. L-au strigat.

- Păcat! Ar fi trebuit să ne luăm rămas bun de la el... ai văzut cum se mirau toți marinarii?

Egon se urcă pe un vârf de stâncă să privească împrejur. De acolo, de sus se vedeau și cele două bărci oprite lângă țărm.

- Privește! rosti vânătorul cu uimire. Te mirai unde e Fram. El e gata îmbarcat. Ne-a luat-o înainte!...

Într-adevăr, Fram se urcase în barcă. Stătea cu spatele întors înspre insulă. În jurul lui, marinarii încercau să-l alunge. Dar Fram stătea neclintit, una cu barca.

- Așadar... începu Otto.

- Așadar, sfârși Egon, îl luăm cu noi! E dorința lui. N-o spune, dar o arată destul de lămurit. Amândoi vânătorii au coborât țărmul de stâncă. Lopețile au început să despice apa, spre corabia din larg.

- Iubite Farm, nici nu întorci ochii? îl întreba Egon. Nici nu-ți iei rămas bun de la țara ta? Bagă de seamă, de astă dată e pentru totdeauna...

Fram, cu spatele întors spre deșerturile polare, privea înainte, spre lumea cea de departe, de dincolo de ghețuri și de ape.

CÂINELE CEL ISTEȚ

de Cezar Petrescu

În partea de miazăzi a Franței, într-un orășel neînsemnat, se afla un birt sărăcăcios. Acolo se adunau, la vremea mesei, muncitorii de la o fabrică vecină. Erau lucrători săraci și nu le dădea mâna să se înfrupte din multe feluri. Așa că ștergeau cu miez de pâine sosul farfuriilor până ce nu mai rămânea nimic în urma lor.

În preajma birtului se oploșise un câine slab și flămând ca vai de el. Dădea târcoale meselor, dar nu se alegea cu mare lucru. Abia înfuleca, pe ici-colo, câteva firimituri căzute pe sub scaune. Să capete un os ori o bucată muiată în sos gras, nici vorbă de așa ceva! Câinele se lingea pe bot și își strâmba gâtul, tot așteptând să se milostivească vreun mușteriu.

De la o vreme, băgă el de seamă cum mergea orânduiala birtului. Ca să-și împuțineze cheltuielile, stăpânul nu tocmise niciun băiat ori o fată de serviciu. Fiecare mușteriu își ducea singur oblonul dinspre bucătărie, suna un clopoțel, își căpăta porția și pleca la masă cu farfuria plină.

„Hm! își spuse câinele în sine, într-o bună zi. Mi se pare că e rost să mă înfrupt și eu dacă voi avea puțin noroc".

Zis și făcut. A așteptat până ce au plecat muncitorii de la masă. Apoi s-a apropiat de oblon și a tras cu dinții de frânghia clopoțelului. Clopotul a sunat, oblonul s-a deschis și bucătăreasa a pus, ca de obicei, o farfurie plină cu mâncare pe pervazul oblonului. Nu s-a uitat să vadă cine sunase. Știa că lucrătorii sunt nevoiași, dar cinstiți; după ce mâncau, fiecare trecea pe la tejgheaua birtului să-și plătească porțiile.

Câinele se cățără până la farfurie, înfulecă mâncarea cu mare poftă, și după ce se linse pe bot, plecă frumușel la plimbare.

Azi așa, mâine așa, așa o săptămână. Începuse să se îngrașe. El era cel mai credincios mușteriu al birtului.

Dar cum ulciorul nu merge de multe ori la apă, într-o zi pungașul a fost prins. Cea dintâi pornire a birtașului l-a îndemnat să apuce mătura de coadă și să-i dea vinovatului o lecție strașnică. Însă iscusința animalului îl înduioșase. Nu-l alungă și nici nu-l luă la rost.

Din acea zi îi îngădui să-și ia porția pe față, odată cu mușterii din fiecare zi.

Câinele venea, suna clopoțelul, își căpăta porția, apoi trecea pe la tejghea, clătinând din coadă, în semn de mulțumire. E drept că își plătea mâncarea acum, păzind birtul și curtea de hoți.

NĂLUCA

de Cezar Petrescu

Când pădurarul a adus-o din codru, era un pui mic și fricos. Cu ochii mari și umezi, se uita rugându-se la toți, gata să fugă.

Dar cu vremea se îmblânzi. Înțelese că nimeni nu-i voia râul. Începea să vină singură la donița cu lapte. Ziua stătea ascunsă în tufișurile de zmeură din livadă. Seara răspundea la chemarea noastră, când îi întindeam câte o bucată de zahăr.

Fiindcă fugea atât de sprinten, tata a botezat-o „Năluca". Iar Năluca își cunoștea numele.

Toate vietățile din ogradă: câinii, păsările și pisicile erau acum disprețuite de noi. N-aveam altă grijă decât de Năluca. ,,Ce face Năluca?" „Unde s-a ascuns Năluca?" „I-a dat cineva lapte astăzi?" Așa a crescut în mijlocul nostru.

Tata spunea chiar că s-a îmblânzit prea repede. Parcă îi părea rău că o vede amestecându-se laolaltă cu toate animalele domestice și că a uitat atât de repede libertatea pădurii.

E adevărat că uneori se oprea sub umbra nucilor din livadă, cu urechile ciulite și cu nările umflate în vânt. Mirosea adierile aduse din poienile codrului. Atunci, ochii ei erau mai umezi și păștea mai încet, cu botul în pământ. Năluca era tristă. Nu mai răspundea la chemările noastre. Nici nu voia să se atingă de bucata de zahăr pe care i-o întindeam în palmă. Într-o seară, când cineva a uitat poarta deschisă, Năluca a fugit. A doua zi, culcușul era gol.

În zadar am căutat-o toți în grădină. În zadar am nădăjduit că poate se întoarce la donița cu lapte. Năluca plecase pentru totdeauna. Livada a rămas tăcută. Nu mai răsuna de fuga noastră, când ne jucam de-a ascunsul cu puiul de căprioară.

Ne-am întors iarăși la jocul cu pisicile și cu câinii. Iar vietățile domestice parcă spuneau:

„Vedeți? Tot la noi ați revenit. Numai noi suntem credincioase casei. Oricât ne alungați și ne chinuiți, noi rămânem aici, unde ne-am născut și unde vom muri."

Cu încetul, Năluca a fost uitată.

Aseară, mă întorceam cu tata de la Prisaca Mărgineanului, prin pădure.

Ziua cernuse o ploaie mărunță. În frunze, picăturile atârnau ca strălucitori cercei de cleștar. În razele soarelui jucau țânțarii de aur. În afară de sunetul lor subțire de aripi, nu se auzea niciun zgomot. În toată pădurea domnea o tăcere mare și rece, ca într-o biserică.

Deodată, în calea noastră, pe cărare, a apărut o căprioară. Am tresărit și noi. A tresărit și ea. Era o arătare atât de neașteptată!

Tata a șoptit:

- E Năluca!

Era, într-adevăr, Năluca. Fără să-mi dau seama, am întins pumnul strâns, așa cum o ademeneam altădată cu bucata de zahăr ascunsă. Căprioara șovăi o clipă. Se apropie, cu sfială. Poale își amintea și ca. Mai erau câțiva pași. Aproape să-i netezesc botul umed. Să-i prind gâtul cenușiu. Să-i mângâi capul mic pe care și-l supunea dezmierdărilor odinioară. Câțiva pași încă. Doi. Unul...

Și, deodată, Năluca nu se mai uită in ochii mei. Privi îndărăt, în codru. Se răsuci scurt, pe picioarele subțiri, și zvâcni în goană, spre adâncul codrului. Înaintea noastră nu mai rămâneau decât crengile tremurând. Stropii din frunze, scuturându-se ca lacrimile.

Mâna întinsă după umbra ei a căzut neputincioasă.

Poteca pădurii ni s-a părul deodată atât de tristă!... Iar înserarea parcă s-a posomorât.

Vocabular:

doniță - găleală de lemn în cure se mulg vacile sau oile.

Ghicitoare:

Sprintenă și delicată
Se-adapă înfiorată.
(Căprioara)

CIOBĂNILĂ

(fragment)

de Vasile Voiculescu

[...] Câinele cu blana vâlvoi, terfelită de pulberi și noroaie, cu lanțul târâș după el, se înfățișa fioros. Și speriați fugiră grămadă în pridvorul școlii.

- Domnule, strigară, domnule, un câine, un câine turbat!

Numaidecât se ivi din târlă un om voinic și mustăcios, cu o nuia în mână.

- Ce e neorânduiala asta, copii? strigă el.

- Un câine turbat! zbierară ei iar.

-Unde?

- Uite-l colo, domnule... și copiii arătau cu mâinile întinse spre el.

„Ăsta e baciul lor", își zise Samson. Se ridică și se smeri, vârând puțin coada între picioare.

Învățătorul se uită de departe la el: era hâd în adevăr, dar nu părea primejdios. Sta liniștit, fără niciun gând rău. Totuși, n-avea ce căuta la școală. Făcu câțiva pași, se aplecă să ia o piatră, o azvârli în el și-l huidui.

Samson, ca orice strein, nu mai așteptă: se trase afară și dascălul închise poarta, mulțumindu-se să-l mai alunge cu un „huo"... Dar câinele nu se depărtă mult; îl intriga noul soi de miei... și stătu locului: „țarcul o fi al baciului, dar drumul era slobod", și se puse în șezut, cu ochii la poartă.

Copiii se luaseră după domnul lor și, căutând pietre, se bulucira la zăbrele să-l lovească. Învățătorul îi certă.

- Un câine fugar, poate s-a rătăcit... Lăsați-l în pace. Intrați în clasă.

Copiii nu se-ndurau să se dezlipească de la uluci.

- Uite, mă, ce cap mare are...

- Vezi, e cu lanțul de gât.

- N-are ochii roșii, domnule, și nu-i curg bale, se făcu firoscos un țânc.

- Cuțu, cuțu, na... îl strigară câțiva.

Câinele mișcă a mulțumire coada înfoiată.

„Mieii ăștia, când nu zbiară, vorbesc ca baciul meu", gândi el.

- Tata spune că e a bine când un câine rătăcit trage la o casă.

- Lasă, lasă, aici nu e casă, e școală. Destul... intrați în clasă. Și domnul abia îi putu urni cu nuiaua din urmă, ca pe o turmă, și-i vârî în târlă.

„Tot miei sunt", hotărî Samson... Apucase el să-i miroasă de aproape. Dar nu erau miei de oi, deși straiele lor aveau iz de lână, erau miei de om... Și astfel Samson își dezlegă singur nedumerirea. De acum încolo știa cu ce are de-a face. Se puse pe brânci, își rezemă botul pe labe, cu ochii țintă în ogradă, să vadă ce se mai petrece cu ei. Cum era însă lihnit de foame și ostenit de alergătură, ațipi, ceea ce nu se întâmpla altădată.

Îl trezi larma cunoscută, cu zbieretele de mielușei. Se ridică. Copiii ieșeau voioși din clasă și se risipiră zburdând în curte, dornici de joacă. Dar învățătorul se arătă numaidecât cu nuiaua, îi strânse ca un baci și-i rândui doi câte doi, pornindu-i spre poartă, o deschise și le dădu drumul prin strunga ei. Apoi se întoarse și intră în târlă.

„Ce mai încoace și încolo: aidoma ca la stână!" Și Samson se bucură nu numai cu vârful cozii, ci în el întreg. Găsise o fărâmă de turmă, cu baci... De bună seamă că are să fie nevoie și de câine vrednic... Mai ales în împrejurări ca cea de acum, când îi trimite singuri la pășune... Căci unde ar putea să-i sloboadă din țarc, afară?

Copiii iar îl văzură. Unul mai îndrăzneț ieși din rând către el...

- Fugi, mă, că te mușcă, îi strigă el...

- Aș, nu mi-e frică. Nu mușcă dacă nu-i faci nimic... și se căută în traista de la șold.

Samson îi urmărea orice mișcare... Băiatul scoase o halcă de mămăligă întinsă cu brânză și i-o zvârli. Câinele o înhăță din zbor: colții albi îi lucira o clipă grozavi și cerul gurii se zări negru, ceea ce îi înfioră pe toți și-i făcu, de unde porniseră spre el, să se sfiască îndărăt. Dar câinele da mulțumire din întreg stuful cozii, semn că aștepta altă halcă. Băiețelul îi aruncă un cocoloș, pe care Samson îl prinse așijderi... Atât le-a trebuit celorlalți... Toți și-au scormonit trăistioarele de după gât și i-au pus dinainte care o frântură de azimă, care un boț de brânză, unul o așchie de slănină, altul niște mere.

[...] Samson își îndestulase foamea și se desfătă privindu-i cu ochii luminați de amintiri, lingându-și botul, și prinse să-i iubească.

Unul mai mărișor își luă curaj, veni lângă el, întinse mâna și-l mângâie întâi pe cap, apoi îndrăzni și pe spinare.

Câinele scheuna ușor și-i linse mânuța. Numaidecât alții tăbărâră pe el să-l atingă, să-l scarpine și se ghiontiră, se îmbrânciră gălăgioși gata pe bătălie. Câinele sta liniștit, n-avea poruncă de la baciul lor să se amestece și să puie rânduială.

Învățătorul auzi larma la poartă, ieși, se supără, goni câinele, îi așeză iar în șir, făcându-le vânt pe drumul satului și stătu să se uite după ei cu nuiaua în mână, până se depărtară. Samson se dădu după colțul zăplazului și se așeză pe așteptare, petrecându-i cu ohii.

Dar numaidecât acolo pe drum zarva între ei iar începu.

- Mă, săracul, nu i-am dat apă și i-o fi sete!

- Lasă că se duce el singur la pârâu și bea, facu nepăsător unul.

- Da' ce, mă, ție când ți-e sete te duci la pârâu?

- Dacă n-am de unde bea, mă duc. Și harța era gata să izbucnească.

- Lăsați, mă, că-i aduc eu într-o oală cum ajung acasă, că stau aproape.

- Numai dacă îl vei mai găsi aici... se îngrijoră o fetiță. Eu l-aș lua acasă la mine.

- Fugi de-acolo... vrei să te bată mă-ta? Ea n-are mămăligă destulă pentru tine...

- Lasă că te spui eu mamii, se smiorcăi ea.

Și gălăgia călători înainte spre inima satului.

Curând a sosit copilașul care făgăduise apa. Dar n-a pus vasul jos, ci, mândru, i l-a ținut chiar el la bot, așa că Samson a limpăit din mâna lui. Prilej să se grozăvească povestindu-și celorlați isprava.

Când, după prânz, au venit la școală, copiii au găsit câinele la post, în poartă. Care cum trecea, îl mângâia. El i-a numărat cum intrau unul după altul în stână, prin strunga împrejmuirii.

- Tii! Am uitat să-i aduc mâncare, se jălui fruntașul clasei.

- Măi! Am eu niște nuci în buzunar. Își aduse unul aminte. Și îi zvârli un pumn plin. Samson mirosi una, o luă în gură și o sparse în dinți. Apoi, cu îndemânare, alese miezul, care-i plăcu. Și se luă după alta. Dăruitorul fu fericit.

- Vezi, mă, că știe să mănânce? E deștept!

Cel cu apa, ca să nu rămâie mai prejos, își înflori isprava, precum că îi dăduse să bea apa chiar din pumnii lui, pe care și-i aduna, ca să le arate, în chip de cupă.

După ce copiii s-au mistuit în clasă, Samson s-a statornicit iar după colț, unde s-a culcat. Știa că au să-l scoale cu gălăgia lor când vor năvăli afară, în țarc.

După alte ceasuri de așteptare, cârdul mieilor de om s-a vestit prin larmă de zbierete și câinele s-a ivit să-i primească. Văzu cum din nou baciul îi înșiruie de plecare și le dă drumul. Cîinele se miră. Nu pricepea: îi trimite la pășune acum seara? Și singuri? Acolo sus la stână nu se obișnuia așa ceva: să lași miei, chiar cârlani mai mărișori de capul lor, să-i mănânce lupii... Și se luă după ei, câțiva zeci de pași în urmă, apoi tot mai aproape în spatele cioporului, cu lanțul târâș, și băgă de seamă că unul câte unul se răzlește și intră în țarcuri de târle deosebite. Câinii satului îl simțiră și hărmălaia se dezlănțui... Ca unul ce se socotea strein și fară drepturi, Samson se trase înțelepțește înapoi, prin mijlocul drumului, și se întoarse la școală. Aici era oarecum dacă nu la el, cel puțin tolerat, măcar la poartă, unde dormi.

În zori a făcut cercetare amănunțită locului și împrejurimilor, găsi pârâul, bău și intră cu labele să le spele; s-a lins, s-a puricat, s-a descâlcit cu dinții de ciulinii prinși în blană. Și s-a întors din nou ca la o datorie să se înțepenească în strunga prin care intră mieii... Ăștia, mai târzior, au venit iar, fie unul câte unul, fie înhăitați doi-trei, strigându-se, alergându-se din urmă. El i-a întâmpinat de data asta sculându-se și ieșindu-le mult înainte, cu clătinarea întregului măturoi al cozii.

- V-am spus eu că n-are să plece? Uite-l, ne-a așteptat!

- Păi mi-era că-l gonește domnul...

- Dar ce are domnul cu el? Vede și d-lui că e câine bun și deștept.

- Mai deştept ca tine: dacă l-o primi în clasă, are să te întreacă la aritmetică...

Toţi râseră. Şi darurile, brânză, oase, mămăligă, plouară dinaintea lui Samson. Iar mângâierile nu mai conteneau.

- Haideţi, mă, că am întârziat, se trezi unul.

Dar învăţătorul le văzu popasul şi se ivi la poartă cu nuiaua.

- Iar vă pierdeţi vremea cu câinele ăsta de pripas? se răsti el. Intraţi repede în clasă. Şi se aplecă să ia pietre să-l alunge.

- Nu îl izgoniţi, domnule, se rugă „mântuitorul", că e bun să păzească şcoala şi casa d-voastră.

[...] La prânz, acelaşi joc: alaiul mieilor omeneşti defila iar pe dinaintea lui. Copiii din nou se opriră, îl alintară, se hârjoniră cu el, care primi cu bunăvoie joaca, şi se lăsa bucuros la toţi, ca şi cum ar fi fost al tuturor.

Învăţătorul, mişcat, rămăsese locului să-l spioneze. Când şirul porni, Samson se luă după copii şi-i petrecu o bucată... Apoi se opri: n-avea poruncă să se ia la harţă cu câinii streini... Stătu nedumerit în drum; apoi se întoarse la locul lui. Învăţătorul îl aştepta. Se gândise: era singur, nici nevastă, nici copil, nici căţel, nici purcel. Intrase în sat cu mâinile goale... După ce plecau şcolarii nu rămânea un suflet lângă el, în pustietatea asta de margine de sat unde era zvârlită şcoala. I se făcu milă şi de el şi de animal, aşijderi lui pierdut, răznit de acasă, stingher. Cine ştie, o fi avut şi el un adăpost, stăpân bun, de vreme ce trage la oameni şi iubeşte copiii, şi se hotărî. Îl chemă cu blândeţe în curte. Câinele se apropie sfios, gudurându-se: îl poftea baciul la judecată.

- Vino aici! şi-i facu semn cu palma lângă el.

Samson i se aşternu la picioare, tânguindu-se încet.

Dascălul se aplecă, îi trecu mâna peste blană, dete de cureaua care-i sugruma grumazul, o desfăcu şi lanţul căzu. Câinele se ridică, se scutură ca de o povară şi-i linse mâna; era mai mare şi mai puternic decât i se păruse la început. Îi plăcu şi-l adoptă. Închise poarta, îl luă cu el şi-l pofti în pridvorul casei, unde împărţiră amândoi puţine merinde.

- Tu ai să rămâi aici la mine, îi vorbi el.

Samson înţelese, cât se cuvenea să priceapă un câine mintos, şi se supuse.

După prânz, copiii îl aflară tot la poartă, dar în partea dinlăuntru, de către curte. Fără lanţ, slobod, el îi primi cu autoritate: baciul sta în spatele lui.

- Copii, le spuse învăţătorul, m-am încredinţat că în adevăr e un câine bun... Cine ştie cum s-o fi pierdut... îl opresc aici, al şcolii... Să aveţi grijă de el şi să nu-l necăjiţi niciodată cu nimic. Cine ştie de ce folos ne poate fi!

- Îl îngrijim, îl îngrijim! strigară toţi voioşi.

Astfel, Samson, uns câine păzitor, intră în stăpânirea şcolii şi a ogrăzii, cu tot ce se afla în ele: suflete şi lucruri; dar mai ales mieii. La cea dintâi recreaţie a fost lângă ei şi între ei. Îi plăcu zburdul lor, lovirea berbecească în capete, fugărirea unul după altul. Dar nu mai îngădui să se răznească vreunul pe-afară,

pe laturile depărtate ale ocolului, sau să se agațe de uluci. Alerga numaidecât după bezmetic și-l abătea la loc, în cârd.

Învățătorul, uimit, îi urmărea tot timpul purtarea. Copiii făceau haz, ca de o joacă a lui. La plecarea cârdului, câinele ieșit la poartă se uita rugător în ochii baciului, cerând parcă învoire să-i însoțească.

- Du-te, îi spuse într-o doară învățătorul, și-i dădu dezlegare cu mâna întinsă după șirul elevilor. Și Samson își luă slujba. De data asta nu mai păși sfios în coada alaiului. Ci alerga, ca cel cu răspundere, când în frunte, când pe laturi, cârmuindu-i grijuliu, cu învățătorul din ce în ce mai minunat, ținându-se după ei. Din când în când, Samson întorcea capul, să vadă dacă e mulțumit cum își îndeplinește datoria. Încă rămânea uluit când se desfăcea câte unul din cârd, nu știa ce să facă și căta înapoi spre baci...

- Lasă-l... îi porunci dascălul, facându-i semn cuvenit cu mâna, lasă-l... Mergi cu ceilalți mai departe...

El pricepu și își urmă slujba, când pe laturi, când înainte, după cum cereau abaterile copiilor, pe care trebuia să le stăvilească. Săriră câinii satului, de care copiii aveau frică și se apărau cu pietre și ciomage. Dar acum nu mai fu nevoie. Samson lăsă o clipă alaiul, se repezi în cel dintâi zăvod din cale, îl chelfăni bine și se întoarse liniștit. Șarla pieri în curte, unde schelălăi îndelung. Și așa scărmănă el în această întâia zi de slujbă o sumedenie de cotarle care săreau să se dea la mieii lui. Cârdul se împuțina. Cu învățătorul în urma lor, ajunseră la capătul uliței mari. Mai rămaseră numai câțiva copii, care se risipiră prin ulițele lăturalnice... Samson vru să-i ducă și pe aceștia, ca un paznic inimos și viteaz. Dar învățătorul îl chemă și el veni ascultător și se întoarseră acasă.

[...] După câtva timp, când toți câinii îi luară spaima, era de ajuns ca el să-și arate colții - și nu pe toți - ci numai pe cei de sus, rânjind buza, ca nemernicii să piară, chelălăind în fundul ogrăzilor. La urmă, învățătorul îl mai puse la o încercare. Se înțelese cu un gospodar să iasă cu o halcă de came și să o azvârle înaintea câinelui cât timp însoțește copiii. Vrea să-l cerce: ce face paznicul în fața momelii. Zis și făcut. Samson a mirosit-o din fugă și nu s-a oprit... La înapoiere a găsit-o în același loc și s-a aplecat peste ea. Învățătorul, curios și oarecum clintit din încredere, a stat și el să vadă; îi părea rău de câine, că nu se ține tare până la sfârșit.

Dar, oricum, nu-și părăsise datoria. Acum, când nu mai avea sarcina, copiilor, i se îngăduia să slăbească. Samson, după ce mirosi carnea, ridică piciorul de dinapoi, urină cu dispreț pe ea... și pomi după stăpân... Învățătorul îl îmbrățișă și-l sărută chiar acolo, în mijlocul drumului. Noroc că era seara târziu și ulița goală. De atunci nu l-a mai pus ia nicio supraveghere și la nicio cercare.

Ajunsese mândria școlii. Se făcuse din nou frumos. Ploile îl spălaseră și lațele lui invoalte îl îmbrăcau într-o sarică albă din creștet până-n vârful cozii. Dimineață cu dimineață, Samson își primea mieii acolo, la intrare. Recreație cu recreație îi veghea, dând ocol horei lor. Se știa împuternicit de baci și se puse să-

și muștruluiască mieii așa cum primise el predanie din bătrânii câini, moși-strămoși ai stânelor.

Când se stârnea o încăierare, intra voinicește între ei și-i despărțea cu capul, cu tot trupul, după nevoie. Ba sărea pe cei mai neastâmpărați, îi punea jos cu labele și-i ținea astfel până venea învățătorul, care-i da dreptate lui.

- Eu i-am dat poruncă, spunea acesta, să-mi prindă și să-mi aducă pe toți cei neastâmpărați.

Și ceilalți se bucurau de pedepsirea zurbagiului. Copilașii mai slabi, când erau încolțiți ori bătuți de cei mari, îl strigau să-i scape. El alerga numaidecât, potolea harța, așeza pacea. Nu mai încăpea îndoială; câinele nu era ca toți câinii; era un câine năzdrăvan. O spuse într-o zi unul pe care Samson îl trăsese de sub un vrăjmaș călare pe el și care-l îndesa de pumni.

- Ăsta te scoate și din ghearele Zmeului... cum auzise el în basmul cu Făt-Frumos, cu Greul Pământului și Ușurelul Pământului, și toți credeau la fel...

Așa că nimeni nu se supăra pe amestecul și faptele lui, cum nu se supărau de pedepsele „domnului". Câinele era acum peste ei mântuitorul cel mare și apărătorul lor - acasă îi lăudau grozav isprăvile.

Vocabular:
a se buluci -a se îmbulzi, a se îngrămădi;
cârlan ~ miel sau ied care a fost înțărcat;
ciopor ~ grup de oameni, ceată;
de pripas ~ care rătăcește de colo până colo, fără stăpân.

Ghicitoare:

E lânos și stă la stână
Și pe oi el le adună.
(Câinele)

REVOLTA DOBITOACELOR

de Vasile Voiculescu

Limbile vremii alunecaseră de pe tăișul lustruit al baltagelor de piatră pe luciul paloșelor de bronz. Și omul nou intra în eră cu tot alaiul de animale îmblânzite după el.

Într-un amurg sălbatic de iarnă, el se întorcea necăjit de la pădure. Carul primitiv, cu roata otova dintr-o singură bucată de trunchi, se frânsese într-un prăguș, și omul, ca să-l urnească, trebui să ostenească o jumătate de zi. Taurii înjugați fluturau mânioși capetele, bolovănind ochii cu rămurele de sânge în ei spre sulița cu care îi împungea asprul stăpân.

Câinele credincios se târa sfios în urmă, schilodit și el în bătaie. Scăpase vânatul, care-l amăgise încurcându-și urmele pe ponoare.

Și omul, vânător fără greș, venea cu arcul descordat, aducând doar un vultur săgetat din văzduh.

El pășea crunt și morocănos, spărgând cu călcâiul încălțămintei coaja noroiului amorțit de ger. În întunericul iscat o dată cu ceața din pământ, înfățișarea lui înspăimânta. O piele uriașă de leu îi învăluia trupul, așa încât capul fiarei încununa, ca un coif fioros cu colții rânjiți, capul omului. Nădragii largi, din blăni de fiară, și cizmele năprasnice, cu copite grele de aramă, îl creșteau și mai mult. Iar aripile moarte ale pasărei fâlfâiau, deschise, la fiecare pas în spatele uriașului, parcă ar fi fost crescute acolo, pe umerii lui.

Când intră în ocolul unde își adăpostise familia, pe o măgură, sub cozorocul unei stânci, înnoptase.

Haita de câini ai curții sări furioasă să-l sfâșie. Dar cunoscându-l, repede se trase, cu gudureli, înapoi. El însă tot avu timp să plesnească pe doi din ei cu piciorul, rostogolindu-i cât colo. Și schelălăielile lor umplură ograda.

Femeia ieși din bordei cu pruncul în brațe și ajută bărbatului să dejuge. Apoi oamenii se mistuiră în hrubă. Dobitoacele rămaseră afară singure, în noapte și ger, apărate de câinii lihniți, împinși de foame mai degrabă să le sfâșie.

Crivățul se zburli și se umflă, șuierător balaur cu mii de limbi din care sufla venin de ger. Împinse de frică, de foame și frig, animalele se înghesuiră una în alta, toate la un loc. Taurii cu grebenele îndurerate și șoldurile găurite de strămurarea cu bold de bronz în vârf, oile jăfuite de lână, berbecii cu coarnele frânte de bâtă, bivolii cu ceafa roasă, câinii șchiopătați de ciomăgeli. Toți asupriți, toți răzvrătiți împotriva stăpânului. Tirania omului îi scoase din răbdări.

- Azi a fost mai crunt ca niciodată, spuse taurul negru, pe când celălalt soț îi lingea milos grumazul.

- Ar trebui să-l iei în coame și să-i verși mațele, zise bivolul ceacâr, sfredelindu-și cu limba rănile.

- De ce n-o faci tu? i-o-ntoarse taurul.

- Eu, vezi, am coarnele teşite.

- Atunci calcă-l în picioare şi fă-l zob cum zobeai odinioară, în sihlă, tigrii.

- Eu singur? Acolo umblam turme întregi. Tuna pământul sub noi când porneam năvală.

- Numai câinii pot să-l sfâşie, îşi dete cu părerea berbecul. Când rătăciţi departe pe coclauri după vânat, săriţi voi, zăvozilor, pe el, fiara cea mai aprigă. Eu, să am colţi şi gheare... tăcu cu părere de rău încornoratul.

- Zadarnic mestecaţi voi toţi în gură vorbe zadarnice ca paiele. Cum să te atingi de el? oftă câinele. Voi nu vedeţi că este vrăjit? Ştiţi ce putere are?

- Ce? întrebară toate.

- La vânat, el apucă vulturul din nori şi-l dărâmă jos. Ţinteşte de departe iepurele, cale de-o poştă, şi biata vietate rămâne acolo încremenită de moarte şi îl aşteaptă să vie s-o culeagă. Nu aleargă ca mine să-i iasă sufletul după vânat.

- Cum? îşi lungeşte mâna într-atât de sus, până la păsările cerului? întreabă o oaie rumegând cuvintele.

- Nu. Dar face ceva şi mai de neînchipuit. Când vrea, îşi dezlipeşte un deget de la mâini, pe care le încordează în chip ciudat. Şi degetul, cu o unghie ascuţită de fier în vârf, zboară cât ai clipi singur şi apucă pasărea, pe care i-o aduce jos.

- Am văzut şi noi, strigară toate, degetele astea vrăjite, lungi şi cu cange în pisc. Are multe în tolba de la spate. Cu ele face semn şi opreşte pasărea în zbor.

- Apoi asta e vraja, lămuri câinele. Îşi scoate şi îşi schimbă degetele când vrea şi cum poftеşte.

- Dar braţul? se jălui taurul. Aţi văzut cum şi-l lungeşte, de te ajunge la zece stânjeni depărtare... Ba şi-l deschiolează din cot ca să-l poată arunca departe în tine. Vai de carnea ta dacă pumnul braţului de adaos are piatră în el! Şi după ce te-a izbit de te-a ameţit, îşi ia braţul de jos şi îl pune la loc, rosti înfiorat taurul.

- Asta e puterea lui, urmă câinele. El nu e ca noi, dintr-o bucată, încremenit o dată pentru totdeauna în el, turnat într-un calup din care să nu mai poată ieşi. Omul se schimbă şi se mlădiază după nevoi. L-am văzut odată, când era cald, cum s-a jupuit singur de piele. Eu asudam cu părul tot pe mine. El se răcorea în apă cu toată carnea de sub pielea şi păr afară, aşa cum scosesem eu numai limba. Mieii, taurii şi bivolul holbaseră ochii, minunaţi de povestirile lui, şi câinele, îngâmfat de ascultarea cu care se învrednicea, urmă:

- Odată am fost de faţă când şi-a scos copitele.

- Copitele? Cum se poate? făcu un mânz naiv.

- Da,. copitele, de la glezne în jos. Îi intrase în ele o pietricică şi-l înglodea. Pe urmă şi le-a pus la loc şi nu s-a mai cunoscut de unde le lepădase. Când a fost să trecem o apă, şi-a dezghiocat picioarele mai sus de genunchi, a pus pielea şi carnea pe umăr, ca pe nişte păstăi, ca să nu se ude părul de pe ele. Iar dincolo, pe

mal, s-a alcătuit din nou la loc. Nu se poate magie mai mare. Să te faci și să te desfaci, să te rupi și să te dregi, să te lungești și să te scurtezi, dintr-o clipă în alta, singur.

- Eu nu de brațul lui, care se smucește din cot și mă plesnește la zece stânjeni depărtare, mă tem, zise taurul ceacâr, gros la piele. Pe mine altceva mă împiedică. Fără să vreau, carnea se înfioară pe mine când mă apropii de el și mă face să-mi plec grumazul în fața lui: un miros uriaș, un iz de fiară domnitoare mă biruie. De ce crește oare blană de leu pe el?

- Și-i fâlfâie aripi de vultur hrăpăreț pe umeri, behăi un miel prior. L-ați văzut astă-seară?

- Magie și vrăjitorie, gemu dulce vaca. Uitați-vă. Mâna femeii îmi ține loc de vițel. Când ugerul împovărat de lapte mă apasă, chem prelung. Și ea vine. Închid ochii și sunt fericită, închipuindu-mi puiul sub mine. Nu e asta magie? Ca să-l biruim ne trebuie vrăji mai puternice, farmece mai tari! Aș zice să întrebăm pe lup în pădure. El se pricepe.

- Deșteapto! lătră ogarul. Ți s-a făcut de jupuială pe vreo râpă?

- Atunci cum să scăpăm de atâta greu și apăsare? Cum să-l răpunem? Nedreptatea lui necruțătoare ne sugrumă tot cât colții lupului.

Deodată ușa de bârne se smulse pe neașteptate și în cisla dobitoacelor răzvrătite căzu, pe câteșipatru labe, pisica. Pe urmele ei curgeau ocările și blestemele femeii.

După ce se dezmetici din amețeală, pisica începu grijulie să-și șteargă mustățile și să-și lingă blana, mânjite de smântână.

- Vai, ce cruzime, surioară! o boci oaia.

- Pe sufletul meu dacă i-am greșit cu ceva! Ăștia sunt oamenii. După ce ne jertfim viața pentru ei în lupta cu șoarecii, priviți acum cum ne aruncă.

- Ai căzut tocmai bine, mugi taurul. Tu ești vrăjitoarea iscusită. Prorocești când are să se schimbe vremea, apoi când vin oaspeți și ai prietenie cu luna. învață-ne și ne ajută cum să scăpăm de om. Cum l-am putea ucide? Că ne-am săturat de chinuri.

- Năvăliți asupra lui. Unul singur din voi numai, e de ajuns să-l facă praf și puzderii, rosti pisica.

- Lesne de spus. Cum să-l faci, când este cât un munte și pe deasupra și vrăjitor! Pumnii lui, măciuci de fier, îi zboară din mână și vin vâjâind, să te pocnească de la o poștă, se jelui bivolul.

- Și pe urmă carnea lui de leu are un iz fără împotrivire, se tângui taurul.

- Și cine se poate uita în ochii lui țintă, fără să-i plece pe ai săi numai-decât? Are priviri întotdeauna biruitoare.

- Vă înșelați, îi mângâie pisica. Tăbărâți cu îndrăzneală pe el: e mai plăpând ca un vițel. Vi-l dau în labe gol și fără apărare, chiar acum.

- Nu vă luați după ea, schelălăi dulăul. Unde l-a văzut ea plăpând? Vă trage vicleana în capcană, să vă piarză.

- Tot rob mișel ai rămas. Veniți cu mine, miorlăi ea, scuipând câinele între ochi.

Vitele așteptau sfioase, îndoielnice, îndemnându-se fară hotărâre.

- Haideți numai câțiva pași, fricoșilor, îi certă ea. Aveți să vedeți cu ochii voștri.

Și, pornind înaintea cetei de răzvrătiți, pisica îi duse îndărătul bordeiului, unde șoarecii făcuseră câteva găuri în perete.

- Puneți ochii și uitați-vă, îi îndemnă ea.

Cu toții, pe rând, își potriviră, bivolul peruzeaua ochiului mare cât pumnul, capra gogonul ei de chihlimbar, taurul oul însângerat al ochiului cu gălbenuș negru, porcul țandăra de geam afumat ascunsă în grăsimea obrazului... Câinele, după ce privi cu ochii lui duioși de copil orfan, puse și bumbul umed al nasului și, la mirosul cunoscut al stăpânului, coada începu să i se miște bucuroasă. Omul, la lumina chioară a unui opaiț, se dezbrăca pentru somn, zvârlindu-și una câte una toate vrăjile de pe el.

Baltagul, brațul cel de adaos, zăcea jos, acum un biet ciot de lemn. Cizmele cu copite de centaur se pleoștiseră goale, ca două ciuperci uriașe, viermănoșite de ploi. Blana cu puteri de lei, coiful cu colții ascuțiți, neînsuflețite, dezumflate, spânzurau în cui, jumulite și găurite de molii.

Omul, ieșit din găoacea lor ca un pui golaș, ședea alb și plăpând, cu carnea mirositoare a viței de lapte. Capul rotund și mic, ca de miel slăbănog, se răsucea pe un gât fară vlagă. Grumazul taurului, pe lângă el era un trunchi de gorun pe lângă o trestie.

Dobitoacele priveau aprinse. Cozile neastâmpărate băteau ca niște năpârci pântecele flămânde. Ochii se înflăcărau de ură și colții rânjeau.

- Haideți, porunci pisica, curaj! Eu am să mă miorlăiesc la ușă până îmi vor deschide. Voi năvăliți toți după mine și-l sfâșiați.

Deodată câinele, așezându-și a doua oară ochiul la bortă, se trase înapoi înspăimântat și o luă la fugă. Celelalte dobitoace se îngrămădiră la gaură, priviră din nou și, îngrozite, o luară la sănătoasa, ascunzându-se.

Omul, îngenunchiat pe pământ, își împreunase mâinile și ridicase ochii... Deasupra lui, tavanul parcă se găurea, căci se strevedea cerul. Un abur luminos ieșea din trupul omului, mai ales din osul frunții și din creștet, închegându-se în juru-i ca un cearcăn. Lumina ajunsese din ce în ce mai puternică. Îl îmbrăcă într-un văzduh aprins, nesuferit ochilor. Omul era o lungă flacără albă, ca o torță care arde toată deodată. Și văpaia învăluitoare lua din ce în ce înfățișarea unui paznic îngrozitor, în picioare, plecat ușor asupra omului din el, care se ruga.

ÎNTRECEREA

de Mircea Sântimbreanu

În dimineața aceea - ca în fiecare zi - de cum se întâlniseră, începură să-și măsoare urechile. Și, ca în fiecare zi, tot de aci se iscase sfada:

- Am cele mai mari urechi din lume, mormăise puiul de elefant, țopăind greoi în jurul celorlați, mișcându-și urechea în nasul lor.

- Mari, dar zdrențuite și murdare, se înfierbântă iepurașul. Parcă sunt tăvălite în cenușă. Uită-te la urechea mea, se lăudă el. E prelungă ca o sabie și catifelată ca un pămătuf de trestie.

- Da, dar e uscată ca o păstaie, spuse răutăcios măgărușul. Priviți-mă bine, urechi ca ale mele nu găsești pe tot pământul: mari, dar totodată delicate și puternice.

Micuță și curată ca un pahar, fetița se oprise pe o bancă din apropiere.

Asculta fără să vrea vorbele celor trei și, rușinată, își pipăia urechile ei mici ca doi bănuți de aramă.

Cei trei nu se sinchisiseră de fetiță. Își urmau și mai arțăgoși sfada.

- Și nu e vorba numai de mărimea urechilor, vorbi puiul de elefant, deși. dacă le-aș întinde, aș putea fi confundat cu un avion gata de zbor. Urechile mele au cel mai fin auz: când mi-e sete, eu aud clipocitul unui izvor de la o poștă.

- Ia te uită cu ce se laudă, i-o reteză iepurele. Cine nu știe că noi avem cel mai bun auz? Eu, dacă vrei să știi, aud până și foșnetul unui fir de iarbă... și încă în somn!

Măgarul nu se lăsă nici el mai prejos. Coama i se zbârli de mândrie și răcni:

- Sst! Auziți un fâsâit? Nu vă speriați, e umbra unei păsări alunecând peste fâneață.

- Ești un lăudăros, spuse iepurașul. Nu se aude nimic.

- Și tu ești un mincinos, ripostă măgărușul, zvâcnind din coadă, gata de bătaie.

- Ușurel- ușurel, îi potoli elefănțelul, făcându-și vânt cu urechile. Știți ce? Haideți să facem o întrecere. Și cum tocmai dăduse cu ochii de fetița ce stătea sfioasă pe bancă, îi spuse:

- Vrei să fii tu judecătorul nostru? Să hotărăști cine dintre noi trei aude mai bine. Cum vei spune tu, așa să fie. Uite, încep cu... Faceți liniște! tună puiul de elefant și, lipindu-și urechea de un copac, închise ochii. Nu se auzea nimic, dar mormăi mulțumit:

- Mda-mda... Când am plecat de acasă, explică el vesel fetiței, am uitat ușa deschisă. O aud cum scârțâie, bătută de vânt. Ei, ce zici? Nu-i așa că am o ureche grozavă? Și, țopăind greoi, nu mai contenea să se laude.

- Acum e rândul meu, i-o tăie scurt iepurașul. Tăcere! Urechile lui parcă tremurau. Apoi, deodată, izbucni bucuros: Sigur că da... E ceasul de acasă! A bătut ora două... îi aud perfect ticăitul. Și, adresându-se fetiței: Ce părere ai despre urechea mea?

Fetița nu răspunse nimic, căci măgărușul tocmai cerea liniște. Își roti un timp urechile păroase, de parcă ar fi fost prinse în șuruburi, apoi trase un răget triumfător:

- Auziți! E sfârâitul laptelui pe plită. L-am pus la fiert și acum dă în foc...

- Ei, ce părere ai? Cine a câștgat? o întrebară tustrei într-un glas.

Fetița nu răspunse dintr-o dată. Se uită mirată la cei trei, care așteptau nerăbdători să-și spună părerea.

- Aveți toți trei un auz foarte prost, spuse ea liniștită.

- Cum așa? N-am auzit eu pocnetul ușii de acasă, bătută de vânt? Știi tu unde e casa mea?

- Eu locuiesc și mai departe, se miră iepurașul. Și n-am auzit tic-tacul pendulei?

- Și eu, ripostă măgărușul. Ce? E lucru ușor să auzi sfârâitul laptelui pe plită tocmai de dincolo de deal?

Fetița nu se tulbură. Întrebă la fel de liniștită:

- Și atunci cum de n-ați auzit că mamele voastre vă strigă și vă caută prin toată pădurea?

- Hehe, râse elefănțelul. Am auzit, cum să nu aud...

- Pentru asta nu trebuie cine știe ce ureche, adăugă iepurașul...

- Îți închipui că n-am auzit? Ha! Mă faci să râd. Asta aud toată ziua, aude toată pădurea, vorbi măgărușul.

Fetița se ridică să plece.

- Ei, stai! Unde pleci? întrebară toți trei.

- Acasă!

- De ce? Casa ta e la doi pași și am fi auzit perfect, nu te-a strigat nimeni.

- Ai auzit tu ceva?

- Absolut nimic. Nimeni nu te-a chemat, se miră și iepurașul.

- Atunci înseamnă că eu am un auz mai bun ca al vostru, spuse fetița. Eu aud înainte de a fi strigată.

Și se depărtă.

Cei trei se priviră prostește și, nu știu cum, urechile lor pleoștite păreau că se micșorează din ce în ce. Până și urechile elefantului păreau acum mai mici, mult mai mici, ca niște bănuți de aramă.

POVESTEA RINOCERULUI

de Rudyard Kipling

Cândva, demult, pe o insulă din Marea Roșie, trăia un Parsiu, în a cărui pălărie razele soarelui se oglindeau cu o strălucire mai mult decât orientală.

Locuia Parsiul acesta în vecinătatea Mării Roșii și singura sa avuție erau pălăria, un cuțit și o mașină de gătit, dintr-acelea de care nu trebuie să te atingi niciodată, draga mea.

Într-o zi ca toate celelalte, luă fainã, și apă, și stafide, și zahăr și altele și-și plămădi o prăjitură lată de un cot și groasă de un cot și jumătate. Era într-adevăr un aliment de calitate superioară (asta-i ceva mai complicat, draga mea!). Puse prăjitura în cuptorul mașinii - el avea voie să umble la ea - și o lăsă acolo până ce se rumeni toată, răspândind un miros cum nu se poate mai ademenitor. Dar tocmai când se pregătea să se înfrupte din prăjitură, coborî pe plajă, din mijlocul nelocuit al insulei un rinocer cu un corn pe nas, cu doi ochi ca de purcel și, de felul său, un bădăran. În acele timpuri, Rinocerul purta o piele care-i venea ca turnată. N-avea nici cea mai mică încrețitură sau cutișoară. Arăta Rinocerul nostru aidoma celui din Arca lui Noe, doar că era mult mai mare. Cu toată pielea lui netedă, era bădăran. Așa fusese și înainte și așa va fi întotdeauna. Când răcni Rinocerul o dată: „Hau!", Parsiul lăsă prăjitura baltă și se căță în vârful unui palmier, luându-și doar pălăria, în care razele soarelui se oglindeau întotdeauna cu o strălucire mai mult decât orientală.

Rinocerul răsturnă cu nasul mașina de gătit și prăjitura se rostogoli pe nisip. Își înfipse cornul în miezul ei pufos și apoi o mâncă.

După ce o isprăvi, plecă dând din coadă, spre adâncul pustiu și de nelocuit al insulei, care se învecina cu insulele Mazanderan, Socotra și capurile Echinocțiului celui Mare.

Parsiul se coborî din palmier, puse mașina pe picioare și recită următoarele versuri pe care, tu nemaiauzindu-le până acum, ți le voi spune eu:

„Cel ce șterpelește
Ceea ce Parsiul gătește
Amarnic greșește!"

Și aveau mai mult tâlc aceste vorbe decât îți poți tu închipui.

Pentru că cinci săptămâni mai târziu se abătu deasupra Mării Roșii un val de căldură atât de mare, încât toate viețuitoarele își lepădară veșmintele, una câte una. Parsiul își scoase pălăria, îndreptându-se spre malul mării, cu gândul să se scalde. În acele vremuri Rinocerul își încheia pielea - care semăna cu o haină de ploaie - cu trei nasturi sub bărbie.

Nu pomeni nimic de prăjitura Parsiului, pentru că o mâncase pe toată. Bădăran era, bădăran fusese, și va fi întotdeauna.

Cu pas legănat se îndreptă spre apă și, lăsându-și pielea pe mal, intră în valuri sforăind de plăcere.

Nu trecu mult timp că Parsiul se și ivi pe țărm. Cum dădu cu ochii de piele, zâmbi până ce colțurile gurii îi înconjurară capul de două ori. Dănțui de trei ori în jurul pielii, frecându-și mâinile. Apoi se duse acasă și-și umplu pălăria cu firimituri de prăjitură, pentru că, vezi bine, mânca numai și numai prăjituri și nu-și mătura niciodată locuința.

Întorcându-se pe țărm, luă pielea și o scutură, o frecă și o împănă toată cu firimituri uscate, rîncede și zgrunțuroase, și cu stafide arse.

După ce isprăvi, se cățără în vârful palmierului și aștepta să iasă Rinocerul din apă și să se îmbrace.

Curând se ivi și Rinocerul. Se încheie la toți cei trei nasturi, dar începu să-l mănânce pielea, ca atunci când te culci într-un așternut plin de firimituri. Dădu să se scarpine, dar fu și mai rău; se trânti în nisip, se tăvăli și se rostogoli, și iar se rostogoli, dar în zadar. De câte ori se rostogolea, firimiturile de prăjitură îl gâdilau, îl înțepau, îl ardeau. Se ridică, se repezi la palmier și se frecă, și se scărpină, și iar se frecă de trunchiul lui. Se frecă atât de mult și atât de tare, încât își făcu pe umeri o bătătură cât toate zilele, iar alta sub bărbie, în locul unde fuseseră nasturii, pe care-i rupsese demult. Își mai făcu și câteva bătături la picioare. Se înfurie când îl văzu, dar nu-i folosi la nimic. Mâncărimea nu mai contenea, pentru că firimiturile rămăseseră sub piele. Se duse acasă nespus de supărat și, firește, plin de zgârieturi, care de care mai înfiorătoare. Și din ziua aceea și până azi, toți rinocerii au pielea tăbăcită și adânc brăzdată și sunt foarte arțăgoși din pricina firimiturilor de prăjitură care îi tot înțeapă.

Cu pălăria în care razele soarelui se oglindeau cu o strălucire mai mult decât orientală, Parsiul coborî din palmier, își împachetă mașina de gătit și porni spre Orotavo, Amigdala, platourile din Anantarivo și mlaștinile din Sonaput.

Ghicitoare:

Burduhos, voinic și gras,
Are-un corn înfipt în nas.
(Rinocerul)

CUM I-A CRESCUT CĂMILEI GHEBUL

de Rudyard Kipling

Aceasta este povestea care urmează, şi din ea o să aflăm cum s-a ales Cămila cu ghebul cel mare.

La începutul anilor, când lumea era nouă-nouţă şi Animalele abia începuseră să muncească pentru Om, trăia o cămilă care, nevrând să lucreze, locuia în miezul pustiului plin de urlete: şi urla şi ea cât o ţinea gura. Mânca doar mărăcini şi tamaris, şi buruieni, şi murături, atât era de leneşă, şi când cineva încerca să-i vorbească, spunea: ,,Ghee!". Doar: ,,Ghee!" şi nimic mai mult.

Odată, într-o luni dimineaţă, veni la ea Calul, cu o şa în spinare şi un smoc de iarbă între dinţi, şi-i spuse:

- Cămilo, hei. Câmilo. ieşi şi munceşte cu noi ceilalţi.

- Ghee! zise Cămila; şi Calul plecă să-i spună Omului.

Apoi veni Cîinele, cu un băţ în gură, şi zise:

- Cămilo, hei, Cămilo! Hai şi adună şi cară ca noi ceilalţi.

- Ghee! răspunse Cămila. Şi Cîinele plecă să-i spună Omului.

Veni şi Boul, cu jugul de gât, şi zise:

- Cămilo, hei, Cămilo, vino şi ară ca noi ceilalţi.

- Ghee! zise Cămila. Şi Boul plecă să-i spună Omului.

La sfârşitul zilei, Omul chemă Calul, Câinele şi Boul şi le spuse:

- Voi trei, voi aceştia trei, mi-e foarte milă de voi (în lumea asta nouă-nouă); dar fiinţa aceea care spune ,,ghee!" şi locuieşte în pustiu nu e în stare să muncească, altfel ar fi sosit până acum, aşa că am hotărât s-o las în pace, dar va trebui ca voi să munciţi îndoit şi pentru ea.

Cei trei se mâniară foarte (cu toate că lumea era nou-nouţă), şi atunci ţinură sfat şi adunare la marginea pustiului şi Cămila veni cum nu se poate mai leneşă, mestecând alene o buruiană şi râse de ei. Apoi se ,,ghee!" şi se îndepărtă.

Îndată se ivi şi Djinul însărcinat cu toate pustiurile, rostogolindu-se într-un nor de praf (Djinii călătoresc întotdeauna astfel, fiindcă-i o vrajă la mijloc): şi se opri să stea şi să pălăvrăgească cu cei trei.

- Djin al tuturor pustiurilor, zise Calul, este drept ca unii să nu facă nimic în lumea asta nouă?

- Firește că nu, zise Djinul.

- Ei bine, zise Calul, există o fiinţă în miezul pustiului tău plin cu urlete, şi ea însăşi urlă, o fiinţă cu gât lung şi picioarele lungi, care nu s-a urnit la treabă de luni de dimineaţă. Nu vrea să meargă împreună cu noi.

- Ptiu! tăcu Djinul, fluierând. Asta-i Cămila mea. Pun rămăşag pe tot aurul din Arabia! Şi ea ce spune?

- Spune „ghee!", răspunse Câinele, și nu vrea să adune și să care.

- Nu spune decât atât?

- Doar „ghee!" și nu vrea nici să are, zise Boul.

- În regulă, spuse Djinul. O s-o gheboșesc eu! Sunteți atât de buni să așteptați un minut?

Djinul se înfășură în mantia lui de praf și porni prin deșert, și găsi Cămila grozav de leneșă, privindu-și chipul într-un ochi de apă.

- Prietena mea lungă și închipuită, zise Djinul, ce aud eu despre tine, că nu faci nimic în lumea asta nouă?

- Ghee! zise Cămila.

Djinul se așeză și, proptindu-și bărbia în palmă, începu să se gândească la o mare vrajă, în timp ce Cămila se privea în ochiul de apă.

- De luni de dimineață cei trei trebuie să muncească și pentru tine. și asta numai din pricina lenei tale îngrozitoare, zise Djinul, și, cu bărbia proptită în palmă, se gândi mai departe la vrăjile lui.

- Ghee! zise Cămila.

- Dacă aș fi în locul tău, n-aș mai spune asta. zise Djinul; se pare c-o spui cam prea des. Închipuito, vreau să muncești!

Și Cămila mai zise ,,ghee!", dar nu termină bine, că își și zări spinarea, de care era atât de mândră, umflându-se și iar umflându-se într-un gheb mare și moale.

- Îl vezi? întrebă Omul. Ăsta-i ghebul cu care te-ai ales lenevind. Azi e joi. și de luni n-ai muncit deloc, de luni de când a început lucrul. Acum o să muncești.

- Cum o să pot, zise Cămila, cu ghebul în spate?

- Ghebul e dinadins, zise Djinul, numai și numai din pricină că ai tras chiulul cele trei zile. Ai să fii acum în stare să muncești trei zile in șir, fără să mănânci nimic, pentru că ai să poți trăi pe seama ghebului, și să nu spui că n-am făcut nimic pentru tine. Pleacă din pustiu și du-te la cei trei și poartă-te cum trebuie!

Și Cămila plecă să li alăture celor trei. Și din ziua aceea. Cămila poartă mereu gheb. (îi spunem Cocoașă acum, ca să n-o jignim). Dar n-a izbutit niciodată să câștige cele trei zile pe care le-a pierdut la începutul lumii și nici să învețe cum să se poarte.

Vocabular:

tamaris ~ arbust cu flori albe și roz;

gheb - cocoașă.

POVESTEA BALENEI

de Rudyard Kipling

Odată, demult, draga mea, trăia în mare o balenă, și balena aceasta mânca tot soiul de pești. Mânca și steaua de mare și pisica de mare, și crabul și crapul, și morunul și barbanul și calcanul, și ciortanul și cega, și păstruga, și homarul, și țiparul. Toți peștii pe care-i găsea pe unde umbla, îi înfuleca - uite așa!

Dar tot hăpăind, se pomeni într-o zi că nu mai rămăsese în toată marea decât un singur peștișor: un peștișor mic de tot, dar tare isteț, care înota în dosul urechii drepte a balenei, ca să fie în afara oricărei primejdii. Nemaigăsind nimic de mâncare, balena se ridică în coadă și spuse:

- Mi-e foame!

Auzind vorbele acestea, peștișorul cel isteț răspunse cu o voce mică, dar șireată:

- Nobil și generos ai gustat vreodată om?

- Nu, răspunse balena. Ce gust are?

- Are gust bun, spuse peștișorul cel isteț. E bun, dar cam greu de mistuit.

- Atunci fa-mi rost de câțiva, spuse balena, bătând apa cu coada, de se înspuma marea cât puteai cuprinde cu ochii.

- Ți-e de ajuns unul din când în când răspunse peștișorul cel isteț. Dacă înoți până la cincizeci de grade latitudine nordică și patruzeci de grade longitudine vestică (asta e ceva mai complicat, draga mea) vei afla în mijlocul mării, șezând pe o plută, un marinar naufragiat, îmbrăcat doar cu o pereche de pantaloni de pânză albastră, cu o pereche de bretele (nu care cumva să uiți bretelele, draga mea) și înarmat cu un cuțit... Trebuie însă să-ți mărturisesc că marinarul este un om grozav de înțelept și de priceput.

Așa că balena se așternu la drum și înotă, cât putu de repede, până ce ajunse la cincizeci de grade latitudine nordică și patruzeci de grade longitudine vestică. Acolo, pe o plută, în mijlocul mării, îmbrăcat doar cu o pereche de pantaloni de pânză albastră și cu o pereche de bretele (neapărat să ții minte bretelele, draga mea) și înarmat cu un cuțit, ședea singur-singurel un marinar naufragiat, bălăcindu-și picioarele în apă. (Mămica lui îi dăduse voie să se bălăcească, pentru că altfel nu s-ar fi încumetat niciodată, fiind un om grozav de înțelept și de priceput).

De îndată ce-l zări, balena deschise gura mare, atât de mare, încât colțurile buzelor îi ajunseră până aproape de coadă. Îl înghiți pe marinar cu pantalon, cu bretele (pe care nu trebuie să le uiți), cu cuțit și cu plută cu tot. Îl înghiți și-i dădu drumul în camera caldă și întunecoasă a pântecului ei. Apoi plescăi din buze așa și făcu trei tumbe.

Dar, de îndată ce se văzu în pântecul balenei, marinarul, care era un om grozav de înțelept și priceput, se porni pe țopăit și trântit, pe sărit și bușit, apoi lovi și izbi, se smuci, se răsuci, trosni și plesni, mușcă și pișcă, se învârti, se zvârcoli, se răsuci, urlă și strigă, se târî și ocărî, chiui și sudui, se stropși și hăuli, și se puse pe dănțuit tocmai unde nu trebuia și, nu mai încăpea vorba, balena se simți cum nu se poate de nenorocită. (Mai ții minte bretelele?)

Așa că îi spuse peștișorului celui isteț:

- Omul ăsta e greu de mistuit, și unde mai pui că din pricina lui și sughit. Ce să fac?

- Spune-i să iasă, își dădu cu părerea peștișorul cel isteț. Zis și făcut, balena strigă în josul beregatei către marinarul naufragiat:

- Ieși afară și poartă-te cuviincios! Din cauza ta sughit întruna.

- Nu, nu, răspunse marinarul, nu merge așa, Altul o să fie târgul nostru. Du-mă acasă, până la stâncile albe ale Albionului și pe drum o să mă mai gândesc.

Și se porni să dănțuiască mai dihai decât până atunci.

- Ai face mai bine să-l duci acasă, o sfătui peștișorul cel isteț. Trebuia să te fi prevenit că-i om grozav de înțelept și de priceput.

Așa că balena se puse iarăși pe înotat și înotă, și iar înotă, cu amândouă aripioarele și cu coada, atât de repede cât o lăsă sughițul. În sfârșit, tărâmul de baștină al marinarului și albele stânci ale Albionului. Ajuns acolo, se săltă cu jumătate din trup pe plajă și deschise o gură cât o șură strigând:

- Aici coboară cei care merg la Winchester, Ashuelot, Nashua, Keene și celelalte stații dinspre Fitchburg. Și când rosti Fitch, marinarul sări afară la lumină.

Dar, pe când balena înota de zor spre țărm, marinarul, om grozav de înțelept și priceput, pusese mâna pe cuțit și, spărgând lemnele plutei, făcuse o mulțime de așchii pe care apoi le legase strâns, cu bretelele într-un fel de plută (acum știi de ce nu trebuia să uiți bretelele!?). Odată treaba terminată, înțepenise grătarul în gâtlejul balenei. Și acolo rămase! Apoi recită următoarele versuri, pe care, tu nemaiauzindu-le până acum, o să ți le spun eu:

Un grătar ți-am pus în gât,
Să-ți piară pofta să mănânci atât!

Și marinarul, de felul său, era lipsit de scrupule.

Odată ce păși pe mal, se duse acasă la mămica lui, care-i dăduse voie să se bălăcească; mai târziu se însură și trăi fericit încă mulți ani. Și tot așa de fericită fu și balena. Dar din ziua aceea, grătarul din gâtlej, pe care nu putu nici să-l scuipe, nici să-l înghită, nu-i mai dădu voie să mănânce nici băieți și nici fetițe.

Peștișorul cel isteț fugi și se ascunse în mâlul de sub pragul Ecuatorului. Se temea ca nu cumva balena să fie înfuriată pe el.

Când ieși la lumină, marinarul luă cu sine cuțitul. Mai purta pantalonii din pânză albastră, dar bretelele nu le mai avea, pentru că, după cum știi, legase cu ele grătarul.

Și cu asta, povestea s-a terminat.

CUM AU FOST DOMESTICITE ANIMALELE

de Eugen Jianu

Toate animalele care trăiesc azi pe lângă casa omului au căpătat denumirea de animale domestice. Cu mulți ani în urmă, ele trăiau în sălbăticie, erau animale sălbatice. Ele trăiau pe întinsul câmpiilor sau în păduri. Omul le vâna pentru a folosi carnea și pielea lor.

Cel dintâi animal care s-a apropiat de om a fost câinele... Era pe vremea când omul abia ajunsese să cunoască focul. Uneltele și armele de vânătoare le făcea din piatră. Omul trăia în grupuri și se adăpostea prin peșteri, adică în scobituri adânci și largi de munte. Se hrănea cu rădăcini, cu frunze și fructele copacilor și cu carnea crudă a animalelor pe care le vâna. Cu multă greutate, omul reușea să prindă chiar animalele mai mici; pe cele mari încă nu le putea prinde.

Într-o zi, un animal s-a apropiat de rămășițele frunzarului unei cete. Oamenii l-au lăsat să mănânce în voie. El a venit apoi și-a doua zi, și a treia zi și așa, în fiecare zi, s-a ospătat din resturile de mâncare. Când ceata și-a mutat locul de vânat, animalul a urmat-o. Și tot așa, zi de zi, în zeci și sute de ani, animalul acela nu prea mare, dar cu colți ca de lup, s-a apropiat de focul oamenilor, a început să-i recunoască pe cei ce-i dădeau mâncare și să se joace cu copiii lor. Așa au devenit prieteni. Din ce în ce mai mult, oamenii iubeau acest animal, care, la rândul lui, îi iubea pe oamenii ce-l înconjurau cu dragoste. Acesta era câinele. El a început să-l însoțească pe om la vânătoare și să-l ajute să vâneze. Nu lăsa pe nimeni să se propie de cei ce-l hrăneau. Cu timpul a devenit cel mai credincios și mai apropiat prieten al omului.

Mai târziu, oamenii, ca să prindă animalele mari, au săpat gropi-capcană în calea lor, pe care le-au ascuns cu frunzare [adică cu crengi pline cu frunze]. Animalele hăituite, fugărite de om și câine, alergau, fără să știe, spre acele gropi-capcană. În aceste capcane s-au prins și câteva animale tinere: iezi, miei... Omului acum îi prisoseau camea și pielea, așa încât puii prinși i-a dat spre îngrijire copiilor, femeilor și bătrânilor. Puii s-au obișnuit cu traiul pe lângă casa omului, au crescut mari și omul i-a folosit.

De multe ori, la vânătorile sale, omul a admirat fuga unui animal puternic care alerga iute. Ce animal credeți că era? Când în capcană el a prins un mânz, adică un mic pui de cal, omul s-a hotărât să-l crească. Copiii au fost primii care au îngrijit acest mândru animal. Ei l-au încălecat mai întâi, în joacă.

La început, mânzul s-a speriat, i-a aruncat din spinare, iar cu încetul s-a obișnuit; s-a lăsat mângâiat, hrănit și îngrijit de micii lui stăpâni. Și astfel, omul a mai căpătat un animal folositor: calul.

Printre ultimele animale pe care omul a reușit să le domesticească a fost pisica. Ea a venit singură adusă de căldura focului și de hrana îmbelșugată. Dar nu se poate spune că pisica este tot așa de legată de casa omului cum este câinele.

COADA URSOAICEI

de Eugen Jianu

Ursoaica s-a privit în oglinda izvorului și, plină de mirare, a văzut că nu avea coadă!

- Mor-mor, a mormăit ea. Mândrețe mare cum sunt și taman eu să n-am coadă! Ia să plec eu prin pădure și să-mi rostuiesc una. Cât mai făloasă.

N-a umblat mult că a dat peste vulpe.

- Cumătră, a întrebat-o ursoaica, n-ai vrea să-mi împrumuți coada matale?

- Nu pot, spuse vulpea. Fără ea m-ar prinde câinii. Așa, când mă gonesc, eu țuști, fac coada într-o parte, ei crezând că am luat-o și eu într-acolo, aleargă și intră cu frunțile în copaci, iar eu în ăsta timp am ajuns, hăt departe.

Așa că ursoaica a plecat într-altă parte. Și s-a întâlnit cu veverița.

- Veverițo, a luat-o ursoaica mai pe departe. N-ai vrea să-mi dai coada ta, să o port și eu o zi, nu mai mult...

- Nu pot! Dacă aș sta bearcă, ar pune jderul laba pe mine. Că eu când sar din copac în copac, cu coada mă ajut. Ea îmi ține echilibrul și mă ajută să cad mereu în picioare!

A plecat din nou ursoaica, hotărâtă să nu se lase păgubită. În poiană s-a oprit în dreptul calului care păștea.

- Calule, rogu-te, fii bun, împrumută-mi coada ta aleasă.

- Nu mă pot lipsi, ursoaică, nici măcar o clipă de coadă, că ea mă ferește de muște și de tăuni...

Tot umblând așa, a ajuns ursoaica pe malul râului. Acolo a dat peste vidra ieșită la pescuit.

- Vidro, ție ți-e de vreun folos coada? Ți-o trebui acolo, în împărăția apelor tale?

- Păi cum altfel? Coada mă ajută la înotat; cu ea cârmuiesc...

A ridicat ursoaica ochii către crengișul și frunzișul copacilor și al tufanilor. Acolo, mulțime mare de păsări și păsăruici de tot felul, și mai mari, și mai mici, fiecare cu coada ei.

- Zău că nu pot să-ți dau coada mea, i-a răspuns gaița cea gureșă. E cârma mea când mă aflu în zbor!

- Nici eu nu mă pot lipsi de coadă, a adăugat ciocănitoarea. Pe ea mă sprijin când mă cațăr în copaci și bat cu ciocul prin scoarța lor ca să-mi agonisesc viermușii.

- Mie îmi folosește deopotrivă și când zbor și când mă preumblu în sus și în jos pe trunchiul copacilor adunând ouăle de gângănii, a mai zis și pițigoiul.

- Hm, a mai mormăit ursoaica, se vede treaba că am să rămân bearcă. Ia să mă duc eu la bufniță, înțeleapta pădurii.

Dar cum păşea către scorbura bufniţei, a dat peste iepure.

- Iepuraş drăgălaş, împrumută-mi o lecuţă coada mătăluţă!

- Bucuros. Numai că n-am coadă! La ce mi-ar folosi? S-o târăi după mine când alerg încoace şi încolo? Păi mai mult m-ar încurca. Şi-ar pune degrabă gheara pe mine toţi cei care îmi jinduiesc blana. Aşa că mai bine fară coadă! Uite, poate vecina căprioara să te ajute...

- V-am auzit vorba adineauri, dar nici eu n-am coadă. La ce mi-ar folosi? În locul codiţei am o pată albă. Ea e semnul pentru iezii mei când mă urmează prin desişurile pădurii: se ţin după albeaţă şi nu se rătăcesc!

A ajuns ursoaica la scorbura bufniţei. A stat acolo până seara, fiindcă peste zi bufniţa nu iese la lumină. A ascultat păsul ursoaicei, apoi i-a zis:

- Toate cele ale pădurii şi ale vietăţilor ei au rosturile lor. Ţie la ce ţi-ar folosi coada? La agonisitul demâncării? Nu! La apăratul împotriva vrăjmaşilor? Nici atâta! La umblat? Deloc! Atunci? Numai aşa, de fudulie? Păunul e singura făptură care îşi poartă coada de frumuseţe; din pricina asta o ţine toată ziua înfoiată! Şi tot din pricina asta se şi sfădeşte cât e ziua de mare cu celălalt fălos al ogrăzii: curcanul; fiecare înfoindu-se în pene. Ba, dacă stau şi mă gândesc bine, şi cozile lor au un rost pe lumea asta: le jumulesc oamenii ca să-şi facă podoabe pe la cuşmi şi pălării! Ce zici, ursoaico, ţi-ar fi la îndemână o coadă pe care s-o porţi zi de zi înfoiată şi să se ţină oamenii după tine, doar-doar or apuca să prindă o pană din ea, iar tu să fugi pe unde vezi cu ochii ca să te fereşti?

- Ba, a mai mormăit ursoaica şi a plecat într-ale ei. Tot fără de coadă. Şi când s-a oprit la unda izvorului să-şi mai astâmpere setea, că doar umblase, nu glumă, după o coadă, s-a văzut oglindită în ape.

- Ia te uită ce bine îmi stă aşa, fără de coadă! Şi cum aş fi purtat-o dacă aş fi rostuit una! Pe spate? Pe lături? Hm, mai mare râsul. Mor-mor-mor, să nu mai aud pe cineva pomenindu-mi de coadă...

LUPUL LA STÂNĂ
(fragment)

de Ion Creangă

Pe când întunericul se lupta cu lumina și voia să-i ia locul, un lup flămând veni, târându-se pe labe, până lângă staul.

Acolo stătu puțin și se uită prin gard la oi și miei, gândindu-se cum ar putea sări înăuntru fără să fie simțit de cineva.

Un miel, din cei ce se jucau, văzu prin gard strălucind ceva, ca două lumânări aprinse. El se apropie de locul acela, ca să afle ce-i acolo.

Atunci, lupul îi spuse încet și cu blândețe:

- Bună seara, voinice! Apropie-te! Nu te teme; eu sunt un prieten al vostru.

- Mulțumesc dumitale! Nu te cunosc. Ce cauți?

- O, Doamne!... mai apropie-te, căci nu prea aud bine și nu pot vorbi tare. Sunt slab și am nevoie de ajutor...

- Ei bine, iată-mă-s lângă gard; cine ești și ce voiești?

- Eu mă numesc lup și aș voi să pasc puțină iarbă verde. Du-mă, te rog, unde-a fi iarba amestecată cu trifoi, că mult îmi place!

- A! tu ești lup și mănânci carne, nu iarbă verde, cum zici!

- Ba!... mă jur pe părul meu, nu mănânc defel came! Vino cu mine și-om paște împreună... O! cât îmi ești de drag! Ce frumușel și drăguț mai ești! Vino mai iute, iacă... eu sunt gata să te îmbrățișez!

- Ba nu, iacă, mă strigă mama și trebuie să mă duc!

- Ce fel? Vino numai să te sărut și te-i duce.

Neînțeleptul miel ieși, dar... înțelegeți cum l-a îmbrățișat și sărutat lupul... Mielul de-abia putu zbiera puțin... și sărmana lui mamă, trezindu-se atunci, rămase înmărmurită când îl văzu în gura lupului.

GĂINUȘA ROȘIE

de Joseph Jacobs

Într-o bună zi, în timp ce scurma pământul cu ciocul, Găinușa Roșie găsi un bob de grâu.

„- Acest bob de grâu trebuie plantat", zise ea. „Cine va planta bobul ăsta de grâu?"

„-Eu nu", zise Rața.

„- Eu nu", zise Pisica.

„- Eu nu", zise Câinele.

„- Atunci îl voi planta eu", zise Găinușa Roșie. Și asta făcu.

În curând grâul crescu înalt și galben.

„- Grâul este copt", zise Găinușa Roșie. „Cine va secera grâul ăsta?"

„- Eu nu", zise Rața.

„- Eu nu", zise Pisica.

„-Eu nu", zise Câinele.

„- Atunci îl voi secera eu", zise Găinușa Roșie. Și asta făcu.

Când grâul fu secerat. Găinușa Roșie întrebă: „Cine va treiera grâul ăsta?!

„-Eu nu", zise Rața.

„- Eu nu", zise Pisica.

„- Eu nu", zise Câinele.

„- Atunci îl voi treiera eu", zise Găinușa Roșie. Și asta făcu.

Când grâul fu treierat, Găinușa Roșie întrebă: „Cine va duce grâul ăsta la moară?"

„-Eu nu", zise Rața.

„-Eu nu", zise Pisica.

„-Eu nu", zise Câinele.

„- Atunci eu", zise Găinușa Roșie. Și asta făcu.

Ea duse grâul la moară și-l măcină și făcu făină. Apoi ea întrebă: „Cine va frământa și coace pâine?"

„- Eu nu", zise Rața.

„- Eu nu", zise Pisica.

„- Eu nu", zise Câinele.

„- Atunci eu", zise Găinușa Roșie. Și asta făcu.

Ea frământă și coapse pâine. Apoi întrebă: „Cine va mânca această pâine?"

„- Ooo, eu o voi mânca", zise Rața.

„- Și eu", zise Pisica.

„-Și eu", zise Câinele.

„- NU, NU!", zise Găinușa Roșie. „Eu voi face asta". Și asta făcu.

ȚAPUL ȘI ȘARPELE

de Petre Ispirescu

Un țap, voind să treacă într-o livadă, fu silit să dea peste o apă ce curgea între el și acea livadă. Și, fiindcă n-avea încotro, se lăsă în gârlă și începu să înoate.

Când era pe la jumătatea gârlei, se pomenește pe lângă dânsul cu un șarpe că-i zice:

- Măi, țapule, ia-mă și pe mine să mă treci la uscat!

Țapul, temător, îi răspunse:

- Tu vezi bine că abia pot să-mi duc părul de pe mine, și tu mai ceri să te iau și pe tine?

Țapul îl lăsă să se urce pe dânsul și-și puse toate puterile ca să înoate spre a ieși cu bine dincolo.

Șarpele, dacă se văzu călare pe țap, începu a se încolăci împrejurul gâtului și a-l strânge, ca să-l sugrume.

- Dar ce faci, prietene? Că, uite, nu mai pot răsufla și o să ne înecăm amândoi.

- Vezi că mie mi-e foame; acum ești în mâna mea și aș vrea să mi-o potolesc cu tine.

- Foame, foame; prieten, prieten; dară cu o mortăciune socotești tu că te îndestulezi? Așteaptă nițel până să ieșim la margine și acolo să-ți arăți prietenia. Acum mai slăbește-mă din dragoste, ca să pot înota.

Șarpelui îi plăcură vorbele ce auzi și, mai slăbind pe țap din chingi, acesta își puse toate puterile, mai înotă ce înotă și ajunse la uscat cu șarpe cu tot.

Pe când încă înota, se gândea la prietenia șarpelui și începu a născoci la mijloace de a-și mântui viața.

După ce ieșiră la uscat, țapul prinse a zice:

- Șarpe, tu mi-ai cerut prietenia, eu ți-am dat-o. M-am luptat cu primejdia și am ieșit la uscat cu bine. Fă-mi și tu hatârul acum și dă-te jos, ca să ne măsurăm, cine e mai lung? Apoi mă vei mânca în bunăvoie.

- Ei, haide, de, să nu zici că nu ți-am fost prieten!

Și dându-se jos de pe grumazul țapului, așteptă să se măsoare cu el. Țapul asta și voia. Cum îl văzu jos, se și repezi cu coarnele de sfărâmă capul șarpelui și-l strivi, călcându-l cu copitele lui cele tari.

După ce îl văzu pus bine, întinzându-l cât era de lung, zise:

- Vezi așa: mie îmi place prietenia, dar să fie dreaptă. Ce erau încolăciturile alea împrejurul grumazului meu? Piei acum cu prietenia ta cu tot, să-ți auz de nume și să te văz când mi-oi vedea ceafa!

JUDECATA VULPII

de Petre Ispirescu

Um om mergea odată la treaba lui, prin niște munți. La marginea drumului aude un glas rugându-se și grăind:

- Fie-ți milă, omule, și mă scapă de la pieire!

- Cine ești și unde te afli?

- Ia, aici, în văgăuna asta. Fă bine și dă la o parte piatra de deasupra!

Omul căută în dreapta, căută în stânga și dădu de văgăuna deasupra căreia era un pietroi mare. Ce să vezi dumneata? Acolo era culcușul unui șarpe. Pe când se afla încolăcit și dormea, un colț de piatră mare se desfăcuse din munte și, prăvălindu-se, căzuse drept peste culcușul șarpelui și-l închisese acolo.

Omul nostru se luptă cu bolovanul de piatră și, încet-încet, îl dădu la o parte, atât cât șarpele putu să iasă.

- Mulțumesc că mai văzui o dată lumina zilei! Mai pot să suflu și eu în voie, zise șarpele. Gătește-te acum, omule, ca să te mănânc. Nu mai pot, sunt lihnit de foame!

- D-apoi eu ți-am făcut bine! Asta să-mi fie, oare, răsplata? zise omul înfricoșat.

- Bine-nebine, nu voi să știu! Și deodată se încolăci împrejurul omului și-l strânse așa de tare, încât acesta nu se mai putea mișca din loc.

- Stai, frate, mai zise omul, astfel ți-e dreptatea? Eu nu mă știu vinovat cu nimic! Să mergem la judecată!

- Să mergem, dacă vrei, la judecată! [Se gândea șarpele că va mânca și pe judecător]. Numai grăbește pașii, că mi-e foame de tot!

Și, mai slăbind pe om din strânsoare, acesta apucă cu pași grăbiți la vale și tremură de frică... În calea lor, întâlniră o vulpe și se îndreptară către dânsa.

- Vulpeo, începu omul a zice, iată ce bine am făcut eu acestui șarpe și iată ce rău vrea să-mi facă el mie. E drept așa? Judecă tu!

- Ce-ai zis? Ce-ai zis? se făcu vulpea a nu pricepe, ca să se poată gândi mai mult.

Omul mai spuse o dată focul ce-l ardea.

- Ca să judec, trebuie să merg la fața locului și să văd cu ochii mei și să aud cu urechile mele.

Se învoiră și plecară la fața locului.

Ajungând acolo, omul începu să spuie așa cum s-a întâmplat.

- Așa este, șarpe? zise vulpea șarpelui încolăcit pe om.

- Așa, da; fiindcă astfel cere dreptatea șerpească.

Vulpea se gândi nițel și zise:

- Măi, frate, deslușiți-mă bine, că eu nu pricep! Spune-mi, omule,

întâmplarea de la început și arată-mi și cu mâna.

- Iată, în văgăuna asta de ici, pe care o vezi cu ochii, sta șarpele astupat cu pietroiul ăla...

- În văgăuna asta, ziseși? întrerupse vulpea. Ce nebun ești! Nu se poate una ca asta! Spune drept, omule!

-Drept spun!

- Așa e, adăugă șarpele.

- O fi, însă mie nu-mi vine a crede că poate să încapă o așa namilă de șarpe într-o văgăună atât de micuță! Trebuie să văd cu ochii mei, ca să cred!

Șarpele vru să încredințeze pe vulpe, se descovrigă de pe om, se strecură în văgăună, încet-încet, încolăcindu-se ca să încapă.

Omul, care pricepuse de mult viclenia vulpii, puse umărul, dădu piatra la loc și acoperi văgăuna cu șarpele înăuntru.

Șarpele zise de sub pietroi.

- Acum vezi, vulpeo?

-Văd!

- Ei? Crezi acum?

- Cred!

- Judecă!

- Judec după dreptate: să rămâi mai departe în văgăună închis, așa cum ai fost când omul a vrut să-ți facă bine și tu te-ai gândit să-l răsplătești cu rău.

ARICIUL ȘI IEPURELE

de Lev Tolstoi

Iepurele îl întâlni pe arici și-i spuse:

- Toate le ai frumoase, ariciule, numai picioarele ți-s strâmbe și se cam împleticesc.

Ariciul se supără:

- Degeaba râzi; picioarele mele strâmbe sunt mai iuți decât ale tale cele drepte. Să trec numai o clipă pe-acasă și-apoi să ne luăm la întrecere!

Ariciul trecu pe acasă și spuse nevesti-sii:

- Am avut o neînțelegere cu iepurele și vrem să ne luăm ia întrecere, ca să se vadă care dintre noi aleargă mai repede.

- Se vede că ți-ai ieșit din minți! îi spuse aricioaica. Cum o să te iei la întrecere cu iepurele? El e iute de picior, iar labele tale sunt strâmbe și parcă tocite.

- O fi el iute de picior, dar eu sunt iute la minte, spuse ariciul. Iar tu să faci ce ți-oi spune eu. Hai la câmp!

Sosiră pe arătură; ariciul îi spuse nevesti-sii:

- Tu ascunde-te la capătul ăsta de brazdă, iar iepurele și cu mine vom porni din capătul celălalt; când iepurele își va fi luat bine avânt, eu o să mă întorc la locul de plecare; iar când va sosi el la capătul dinspre tine, ieși de după brazdă și spune-i: „De când te aștept!" N-o să te poată deosebi de mine și va crede că sunt eu.

Nevasta ariciului se ascunse după brazdă, iar ariciul și iepurele o luară la fugă din capătul celălalt.

Când iepurele își luă bine avânt, ariciul se întoarse la locul de plecare și se ascunse. Iepurele sosi în goană mare la capătul celălalt al brazdei: și, ce să vezi? - nevasta ariciului aștepta acolo. Când îl zări pe iepure, îi spuse:

- De când te aștept!

Iepurele nu o deosebi pe aricioaică de arici și se gândi: „Mare minune! Cum de m-a întrecut?"

- Dacă-i așa - spuse el - hai să mai alergăm o dată!

Iepurele o luă înapoi cât putu mai repede, ajunse la celălalt capăt și, ce să vezi? - ariciul era acolo.

- Ehei, frate, abia acum ai venit, eu sunt demult aici.

„Ei minunăție! - se gândi iepurele - doar am fugit strașnic, cum de m-a întrecut?"

- Hai să mai alergăm o dată, acum nu mă mai întreci.

- Hai!

Iepurele fugi de-i scăpărau călcâiele, însă degeaba! Ariciul ședea în fața

lui și-l aștepta. Și așa a tot fugit iepurele dintr-un capăt într-altul, până i s-au sleit puterile.

În cele din urmă, iepurele se dădu bătut și spuse că de acum înainte nu va mai înfrunta pe nimeni.

Ghicitori:

Pleacă moșu-ncet la vie
Cu scai mulți pe pălărie.
(Ariciul)

Urecheat cu haine sure
Stă pe câmp și în pădure
(Iepurele)

Stau pe-al ierbilor covor,
Speriați de umbra lor.
De-i pericol, țuști, spre zare,
Ca o umbră zburătoare.
(Iepurii)

Trece pașa pe ulițe
Cu trei mii de sulițe.
(Ariciul)

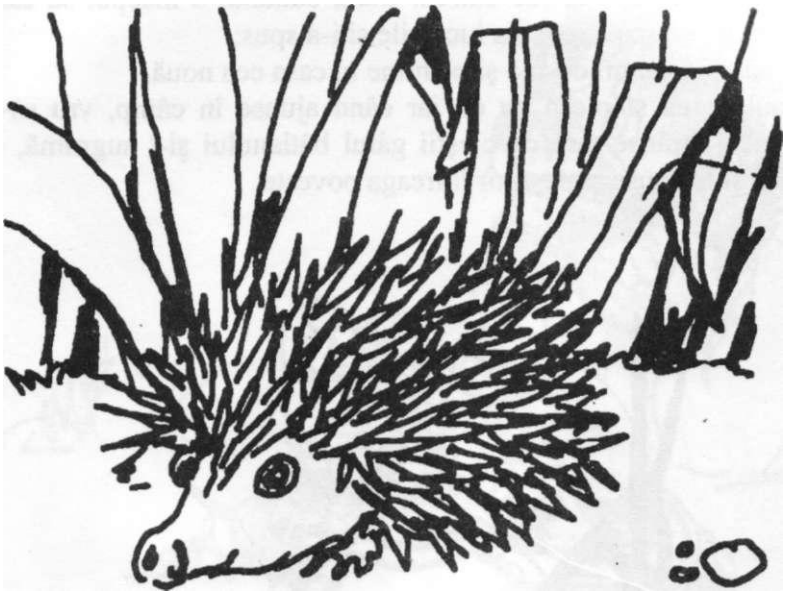

BÂTLANUL, PEȘTII ȘI RACUL

de Lev Tolstoi

Pe malul unui iaz trăia un bâtlan. Când a îmbătrânit și n-a mai avut putere să prindă pești, s-a gândit să-și agonisească hrana printr-un vicleșug. El le-a spus peștilor:

- Voi nici nu știți ce năpastă vă paște. Am auzit că oamenii vor să sece iazul și să vă prindă pe toți. Eu știu un iaz frumos de cealaltă parte a dealului. V-aș ajuta, dar sunt bătrân și mi-e zborul greu.

Peștii l-au rugat pe bătrân să le vină într-ajutor.

- O să mă străduiesc cât oi putea să vă duc dincolo, le spuse atunci bâtlanul, dar nu pe toți o dată, ci unul câte unul.

Bucuroși, peștii îl rugau pe bâtlan, care mai de care:

- Du-mă pe mine!

- Ba pe mine!

Și s-a pus bâtlanul pe treabă; îi lua, îi ducea pe câmp și-i mânca. Așa a mâncat mulți pești.

În iazul acela trăia un rac bătrân. Când bâtlanul a început să care peștii, racul și-a cam dat seama cum stau lucrurile și i-a spus:

- Hai, bâtlane, acum du-mă și pe mine în casa cea nouă.

Bâtlanul îl luă și plecă cu el, iar când ajunse în câmp, vru să-l lepede acolo. Dar racul strânse tare cu cleștii gâtul bâtlanului și-l sugrumă, iar el se întoarse în iaz și le spuse și peștilor întreaga poveste.

LEUL ȘI ȘOARECELE

de Lev Tolstoi

Leul adormise. Un șoricel trecu în fugă peste el. Leul se trezi din somn și îl prinse pe șoricel. Acesta începu să se roage de dânsul să-i dea drumul, spunând:

- Dacă ai să mă lași cu zile, am să-ți fac și eu un bine cândva.

Leul începu să râdă, adică - cum poate un șoricel să-i facă lui un bine? Totuși, îl lăsă să plece.

Peste câtăva vreme, niște vânători îl prinseră pe leu și îl legară cu funia de un pom. Auzind răgetele leului, șoricelul veni îndată, roase funia și îi spuse:

- Îți amintești cum ai râs de mine, fiindcă nu credeai că am să-ți pot face un bine? Acum vezi și singur - chiar și de la un șoarece poți trage uneori folos.

LUPUL ȘI IAPA

de Lev Tolstoi

Voia lupul să se înfrupte dintr-un mânz. Veni la herghelie și spuse:

- Văd la voi un mânz care șchioapătă. Oare nu cunoașteți leacul pentru vindecat șchiopături? Noi, lupii, cunoaștem un astfel de leac, care vindecă pe loc.

Una din iepe îl întrebă:

- Da' tu știi lecui?

- D'apoi cum!

- Atunci, rogu-te, lecuiește-mi piciorul drept din spate, că mă cam ține o durere în copită.

Lupul se duse numaidecât la ea, da'ndată ce ajunse lângă piciorul cu pricina, primi o copită de-i zburară toți colții din gură.

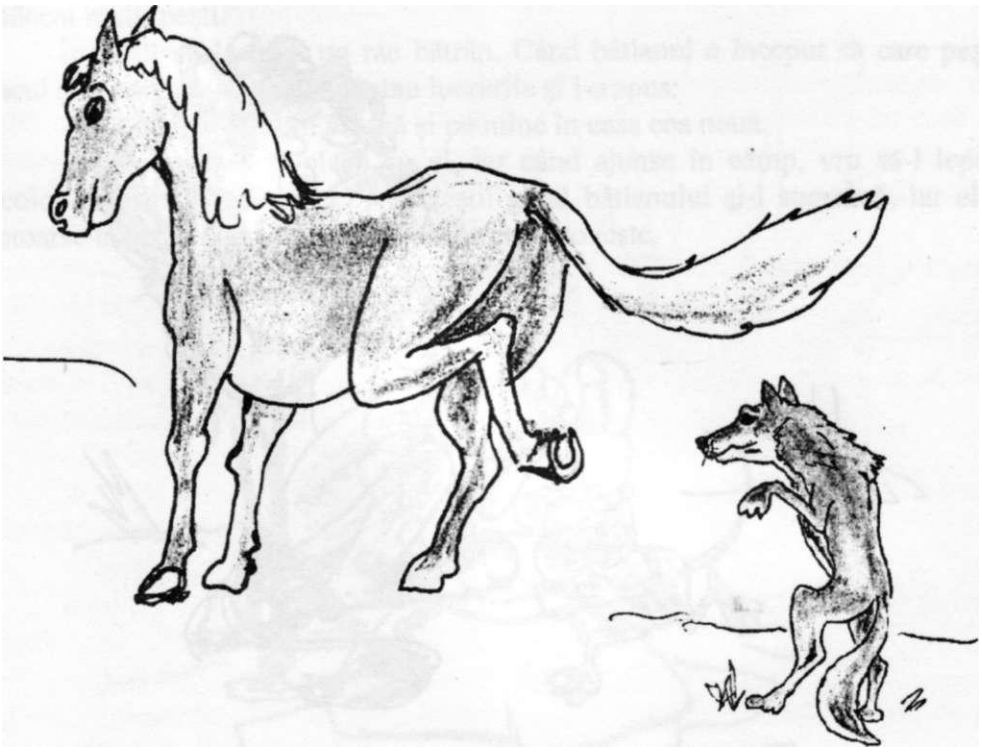

LEUL, LUPUL ȘI VULPEA

de Lev Tolstoi

Un leu bătrân și beteag zăcea în peșteră. Toate sălbăticiunile veniră să-l vadă și să ureze de sănătate împăratului, numai vulpea nu se arătă pe acolo. Lupul se bucură de prilej și începu să o clevetească în fața leului.

- Vulpea, spuse el, nu-ți arată pic de respect. N-a venit măcar o dată, ca să vadă ce faci.

Taman la aceste cuvinte apăru și vulpea acolo. Auzindu-l pe lup ce spune, își zise în sinea ei: „Las'că ți-o plătesc eu, lupule!"

Iar când leul era gata să-și verse mânia asupra ei, vulpea grăi:

- Nu mă supune osândei, ci ascultă-mă mai întâi, stăpâne. N-am venit pe la tine fiindcă n-am avut răgaz. Iar răgaz n-am avut fiindcă am cutreierat lumea toată-n lung și-n lat, la toți vracii, ca să întreb de niște leacuri pentru tine. Abia acum am aflat unul mai deosebit, de aceea am și venit în grabă încoace.

Leul o întrebă:

- Ce fel de leac este?

- Iacătă-l: un lup de viu să jupoi, cu pielea-i caldă te-nfășori, apoi...

Iar când văzu pe lup răstignit sub gheara leului, vulpea râse și grăi:

- Asta-i frățioare: la rele pe cei mari nu-i pune, ci învață-i numai fapte bune.

LUPUL ȘI IEDUL

de Lev Tolstoi

Lupul văzu un ied care se adăpa pe malul râului.

I se făcu poftă de carne de ied și prinse a se lega de acesta.

- Tu, îi spuse, îmi tulburi apa și din pricina asta n-am cum să-mi potolesc setea.

Iedul răspunse:

- Cum pot eu,lupule, să-ți tulbur apa? Nu vezi că mă adăp mai la vale de tine, și apoi, abia ating apa cu vârful buzelor?

Lupul îi spuse:

- Te mai poftesc să-mi răspunzi, de ce vara trecută ai aruncat vorbe de ocară părintelui meu?

Iedul răspunse:

- Vara trecută, lupule, nici nu mă născusem încă, pe lume.

Lupul se supără și spuse:

- Cu tine nu poți avea ultimul cuvânt! Ei bine, atunci am să te mănânc, fiindcă mi-e foame!

LEUL, MĂGARUL ȘI VULPEA

de Lev Tolstoi

Leul, măgarul și vulpea se duseră la vânătoare. Prinseră mult vânat, și leul porunci măgarului să facă împărțeala. Măgarul împărți totul în trei părți egale și spuse:

- Poftim, luați-vă partea!

Leul se mânie, îl mâncă pe măgar și porunci vulpii să facă o nouă împărțeală. Vulpea adună totul într-o singură grămadă, lăsând pentru ea mai nimic. Leul se uită și spuse:

- Bravo ție! Cine te-a învățat să împarți așa de bine?

Vulpea răspunse:

- Pățania măgarului!

Morala: Oamenii învață din greșelile altora.

LEUL ȘI CĂȚELUȘA

de Lev Tolstoi

La Londra se deschisese o menajerie. Pentru vizitarea ei se cereau bani ori câini și pisici, spre a se hrăni sălbăticiunile aduse. Cineva a vrut să vadă animalele; a prins pe stradă o cățelușă și a dus-o la menajerie. I s-a dat drumul înăuntru, să viziteze menajeria, iar pe cățelușă au aruncat-o în cușca unui leu, să o mănânce. Cățeluța și-a adunat coada și s-a ghemuit într-un colț al cuștii. Leul s-a apropiat de ea și a prins s-o miroasă.

Cățeluța s-a întins cu labele în sus și a început să dea din codiță. Leul a întors-o cu laba pe partea cealaltă. Cățeluța a sărit și s-a așezat în fața leului pe lăbuțele de dinapoi.

Leul a privit-o, a scuturat din cap și n-a atins-o. Când stăpânul i-a aruncat în cușcă porția de carne, leul a rupt o bucățică și i-a dat cățelușei. Seara, când leul s-a culcat, cățeluța s-a întins lângă dânsul, punându-și capul pe laba lui. De atunci, cățeluța a trăit la un loc cu leul în aceeași cușcă. El mânca ce i se dădea și nu se atingea de cățelușă, uneori se juca cu ea și dormeau împreună.

Odată, un domn a vizitat menajeria și și-a recunoscut cățeluța; el l-a rugat pe proprietarul menajeriei să i-o dea. Stăpânul s-a învoit și a chemat cățeluța s-o scoată din cușcă. Dar leul și-a zbârlit coama și a urlat.

Așa au trăit leul și cățeluța un an întreg în aceeași cușcă. După un an însă cățeluța s-a îmbolnăvit și a murit. In ziua aceea, leul nu s-a atins de mâncare, mereu mirosea cățeluța, o lingea și o pipăia cu labele.

Când a înțeles că a murit, a sărit în sus ca ars, s-a zbârcit, a început să-și biciuiască coapsele cu coada, s-a năpustit în peretele cuștii și a prins să roadă zăbrelele și podeaua. Toată ziua s-a frământat, s-a zbătut în cușcă și a urlat; apoi s-a întins lângă cățeluța moartă și părea că s-a liniștit. Dar când stăpânul menajeriei a vrut să scoată din cușcă cățeluța moartă, leul n-a îngăduit nimănui să se apropie de ea. Închipuindu-și că leul își va uita durerea dacă va căpăta o altă cățelușă, stăpânul i-a vârât în cușcă una vie. Leul însă a sfâșiat-o imediat. După aceea a cuprins între labe cățeluța moartă și a zăcut așa cinci zile.

A șasea zi a murit și leul.

CORBUL ȘI VULPEA

de Lev Tolstoi

Corbul făcu rost de o bucată de carne și se așeză într-un copac. Vulpii i se făcu poftă de îmbucătura aceea, așa că se apropie de copac și spuse:

- Știi, corbule, când mă uit la tine, mă bate gândul că după mărimea și frumusețea ta s-ar cuveni să fii împărat! Și ai fi într-adevăr împărat, dacă ai avea și un glas frumos.

Atunci corbul deschise pliscul și începu a croncăni cât îl țineau puterile. Bucata de carne căzu în iarbă. Vulpea o înșfăcă numaidecât și spuse:

- Măi corbule, dacă ai avea și minte pe deasupra, chiar că ai putea fi împărat.

Morala: Așa sunt și oamenii cei vicleni, laudă pe cei mai proști ca să-i poată amăgi și să le ia ceea ce au.

ALBINELE ȘI TRÂNTORII

de Lev Tolstoi

De cum veni vara, trântorii se luară la ceartă cu albinele - cine să mănânce mierea. Albinele chemară o viespe, să le fie judecător. Viespea spuse:

- Nu pot hotărî nimic din capul locului, fiindcă nu știu care din voi a făcut mierea. Împărțiți-vă așadar în doi stupi rămași neocupați - într-unul să stea albinele, în celălalt trântorii. Peste o săptămână am să-mi pot da seama care din voi a făcut mierea mai multă și mai bună.

Trântorii săriră îndată cu gura:

- Nu ne învoim. Să ne faci judecata pe loc!

Viespea spuse:

- Acum chiar că o pot face pe loc, fiindcă nu știți să faceți mierea, ci vă îndopați din munca altora. Puneți-i pe fugă, albinelor!

Și albinele le veniră de hac trântorilor.

Ghicitori

Ghicește: care gospodină
Strânge pentru cină
Zahăr din grădină?
(Albina)

Ai cu cine să-l asemeni
Îl găsești și printre oameni.
(Trântorul)

LEUL ȘI VULPEA

de Lev Tolstoi

Din pricina bătrâneții, leul nu mai putea să prindă sălbăticiunile și se gândi la un vicleșug: se retrase într-o peșteră și se prefăcu bolnav. Sălbăticiunile veneau să-l vadă și el le mânca pe toate care intrau acolo. Vulpea mirosi despre ce-i vorba, așa că se opri la intrarea în peșteră și spuse:

- Ei, leule, cum o mai duci?

Leul răspunse:

- Nu prea bine. Da' de ce nu vrei să intri înăuntru?

Iar vulpea, de colo:

- Nu intru, fiindcă citesc după urme: multe intrări, dar nicio ieșire de aici!

POVESTEA URSULUI CAFENIU

de Vladimir Colin

Urșii care trăiesc la Polul Nord sunt albi. Cred că din pricina asta li se și spune urși albi (dar, firește, dacă vreunul dintre voi a aflat că li se spune albi din alte pricini, îl rog să-mi dea de știre și să nu mă lase să scriu minciuni). Așa...

Ei, și iată că printre urșii cei albi de la pol s-a rătăcit într-o bună zi un urs cafeniu, un urs mare și frumos, care venea tocmai din munții noștri. Cum a ajuns el la pol să nu mă întrebați, că nu știu. Ce știu e că s-a pomenit acolo și că a început să caște ochii la munții cu gheață și la focile care se zbenguiau pe ei.

- Ia te uită!... Un urs murdar! strigă o focă, și toate surorile ei începură să chicotească, să hohotească și să se prăpădească de râs.

- E mânjit tot!

- De la gheare pân' la bot!

- Vai, vai, ce caraghios!

- Parc-a fost muiat în sos!

Uite-așa râdeau focile, râdeau de nu mai puteau. Ursul nostru se uită înjur, gata să râdă și el de ursul cel murdar (pentru că urșii, se știe, se spală pe dinți în fiecare dimineață și seară, ba mai fac și baie), când, spre marea lui mirare, nu văzu niciun urs.

- Nu cumva râdeți de mine? întrebă el supărat.

- Păi de cine, măi Martine?

- Eu sunt curat, spuse și mai supărat Martin. M-am spălat chiar azi-dimineață.

Dar focile nu-l crezură și râseră mai departe, așa că bietul urs își luă tălpășița, mormăind. Și nu merse el cine știe cât, că se și întâlni cu niște urși albi.

- Fraților! strigă bucuros Martin. Ah! Ce bine-mi pare că vă văd...

- Cine-i urâtul ăsta, care se crede frate cu noi? spuse cu dispreț un urs alb.

- la te uită ce neobrăzare! vorbi un altul.

De ciudă, bietul Martin simți că-i dau lacrimile.

- Dar bine, fraților, nu vedeți că sunt urs, ca și voi?

- Urșii cumsecade sunt albi, răspunse primul urs alb și, fară a-l mai învrednici cu o privire, toți urșii albi plecară legănându-și îngâmfați blănile albe.

Martin se așeză pe un sloi și începu să plângă.

- Făcea să bat atâta cale până la pol, ca să găsesc aici numai batjocură? se întreba el. Vai, ce urși răi trăiesc printre munții de gheață!

Și, cum plângea așa, un pinguin se apropie încetișor.

- De ce plângi, ursule? întrebă pinguinul.

- Cum să nu plâng, pinguinule, dacă urșii albi mă disprețuiesc și focile râd

de mine? Eu sunt cafeniu, la noi toți urșii sunt cafenii.

Pinguinul era o pasăre tare isteață.

- Și numai pentru atâta lucru plângi? Hai, vino cu mine!

Îl duse pinguinul într-un loc ferit și, cât ai bate din palme, aduse o bucată de săpun.

- Ia săpunește-te bine, de sus și până jos! îl îndemnă el pe Martin.

- Și tu? se supără ursul. Le-am spus și focilor că sunt curat. M-am spălat chiar azi-dimineață!

- Nu-i nimic, răspunse pinguinul. Fă-mi mie plăcerea asta... Bombănind, Martin se muie într-un ochi de apă și prinse a se săpuni. De mânios ce era se frecă bine, bine, și - iată - curând toată blana îi era plină de clăbuct albi și strălucitori.

- Așa, destul, spuse pinguinul.

Martin lăsă jos săpunul și voi să se vâre în ochiul de apă, dar pinguinul îl opri.

- Stai! Rămâi așa! Apoi îl luă de mână și-l duse în mijlocul urșilor albi.

- Vai, ce urs frumos! strigă un urs alb.

- Ce blană albă! se minună al doilea.

- Și ce mândru strălucește în soare! șopti al treilea

Bietul Martin nu mai înțelegea nimic. Dar era atât de bucuros de primirea pe care i-o făceau urșii albi, că nici nu-și bătu capul să înțeleagă. Îi mulțumi pinguinului și rămase printre urșii albi, cu care jucă „bâz" și „baba-oarba", uitând de toate.

Deodată însă, un munte de gheață se apropie de sloiul pe care se jucau.

- Fugiți! Fugiți! strigă un pui de urs și se aruncă în apă, înotând voinicește.

Urșii se opriră din joacă, văzură muntele și pricepură că se va ciocni de sloiul lor, strivindu-i sub greutatea lespezilor de gheață. Speriați, săriră în apă și se depărtară degrabă, în vreme ce Martin - neobișnuit cu viața de la pol - rămase pe sloi. Când înțelese ce primejdie îl paște, voi să sară și el în apă, dar chiar în clipa aceea răsună glasul înspăimântat al unei ursoaice:

- Puiul! Puiul meu!... A rămas pe sloi!

Niciunul dintre urșii care se depărtaseră nu cuteză să se întoarcă pe sloi. Martin se repezi și începu să caute ursulețul. Îl află pe o moviliță de zăpadă și-l luă în brațe, dar în clipa aceea se auzi un trosnet cumplit și muntele de gheață izbi sloiul. Totul pârâia, se prăbușea, valurile țâșniră înalte cât muntele.

Cu puiul în brațe și ferindu-l de bucățile de gheață, mari cât o casă, Martin se pomeni în apă. Fusese rănit de sulițele de gheață. Dar puiul era nevătămat.

O lespede grea îl împiedica acum pe Martin să iasă la lumină. Cu chiu, cu vai, sparse lespedea și, înotând, se ridică pe un sloi ce plutea, la adăpost de alte primejdii. Mama ursulețului se repezi să-i mulțumească, dar, când ajunse lângă Martin, încremeni. Și la fel încremeniră și ceilalți urși albi. Clăbucii de săpun din blana lui Martin se topiseră în apă și ursul era din nou cafeniu.

- Alb sau cafeniu, ești un urs bun și viteaz, spuse mama ursulețului, văzând cum puiul se prinsese cu lăbuțele de gâtul lui Martin. Îți mulțumesc... Niciunul dintre noi n-a cutezat să rămână pe sloi...

- Nu blana îl face pe urs, încuviință ră și ceilalți urși albi, adunându-se în jurul lui Martin și strângându-i cu toții laba.

Din ziua aceea, Martin n-a mai fost nevoit să-și împodobească blana cu clăbuci de săpun (treabă care l-a bucurat strașnic, căci săpunul uscat îi pricinuia mâncărimi cumplite și-l silea să se scarpine cu toate cele zece gheare, ceea ce nu era deloc frumos și nici plăcut nu era).

Cât a rămas printre urșii albi, s-a bucurat de mare cinste și prietenie, iar când s-a întors acasă a alergat la prietenul meu, care scrie toate poveștile pentru copii, și i-a povestit întâmplarea. De atunci mai cântă Martin și-n ziua de azi:

Crezi că-mi pasă că te știu Inima să-ți fie dreaptă.
Negru, alb sau cafeniu? Eu te judec după faptă.

Vocabular:
sloi ~ bloc de gheață plutitor;
lespede ~ placă de piatră netedă, șlefuită.

NOI, ALBINELE

de Călin Gruia

Trântorul a plecat să se plimbe prin grădină și s-a întors seara târziu. Nu era obosit când a intrat în stup. De ce să fie? De somn? A dormit pe o floare de nalbă... A visat ceva, tolănit pe un trandafir roșu... S-a certat cu un fluture... A vorbit ceva cu o viespe. Și ziua a trecut. Atâta pagubă! Mâine o să fie altă zi, gândi trântorul și se-ndreptă repede spre sala de mese a stupului. Nu găsi pe nimeni acolo. Și nu-și văzu nici ceașca pe nicăieri. Supărat, începu să strige:

- Ei, dar unde-i ceșcuța mea? Unde-i cornulețul meu?... Nemaipomenit...

O albină mai în vârstă, cu o mătură sub aripă, se apropie de el și-i spune:

- Nu te enerva... Mănânci ce ai adus.

- Nu înțeleg ce vrei să spui...

- Nu ți se mai dă mâncare de azi înainte, îi spuse bătrâna albină.

- Dar mor de foame. Nu se poate... Am tot dreptul la porția mea!

- Poftim mătura, fă curățenie pe sub cei doi faguri...

- Eu? Eu cu mătura?... Dar n-am muncit niciodată.

- Ei, vezi?... Asta-i pricina... Noi muncim și noi mâncăm.... mierea nu pică din cer... Nu te trimite nimeni să alergi prin flori... Dar de curățat, de reparat, de aerisit, de adus apă la pui, de luptat cu dușmanii noștri din afară, mă rog, se găsește de lucru...

- Și cine a hotărât toate astea?...

- Noi, albinele...

- Am să mă plâng împotriva voastră...

- N-ai decât...

- Am să mă plâng stăpânului prisăcii... O să vedeți voi. O să vă pară rău!

Și trântorul, supărat, ieși pe urdiniș... Pe unde o fi umblat, n-a putut să afle nimeni. Dacă-l întâlniți cumva, explicați-i voi cum stau lucrurile cu cei care nu vor să muncească.

CIUBOȚELELE OGARULUI

de Călin Gruia

Povestea spune că, într-o toamnă, Iepurele pornise spre un iarmaroc vestit. De mult se gândea el că i-ar sta bine cu o pălărie albă cu pană și cu o scurteică verde, dar nu pentru asta se grăbea el spre iarmaroc, ci ca să-și cumpere ceva pentru încălțat, că era desculț.

Începuseră ploile de toamnă, vântul împrăștia frunzele pe poteci și frigul prinse să-l strângă de picioare. De aceea, își înfundă pălăria veche până peste urechi, își strânse zăbunul pe trup și iuți pasul, ca să ajungă mai repede la iarmaroc.

Și cum mergea Iepurele, uitându-se când în dreapta, când în stânga, ciulind urechile la orice foșnet, iată că mai spre seară se întâlni pe o potecă cu Ogarul... Ogarul era gras, voinic, îmbrăcat într-o șubă călduroasă și purta în picioare niște ciubețele nou-nouțe. După ce-și dădură binețe, ca doi călători de treabă, o porniră împreună prin desișul pădurii. Iepurelui i se scurgeau ochii după ciubețelele Ogarului, pentru că tare mai erau frumoase, iar lui îi era strașnic de frig la picioare!

- Cât ai dat pe încălțări? întrebă sfios Iepurele.

- Doi galbeni, cât să dau! îi răspunse fudul Ogarul.

- Mă duc și eu la iarmaroc - adaugă Iepurele - să-mi cumpăr ciubețele.

- Păi, acolo merg și eu, am treabă cu un negustor... Ciubețele se găsesc câte vrei, numai bani să ai!

- Am doi galbeni, șopti Iepurele.

Ogarul nu spuse nimic, ci își răsuci vârful mustăților ca și cum lui nu i-ar fi păsat câți bani are Iepurele.

Și au mers ei așa, au mers, până s-a întunecat de-a binelea. Drumul nu-l mai vedeau bine. O ploaie rece și deasă se abătu în calea lor, că-i dârdâiau bietului Iepure dinții de frig.

- Uite ce zic eu, cumetre, vorbi Ogarul. Te văd desculț... Și apoi e noapte și frig... Mai ai și bani la dumneata... Bani am și eu... și cine știe cu cine ne putem întâlni, că pădurea e plină de tâlhari.

- Și ce-i de făcut atunci? întrebă Iepurele.

- Păi de ce sunt pe lume hanuri? Pentru vreme de noapte, pentru adăpost. E pe aproape hanul Ursului. Eu zic să tragem la el, dormin și pornim mâine dimineață. Poate până atunci mai stă și ploaia...

Iepurele nu avu încotro și-l ascultă pe Ogar.

Scuturându-și luleaua de ușa hanului, Moș Martin îi primi bucuros:

- Ce vreme rea! Nu te-ar fi lăsat inima să lași pe cineva afară! Hei, și dumneata mai ești și desculț... Treci colea lângă foc de-ți încălzește picioarele!

Iepurele se apropie zgribulit de vatră. În afară de ei și hangiu nu mai era nimeni în han. Moș Martin ieșea din când în când afară și se uita de-a lungul drumului, să vadă de nu cumva se mai îndreaptă spre hanul lui niscaiva călători.

- Eu zic să cerem ceva de mâncare - șopti Ogarul - și udătură.

- Cere dumneata, cumetre. Mie nu mi-e foame. Și apoi nu am nici mărunțiș. Că dacă schimb un galben, rămân toată iarna desculț.

- Hei, că ciudat mai ești cumetre! Dar cine ți-a cerut, mă rog, să-ți schimbi galbenii? Pentru plată, am eu bani destui. Că doar nu mă voi lacomi la un sărac ca tine...

Și, întorcându-se Moș Martin în han, Ogarul spuse:

- Ei, Moș Martine, dă-ne ceva de îmbucat și de băut!

- Am niște plăcintele...

- Aș mânca și eu din ele!

- Am friptură, faguri de miere și vin de stafide...

- Dă-ne de toate și din toate, cumetre, spuse Ogarul lingându-și buzele. Moș Martin își puse șorțul pe dinainte, ca un hangiu adevărat ce era, și prinse a aduce bunătățile. Ogarul începu să înghită cu lăcomie, bucată cu bucată. Iepurele se rușină și abia-abia gustă și el o bucățică de plăcintă cu varză. Și poate n-ar fi gustat deloc dacă nu l-ar fi poftit Ogarul.

- Mănâncă, cumetre, că de la dumneata mănânci.

Ogarul parcă nu mâncase de o lună, așa-i trosneau fălcile și-i umbla limba în gură. Până să-și fumeze Moș Martin luleaua, Ogarul mâncă toată mâncarea din han. La urmă ceru o cană cu vin de stafide, pe care o bău pe nerăsuflate. Iepurele se uită mirat. Se minuna și Moș Martin.

- Măi, măi, încă n-am văzut un drumeț mai flămând ca dumneata... Să-ți fie de bine, Ogarule! Și acum, vorba ceea: „Frate, frate, da' brânza-i pe bani". Ați mâncat și ați băut numai bine de doi galbeni.

Ogarul prinse a se căuta prin buzunări. Căută prin buzunări la pantaloni, căută în șubă, dar degeaba căuta: nu avea niciun ban. În cele din urmă, spuse Iepurelui:

- Plătește dumneata, cumetre!

- Cum să plătesc! Așa ne-a fost vorba?

- Plătește, că am uitat punga acasă. Îți dau eu banii la iarmaroc. Am să mă împrumut de la un prieten negustor...

- Cum? Vai, ce să mă fac?! Să rămân desculț?

Ogarul începu să râdă pe sub mustăți. Moș Martin își ieși din fire.

- Mie să nu-mi umblați cu de-astea! Plătiți, că altfel am eu ac de cojocul vostru!

- El m-a poftit și la han, el m-a poftit și la masă, spuse chicotind Ogarul. El să plătească...

- Nu-i adevărat, Moș Martin. Eu n-am mâncat mai nimic. Vine iarna și, dacă plătesc, rămân desculț...

- Ei, că doar n-oi încălța eu toți desculții din lume! Că a mâncat și a băut Ogarul e drept, dar lucru curat aicea nu-i... Acum îmi dau eu seama ce fel de mușterii îmi sunteți! V-ați sfătuit să-mi faceți pagubă... Și Moș Martin apucă un ciomag, pe care îl ținea pitit după ușă pentru asemenea călători, și îl ridică spre Ogar.

Ogarul îl arătă pe Iepure. Iepurele, văzând ciomagul, începu să tremure de frică. Și de voie, de nevoie, scoase din buzunar băsmăluța în care avea legați cei doi galbeni și plăti Ursul. Moș Martin se uită la ciubotelele Ogarului, apoi la picioarele goale ale Iepurelui, mârâind ceva și luă galbenii. Ogarul își șterse mustățile, se culcă și adormi fără grijă.

Moș Martin, văzând că nu mai vine nimeni la han, se duse și el în odaia lui să se întindă puțin pe o laviță. Numai Iepurele nu se culcă. Cum putea să doarmă? Rămăsese fără bani... Și de afară vântul se auzea mai furios și ploaia bătea în ferestre.

De necaz, Iepurele începu să plângă pe înfundate. Cum de se lăsase păcălit de Ogar? Ofta și se gândea că în curând va veni iama... vor fi viscole și zăpezi mari... Va fi mult mai frig, iar el va umbla zgribulit și desculț... Ogarul sforăia într-o odaie, Moș Martin în alta, numai pe bietul Iepure nu-l prindea somnul.

Și a stat Iepurele, a stat până la miezul nopții. Și s-a tot gândit și răzgândit, ce să facă, ce să dreagă? Parcă vedea cum desfăcuse băsmăluța și-i dăduse lui Moș Martin banii.... Cum Ursul stătuse o clipă pe gânduri, uitându-se când la ciubotelele Ogarului, când la picioarele lui, de parcă ar fi voit să-i spună ceva. Ce anume? Deodată, în mintea Iepurelui se făcu lumină. își șterse lacrimile și intră în odaia Ogarului. Ciubotelele erau puse lângă sobă, să se usuce. Nu mai stătu pe gânduri... încălță ciubotelele Ogarului, păși încet, ieși din han și ține-o băiete, tot într-o fugă.

„Dacă le-am plătit eu, sunt ale mele, doi galbeni fac, doi galbeni mi-a mâncat Ogarul", se gândea Iepurele, afundându-se tot mai mult în pădure și-n noapte.

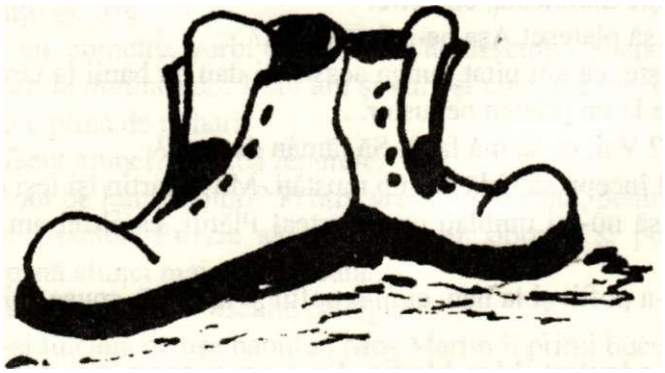

IEDUL CU TREI CAPRE

de Octav Pancu-Iaşi

Povestea asta nu s-a întâmplat chiar pe vremea când se potcoveau puricii, ci mult mai aproape, când puricii au devenit tare nesuferiți - iar eu vă doresc să n-aveți de-a face cu ei...

Cică nu departe de casa caprei cu trei iezi își avea casa un ied cu trei capre. Era un ied ca toți iezii: nici mai mare, nici mai mic, nici mai frunos, nici mai urât. Cum s-ar spune: nici prea-prea, nici foarte-foarte. Numai că el în loc de o capră avea trei: o capră-mamă, o mătușă-capră și o capră-bunică.

Grozav de bine o mai ducea iedul! Ce să vă spun, copii, mie, dacă m-ar lăsa să stau măcar o zi în casa aceea, nu mi-ar mai trebui nimic. M-aș lipsi bucuros chiar și de guturai - și voi doar știți ce bine e să ai guturai; stai în casă, bei ceai, toată lumea te întreabă cum te mai simți... în sfârșit, e strașnic. Ei bine, eu m-aș lipsi fără pic de amărăciune până și de guturai, numai să pot trăi o zi așa cum trăia iedul cu trei capre.

Mamă mămuliță, ce mai trai! Dimineața, nici nu apuca bine iedul să deschidă ochii, că și începea să poruncească:

- Capră-mamă!

- Spune, fiul meu iubit!

- Îmbracă-mă. Nu pot singur...

Capra-mamă nu aștepta să i se spună de două ori. Se aplecă să-i caute opincile sub pat, se urcă pe dulap să-i găsească nădragii și se băgă după cuptor să-i afle cămășuica.

(De, iedul nu obișnuia - ca voi - să folosească spătarul scaunului ori cuierul. Își arunca hainele unde nimerea.)

Capra-mamă îi aduna straiele și se căznea să-l îmbrace: îi lega opincile - oh, îi trăgea nădragii și cămeșuica - vai! și-i înfășura brâul - uf!

Când se vedea îmbrăcat, iedul iarăși poruncea:

- Mătușă-capră!

- Spune, nepoțelul meu drag!

- Ospătează-mă. Nu pot singur...

Fără să mai zăbovească, mătușa-capră se repezea la bucătărie, turna într-o ulcică lapte dulce și așeza într-o strachină mămăliguța caldă, apoi punea ulcica și strachina pe-un ștergar și le aducea fuguța la patul iedului; îi rupea mătușa-capră din mămăliguță și îndesa în gura iedului! Și ține-i mătușa-capră ulcica la gură să soarbă iedul laptele! Și uite-așa, până isprăvea iedul toată mămăliguța din strachină și tot laptele din ulcică, ba îi mai aducea mătușa-capră și câte-o plăcintă, că era mare meșteră la copt, iar iedul mare meșter la înghițit!

Zburda iedul toată ziulica pe afară, iar seara, când se întorcea acasă, se

întindea în pat și poruncea:

- Capră-bunică!

- Spune, nepoțelul meu scump!...

- Adoarme-mă! Nu pot singur...

Cât ai clipi, capra-bunică venea lângă ied și se pornea să-i cânte și să-l legene:

- Nani, nani, nani
coboară somn
pe scara ta nevăzută
și oprește-te somn
pe ochii nepoțelului meu,
nani, nani, nani.

Hei, așa trai ca al iedului mai zic și eu!

- Capră-mamă, îmbracă-mă!

- Mătușă-capră, ospătează-mă!

- Capră-bunică, adoarme-mă! Nu pot singur.

Și capra-mamă, și mătușa-capră, și capra-bunică lăsau toate treburile și veneau fară zăbavă la poruncile iedului. Lăsa capra-mamă rufele în albie, abia avea răgaz să-și usuce mâinile, dar venea într-un suflet să-l îmbrace pe ied! Lăsa mătușa-capră cămașa necârpită, în grabă se înțepa la un deget, dar alerga să-l ospăteze! Lăsa capra-bunică fusul, în fugă, scăpa ochelarii și le spărgea sticlele, dar nu întârzia să-l adoarmă și să-l legene pe ied!

- Capră-bunică, adoarme-mă!

- Mătușă-capră, ospătează-mă!

- Capră-mamă, îmbracă-mă! Nu pot singur...

Așa viață, să tot trăiești o sută de ani și încă ai zice că n-ai trăit destul! Dar într-o seară, capra-bunică tocmai îl adormise pe ied, când bătu la poartă vecina, capra cu trei iezi.

- Scumpele mele surate - le zise ea caprei-mamă, mătușei-capre și caprei-bunice, după ce trecu pragul - am intrat cu o mare rugăminte în casa suratelor voastre. Mâine seară mi se însoară iedul cel mare. Ia de nevastă o iadă așezată și harnică, nu ca altele care... dar ce să mai lungim vorba! Tare aș vrea să le pregătesc un ospăț. Să i se ducă vestea. Mă rog, domniilor voastre, fiți bune și poftiți mâine la mine să-mi ajutați la învelitul sărmăluțelor, la împletitul colacilor ori la ce-o mai fi trebuință. O să vă mulțumesc și-o să vă răsplătesc, așezându-vă în capul mesei, ca pe cei mai de seamă oaspeți. Vă învoiți?

- Da' se poate să nu ne învoim? Mâine în zori suntem la dumneata, surato. Te-ajutăm cu dragă inimă, îi răspunse capra-mamă. Cât privește răsplata, de-o să ne așezi în capul mesei, cinstea ne-o fi prea mare și noi îți cerem să nu-ți mai bați capul cu ea.

A doua zi, dimineață, pe la ceasul când soarele încă se mai freca la ochi de somn, plecară cele trei capre ale iedului la vecina capră cu trei iezi.

- Mai târziu se trezi și iedul. După cum îi era obiceiul, strigă:

- Capră-mamă! Îmbracă-mă!

Dar nimeni nu veni să-l îmbrace. Capra-mamă, precum se știe, era plecată.

Atunci, începu iedul să se tăvălească prin pat și să urle ca vai de lume:

- Îmbracă-mă! Îmbracă-mă! Îmbracă-mă! Nu pot singur...

Vulpea, care tocmai trecea pe acolo, auzind urletele iedului și fiind curioasă din fire, băgă capul pe geam ca să afle ce se întâmplă. Nu știu cum sunt toate vulpile, că n-am avut prilejul să fac cunoștință chiar cu toate, dar vulpea asta, pe lângă că era curioasă, mai era pe deasupra și tare hoață. Fura de stingea! Era atât de hoață, încât prietenului meu bursucul, neavând altceva ce să-i fure, i-a șterpelit darul de a scrie povești... iar la judecată, ce credeți c-a spus hoața? Cică nu i-a furat nimic pentru că, de fapt, darul ăsta nu l-a avut niciodată prietenul meu...

- Nu mai striga atâta, iedușule, îi vorbi mieros vulpea, dacă nu poți să te îmbraci singur, te ajut eu... Aruncă-mi hainele și numaidecât te îmbrac!

Bucuros, iedul îi azvârli opincile și nădragii și cămeșuica. Una câte una, vulpea le prinse, le vârî într-un sac și pe aici ți-e drumul! Fugi cu ele să le vândă în târg.

Mare amărăciune îl cuprinse pe ied și multe lacrimi grele vărsă. Dar tot plângând și văicărindu-se, îl apucă foamea. Strigă:

- Mătușă-capră! Ospătează-mă!

Dar nimeni nu veni să-l ospăteze. Și mătușa-capră, precum se știe, era plecată.

Se porni iar iedul să se tăvălească și să urle:

- Ospătează-mă! Ospătează-mă! Ospătează-mă! Nu pot singur.

Când țipa el așa, trecu pe acolo ursul. Eu, copii, am văzut mulți urși în viața mea, unii mai mari, alții mai mici, alții... de ciocolată, dar mâncăcios ca ursul ăsta n-am mai văzut. Mânca de rupea! (Era atât de mâncăcios, încât, odată, nemaiavând ce înfuleca, și-a rontăit propria lui coadă. Se zice că: „de-aceea nu are ursul coadă"...)

- Nu mai striga atâta, iedușule! îl potoli ursul cu vocea lui groasă. Mai bine spune-mi unde e mâncarea ca să te ajut eu. Te ospătez pe cinste!

De bună seamă că iedul îi spuse. Și intră ursul în bucătărie și începu să înfulece cât șapte. Înfulecă toată mămăliga. Sorbi și ultimul strop de lapte. Ba, de lacom ce era, înghiți și ceaunul și făcălețul! (Hm! Ați auzit, copii, de urși care să înghită ceaune și făcălețe? Pe cuvântul meu de cinste că eu n-am mai auzit!) Apoi, bineînțeles, ursul plecă fără să-i mai dea iedului bună ziua.

De-abia acum se puse iedul și mai vârtos pe plâns. Și plângi, și plângi... Răsuna casa de zbieretele lui! (Vai, copii, oricât ați încerca nu l-ați putea întrece, dar mai bine nu încercați!) Toată lumea însă știe că după plâns ți se face somn. (Ori dacă cineva nu știe, află de la mine.)

Strigă iedul:

- Capră-bunică? Adoarme-mă!

Dar nimeni nu veni să-l adoarmă - căci și capra-bunică, precum am mai spus, era plecată.

Și din nou începu iedul să se tăvălească și să urle:

- Adoarme-mă! Adoarme-mă! Adoarme-mă! Nu pot singur..

Lupul tocmai ieșea la plimbare. Se afla nu departe și-l auzi pe ied strigând. (Trebuie să vă spun, copii, că eu până acum, spre fericirea mea, nu m-am întâlnit cu niciun lup și că, tot spre fericirea mea, nici nu doresc să mă întâlnesc. Lupii, de obicei, nu prea știu de glumă - iar eu, din păcate, sunt un om glumeț. Lupul din povestea asta era tare hain. Nu numai că nu știa de glumă, dar nici măcar serios nu v-aș sfătui să stați de vorbă cu el...)

- Nu mai striga atâta, iedușule! glăsui răgușit lupul. Lasă că vin eu să te adorm...

Intră lupul în casă, se așeză lângă ied, legănându-l și cântându-i:

- Nani, nani, nani ***Am să-l mănânc***
nu mai coborî ***Pe iedul cel răsfățat***
că nu-i nevoie ***Răzgâiat și alintat***
Nani, nani, nani. ***Nani, nani, nani…***

Iedul se-nspăimântă - și nici eu nu pot să vă spun de unde mai găsi putere să se smulgă de lângă lup și s-o rupă la fugă încotro vedea cu ochii.

Se-napoie acasă gol, flămând și ostenit, abia pe seară. Și cum intră pe ușă, zise:

- Capră-mamă, mătușă-capră, capră-bunică, am să vă povestesc tot ce s-a întâmplat, dar mai întâi să-mi caut niște haine ca să mă îmbrac și apoi să mănânc ceva că tare mi-e foame.

Se îmbrăcă iedul, mâncă ce mai găsi prin oale - dar înainte să-și înceapă povestea, adormi buștean...

Dar vouă, copii, nu vi-e somn?

Mie, de ce să vă mint, îmi cam este.

Noapte bună, dragii mei copii!

MUSCULIȚA

de Emil Gârleanu

În odaie e tăcere. Prin fereastra deschisă soarele scoate sclipiri din sticlăria de pe poliți. În fața iconostasului clipocește candela. Pe masa din mijloc stă deschis, uitat acolo de către copiii sfinției-sale, un ceaslov vechi, scorojit și unsuros. O musculiță, cât o gămălie, strălucitoare ca un licurici, intră bâzâind, să caute ceva dulce de gustat. Zboară încolo și-ncoace. Se uită prin străchini, se așează pe marginea unui pahar, se plimbă pe la icoane, ca și cum s-ar închina, ba intră până și-n potcapul cel nou, pe care plodurile îl așezaseră pe pat cu fundul în jos și-l prefăcură într-un cuibar de ouă roșii, căci e Paștele. Nimic...

În sfârșit, dă Dumnezeu și ajunge și la măsuță, drept deasupra ceaslovului. Se lăsă ușoară, zbârnâind mulțumită, pe foaia unsuroasă, pe ale cărei colțuri de sus picăturile de ceară stau ca niște peceți. E doar obișnuită cu cărțile bisericești; nu o dată ieșise sătulă din biserica de peste drum. E atâta hrană pe foile îngroșate parcă de urmele degetelor tăvălite prin grâul dulce al colivilor. Iar aici, pe o margine, a dat tocmai peste ce căuta: o pată, zaharisită proaspăt, arăta că degețelul ce-și lăsase urma avusese grijă să se înmoaie dintru-ntâi în dulceață. Musculița se pune pe ospătat; prăpădenie de lacomă ce-i! Numai din când în când prinde, cu ochișorul, roșul slovei mari din susul foii, un S frumos, încondeiat cu măiestrie, ca și cum ar fi fost țesut la începutul rândului: „Slavă ție". Atunci își aduse aminte cum necăjise mai zilele trecute, la o liturghie, pe-un dascăl, căruia îi rămăsese pe barbă, lângă buze, un fir de grâu uns cu miere. Până ce n-a gustat din miere, nu s-a lăsat; dar bietului om i-a ieșit sufletul alungând-o. Acum s-a săturat; se suie binișor până-n mijlocul slovei roșii, care o atrage. Își scutură aripioarele, își întinde piciorușele de dinapoi și le freacă unul de altul, ca și curn ar ascuți două cuțite; apoi,leneșă, ațipește.

În clipa aceasta ușa se deschise dintr-o dată. Sfinția-sa, popa Gheorghe, intră supărat, aprins la față, răsuflând din greu. A făcut slujba la biserică, pe urmă s-a abătut pe la Petru bacalul, așa, în treacăt, a luat un pelinaș și s-a întors acasă. Și poftim ce găsește: preoteasa nicăieri - dusă prin vecini; copiii la hoinărit, după ce spărseseră mai întâi toate învelitorile gavanoaselor cu dulceți de pe fereastra din sală.

- Poftim!... Ei poftim! strigă părintele înfuriat. Apoi își aruncă ochii pe masă și se supără și mai rău: Până și cărțile mi le-au vrăfuit!

Repede, cu o mișcare iute, sfinția-sa închise ceaslovul și-l aruncă, la loc, în dulap.

Iar în mijlocul slovei roșii musculița, strivită, se făcu una cu hârtia tocmai în clipa când, mai adormită, izbutise să-și statornicească în căpușorul ei un gând: „Ce bine e să trăiești și să mori sătulă!"

CÂNTĂREȚUL

de Emil Gârleanu

E de neam! Între toate lighioanele lumii, gândește el, nu era alta care să aibă strămoși mai aleși și mai de viță. Pământul era o nimica toată, un boț de humă ce orbecăia făr' de niciun căpătâi prin văzduh, când neamul lor greieresc își ridica osanale lui însuși, sub frunzele uriașe din care astăzi nici măcar urme n-au rămas. Ei biruiseră vremea, dăinuiau stăpâni în lung și-n lat, ca și pe atunci. Chiar un străbunic al lui, cu mii de ani înainte, fusese cântăreț în cuptorul brutăriei lui Por-împărat. Și astea nu erau vorbe de ici, de colo, ci le povesteau bătrânii în toate mințile lor, și ei, firește, de la alți bătrâni pricepuți le auziseră. Căci doar așa rămân poveștile pe lume.

Toate gândurile acestea năvăliseră greierului în cap într-o seară, când nu putea ațipi din pricina unei privighetori care-i împuiase capul cu cântecele ei, de sus din copacul sub care dânsul se odihnea. Mă rog, n-aș putea-o vedea și eu pe dihania asta? Ce neam așa de obraznic să fie?" se întreba greierul. Și cum numai de întrebat se putea întreba singur, ca să afle și-un răspuns, își puse în minte să iscodească o lăcustă, deși numai la gândul că avea să vorbească unei obrăznicături care îndrăznise să se întreacă din sărit cu el îl apucau furiile. O căută totuși și n-o găsi. „Firește, gândi greierul, lăcustă și să stea acasă, dracul a mai văzut?!" Și cum luna se ascunsese într-un nor, rugă pe un licurici să-i lumineze calea. Și, așa, se întoarse.

Toată nopticica nu închise ochii. Privighetoarea își făcuse de cap. îl mai mângâiau însă pe greier iubirea și laudele pe care o mulțime de vaca-Domnului - gângăniile cele roșii stropite cu negru - i-o arătau. Lasă că-l căinau că nu putuse dormi, dar din semnele lor greierele înțelese că și ele erau mirate de îndrăzneala unei păsări venetice care tulbura liniștea băștinașilor de neam. Greierului i se umflă inima în piept de mândrie și, în zori de zi li se închină cu plecăciune poftindu-le în juru-i, să-l asculte. Și, cu toată oboseala, greierul le cântă, în cinstea lor, un imn al dimineții. Iar vacile-Domnului îl rugau să nu mai contenească, fiindcă ele altceva n-aveau de făcut decât să-l asculte.

Și le-a cântat greierul până ce soarele s-a ridicat de câteva suliți pe cer. Iar încălzindu-se grozav, cântărețul se rugă de iertare, să ațipească puțin. Și se adăposti sub frunza unei rochița-rândunicii. Iar vacile-Domnului se sfătuiră, se ridicară pe firicelele de iarbă dimprejurul culcușului cinstitului cântăreț și, legănându-se ușor, începură să-i facă vânt, să doarmă în răcoare, cum se și cuvenea unui mândru crai ce era.

GÂNDĂCELUL

de Emil Gârleanu

Cum venise pe lume, nici el nu-şi dădea seama. S-a trezit ca dintr-un somn şi parcă era de când pământul. Nu simţise nici durere, nici bucurie. Şi mult îşi muncise gândul: cum răsărise şi-al cui era? Mic cât un fir de linte, mişca picioruşele fragede şi ocolea, pe de margini, frunzişoara care-i adăpostise. Într-o zi, încercă o pornire lăuntrică; ieşi de sub umbra răcoroasă şi dădu buzna afară, în ploaia de lumină. Atunci, rămase pe loc, orbit de atâta strălucire. Încetul cu încetul, îi veni inima la loc şi îndrăzni: deschise ochişorii mai mult, mai tare, mai mari, îi deschise în sfârşit bine-bine şi privi în sus. Se făcuse parcă mai mititel decât fusese. Cu câtă strălucire, ce adânc şi albastru se dezvelea cerul! Şi ce minune! Cu ochişorii lui mărunţi, cât nişte fire de colb, îl cuprindea întreg. Şi ce întunecime, câtă umezeală sub frunzişoara lui. Ce căutase dânsul acolo? Iar din mijlocul tăriei albastre, un bulgăre de aur aprins arunca văpăi.

Tresări. Era el altul? Picioruşele nu mai erau ale lui, de scânteiau aşa? Şi mai era îmbrăcat în aur! Căci şi trupuşorul lui, pe care şi-l vedea pentru întâia oară, scânteia. Nu cumva era o fărâmiţă căzută de acolo, de sus, o fărâmiţă de lumină închegată, rătăcită pe pământ? Şi ca o adeverire, pe ţărâna neagră trupul arunca o lumină dulce. Ce se mai întreba! Fără îndoială, de acolo căzuse, acolo trebuia să se întoarcă. Dar ce depărtare! Şi cum să ajungă? Privi în sus; şi atunci, deasupra căpuşorului, zări lujerul unui crin ce se ridica aşa de înalt, că parcă floarea din vârf îşi deschidea paharul chiar de desubtul bulgărelui de aur să-i culeagă razele.

În mintea lui îşi înjghebă planul. Să se urce pe lujer în sus, să meargă, să meargă şi să meargă, până în vârf; şi de acolo, la bulgărul de aur, din care credea că se desfăcuse: o săritură - sau o vedea el ce-o face.

Atunci se mişcă din nou şi, după ce trecu peste un grăunte de piatră cât un munte şi scoborî dincolo, se trezi la rădăcina crinului. Se odihni o clipă, apoi la drum, băiete! Mai întâi se rostogoli de pe tulpina lucie de câteva ori în ţărână. Văzând asta, se ridică pe picioruşele de dinapoi, şi fără să se ştie pentru ce, cu cele dinainte îşi făcu, moşnegeşte, cruce. Pe urmă încercă din nou, şi văzu că poate. Luciu i se păruse lujerul crinului şi, când colo, avea atâtea adâncituri, atâtea ridicaturi: văi, dealuri. Dar ce mireasmă se revărsa de sus!...

Şi-a mers voinicul, a mers. Mult să fi mers. Se uită în jos şi-l prinse ameţeala. Privi în sus şi se cutremură. Ce - nu făcuse niciun sfert din sfertul drumului! Puterile îl cam slăbiseră, dar nu se lăsa. Încă vreo câţiva paşi, şi ici, deasupra, parcă se întruchipa o frunzişoară lătăreaţă, ca o prispă. Acolo o să se odihnească. Şi iar purcese la drum; şi umblă, şi umblă, băiete; şi de-abia ajunse. Iar când a poposit, ud de sudoare, că părea o picătură de rouă, bulgărele de aur

scăpătase de amiază. Și voinicul privi iar în sus. Privea în sus și nu-și credea ochilor: zile, săptămâni, luni avea de umblat. Și cât era de hotărât și de vânjos drumețul, nu-și putu opri un oftat:

- Uf! că mult mai am de suit, Doamne!

Vocabular:
lăuntrică ~ care se află în interior;
colb ~ praf
văpaie ~ lumină strălucitoare; arșiță, dogoare;
lujer ~ tulpină lungă;
luciu ~ cu lustru, lustruit;
a purcede la drum ~ a porni la drum;
vânjos ~ musculos, puternic.

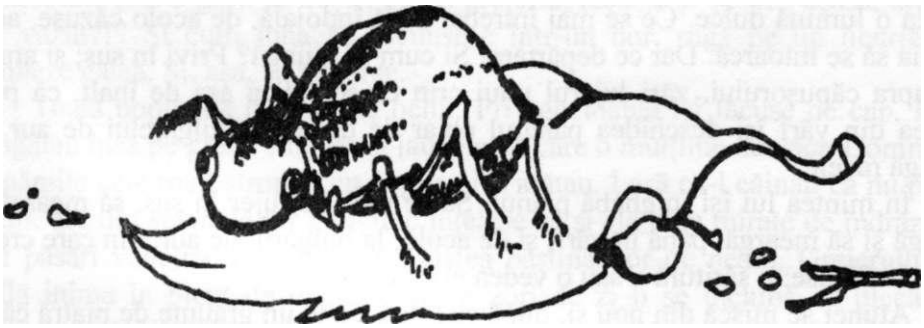

CĂLĂTOARE!...

de Emil Gârleanu

E călătoare! A ieșit din mușuroi furnica și-a pornit, cum face în fiecare dimineață, a pornit să vadă lumea... Ea știa că ochii duc și mintea întoarce; că, văzând multe, știi destule și ai de unde da și la alții. Și ce fericire să călătorești dimineața, în revărsatul zorilor, când iarba e proaspătă sub rouă, aerul jilav de răcoare, și când pe cer se prelinge lumina ca o undă de aur. Ș-apoi dimineața privești altfel lumea, altfel o judeci, gândurile nu-ți sunt spulberate, ci se limpezesc, ticnite, din prisos. De aceea furnica se scoală cu noaptea în cap și pornește la drum.

În dimineața aceasta a luat-o spre răsărit. Încântată de frumusețea soarelui, care se prevestea prin mănunchiuri le lui de raze, totuși avu puterea să se gândească, drumeața, că, privind și minunându-se numai, nu câștigă nimic. De aceea, îndată ce dădu, prin miriște, de cizma unui vânător, își și puse în gând să cerceteze, să cunoască mai bine făptura omenească în apucăturile ei. Îndrăzneață și destoinică, se ridică pe călcâiul pe care câteva fire de nisip se prinseseră, apoi, cu iscusință, o luă încet pe cusătura carâmbului, în sus. Călătoarea își dete toată silința să se urce mai repede pe cizmă, căci vederea ei îi amintea, cu groază, priveliștea pe care cizma unui alt vânător i-o dăduse într-o zi: trei tovarășe din furnicar strivite, dintr-o dată, supt talpa grea a omului. „Ciudat, gândi furnica în sine, s-ar zice că numai pentru ca să facă rău își învelesc oamenii picioarele în pielea groasă a încălțămintelor." Și tot gândind astfel, furnica ajunse la pânza îmbâcsită de praf a pantalonilor vânătorului. Îi sui și pe aceștia, în zigzag, și, când dădu de cel dintâi buzunar al surtucului, se opri. Să se scoboare, să nu se scoboare-n el? Din cele ce învățase dintr-atâtea călătorii, și de la alții, știa că pe oameni, mai ales, cu greu îi poți cunoaște pe dinafară. Iar în buzunarul unui om, îi povestise o bunică a ei că picase odată peste un pumn de ouă furate dintr-un furnicar; bunica dăduse de veste numaidecât, întreg neamul furnicesc venise și, în vreme ce drumețul dormea în iarbă, cât ai clipi, cărăbăniră toate ouăle, ca pe o pradă de război. Așa, furnica își luă inima în dinți și, ușoară, se scoborî în buzunar. Scotoci încolo și-ncoace; într-un colț dădu peste câțiva bani de aramă, îi pipăi, îi mirosi - întrebuințare nu le putu găsi! „Ce-or fi făcând oamenii cu lucruri care, după cât se vede, nu le aduc niciun folos?" judecă ea. Porni mai departe. Mai în sus, alt buzunar. Hai și-acolo! De-abia se scoborî însă și, repede, căută să fugă înapoi. Buzunarul, îmbâcsit cu foi de tutun, o amețise. „Iată ce fel de buruieni știu culege oamenii! își zise, dezgustată, furnica. N-avea noroc! O luă mai sus, se urcă până după gâtul vânătorului. Acesta ridică tocmai atunci mâna. Ispititoare, veni, sprintenă, pe mânecă, până lângă pumnul încleștat pe gâtul unei pușți. Și cum căta ce anume vrea să facă omul cu lucrul cela ce-l ținea

în mâini, cât ai clipi, prinse drept înainte zborul unei prepelițe. În vremea aceasta, o bubuitură groaznică răsună și-un nor de fum învălui furnica în ceață, în mirosul lui pipărat și acru. Vânătorul alergă și, mai dincolo, ridică prepelița moartă și-o puse în tolbă. Furnica, îngrozită, o luă la fugă pe mânecă în sus, apoi, de cealaltă parte pe care se urcase, se scoborî pe haină. Ca să ajungă jos, trebuia să treacă peste tolbă. Păși iute peste geanta de la șoldul vânătorului și, la marginea ei, îi mai veni sufletul la loc. Tocmai atunci ochii furnicii zăriră o bucățică de pâine ce rămăsese prinsă în rețea. Oricât era de grăbită, lucrul găsit știa că nu se lasă-n drum, mai ales merindele. „Bine că m-am ales măcar cu ceva", își spuse în gând și se grăbi să culeagă fărămitura. Dar cum o apucă, îndată o și lăsă la loc: fărămitura era udă de sângele păsării. „Brrr! va să zică ăsta e omul!" gândi furnica; și repede-repede-repede o luă pe cizmă în jos. Se scoborî pe-un fir de iarbă și își scăldă, cu mulțumire, trupul într-o picătură de rouă.

Proverbe:

- Furnica, cât ar fi de mică, face muşuroiul mare.

- Furnica, cât e de mică, dacă o calci pe picior, se întoarce şi ea să te muşte.

Ghicitori

Mică e și harnică,
Dar nu-i deloc darnică.
(Furnica)

Este mică chiar de tot,
Dacă treci, o calci sub toc,
Dar la ea în muşuroi
Face treaba ca şi noi.
(Furnica)

CĂPRIOARA

de Emil Gârleanu

Pe mușchiul gros, cald ca o blană a pământului, căprioara stă jos, lângă iedul ei. Acesta și-a întors capul cu botul mic, catifelat și umed, pe spatele mamei lui, și, cu ochii închiși, se lasă dezmierdat. Căprioara îl linge, și limba ei subțire linge ușor blana moale, mătăsoasă a iedului. Mama îl privește, și-n sufletul ei de fugarnică încolțește un simțământ stăruitor de milă pentru ființa fragedă căreia i-a dat viață, pe care a hrănit-o cu laptele ei, dar de care trebuie să se despartă chiar azi, căci vremea înțărcatului venise demult încă. Și cum se uită așa, cu ochii îndureraţi, din pieptul căprioarei scăpă un muget înăbușit de durere; iedul deschise ochii. Căprioara se îmbărbătează, sare în picioare și pornește spre țancurile de stâncă din zare, printre care vrea să-l lase rătăcit. Acolo, sus, e păzit și de dușmănia lupului, și de iscusința vânătorului, căci pe muchiile prăpastiilor acelora numai ele, caprele, puteau a se încumeta. Acolo l-ar fi știut ca lângă dânsa. Dar până la ele erau de străbătut locuri pline de primejdii. Căprioara își azvârle picioarele în fugă fulgerătoare, în salturi îndrăznețe, să încerce puterile iedului. Și iedul i se ține voinicește de urmă; doar la săriturile ameţitoare se oprește câte o clipă, ca și când ar mirosi genuna, apoi se avântă ca o săgeată și, behăind vesel, zburdă de bucurie pe picioarele subțiri ca niște lugere.

Dar trebuiesc să scoboare, să străbată o pădure, ca să urce din nou spre țancuri. Căprioara contenește fuga; pășește încet, prevăzătoare. Trece din poiană în poiană, intră apoi supt bolţi de frunze, pe urmă prin hrube adânci de verdeață, până ce pătrunde în inima întunecată, ca un iad, a pădurii.

Și-au mers mult așa, până ce au dat în sfârșit de luminiș. Iedul, bucuros, o ia înainte, sărind. Dar în aceeași clipă căprioara se oprește, ca de-o presimțire, adulmecând. În fața ei sub o cetină, ochii lupului străluceau lacomi. Un salt, și iedul ar fi fost sfâșiat. Atunci căprioara dă un zbieret adânc, sfâșietor, cum nu mai scoase încă, și, dintr-un salt, cade în mijlocul luminișului. Lupul, văzând prada mai mare, uită iedul și se repede la ea...

Prăbușită în sânge, la pământ, supt colții fiarei, căprioara rămâne cu capul întors spre iedul ei. Și numai când acesta, înspăimântat, se topește în adâncul pădurii, căprioara simte durerea, iar ochii i se tulbură de apa morții.

Vocabular:
țanc ~ vârf înalt și ascuțit de stâncă (la munte);
genune ~ prăpastie adâncă;
lugere (lujere) ~ tulpini lungi.

MĂRINIMIE

de Emil Gârleanu

În revărsat de zori, pe baltă lumina face minuni. Pe fața apei sclipesc, ici, sfărmături de oglinzi; colo, plăci de oțel, comori de galbeni între trestii. În nuferi, ca-n niște potire plutitoare, curg raze de aur. Un colb de argint dă strălucire stufărișului. Peste tot liniște neclintită, de rai.

Cocostârcul s-a sculat cu noaptea-n cap. A intrat în baltă. Pe picioarele lungi, subțiri ca niște lugere, trapul lui se leagănă agale. Din când în când își udă pliscul; uneori se oprește de se uită, ispititor, în fundul apei, ca și cum ar fi dat peste ceva ce căuta de mult. E răcoare, și răcoarea îl încântă. Nu simte nicio altă dorință decât să-și scalde picioarele în unda rece care-i trimite fiori până subt aripi.

Deodată se oprește; încordează gâtul și privește. Pe frunza unui nufăr o broscuță se bucură și ea de frumusețea și răcoarea dimineții. Când l-a văzut, biata broscuță a încremenit pe picioruşele de dinapoi; cu ochii mari deschiși, cată la cumplitul dușman. În spaima ei, îl vede uriaș, cu capul atingând cerul, cu pliscul lung, larg, să soarbă dintr-o dată balta și, dimpreună cu balta, pe ea. Inima i s-a oprit.

Își așteptă sfârșitul.

Cocostârcul o vede și înțelege. Dar dimineața e mărinimos. Ș-apoi i se pare atât de mică, atât de neînsemnată această vietate a bălții, că, de la o vreme, parcă o pierde din nou în fundul apei, și nici n-o mai zărește. Ridică piciorul, pășește dispreţuitor și trece, măreț, mai departe.

Broscuței nu-i vine să creadă. Mai stă așa câteva clipe. Apoi, de bucurie, sare pe o altă frunză; și-ntr-un avânt de recunoștință, ea, cea dintâi, taie tăcerea dimineții.

Oaac!

Ghicitoare

Ia gândiți-vă, copii,
Cine merge printre trestii
Și din apă se hrănește
Prinzând câte-un pui de pește?
(Cocostârcul)

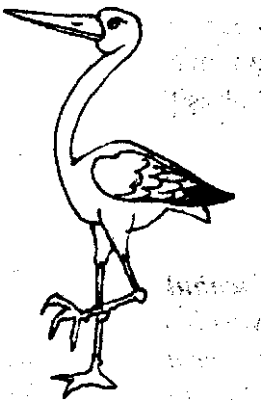

VULTURUL

de Emil Gârleanu

S-a ridicat, deodată, din prăpastia întunecoasă, umedă a munților falnici. Și doritor de lumină, în această dimineață scăldată de soare, a întins aripile, ca o flamură, deasupra brazilor bătrâni. S-a înălțat mai întâi drept în sus, ca o săgeată; a străbătut văzduhul răcoros, apoi a rămas acolo, s-a legănat în aer, îmbătat de plăcerea să fluture la înălțimea uriașă; a plecat capul și-a privit în jos. Pe câmpiile lucii, satele împrăștiate, ca grăunțele, scoteau sclipiri repezi ca ale prundișului spălat de ape. Oamenii nu se zăresc; deasupra, dedesuptul lui, primprejur, nicio vietate. I se păru că lumea aceasta frumoasă, încântătoare, peste care primăverile se așternu cu spuză de flori, e a lui, a lui singur. Și scuturându-și aripile, făcu un ocol larg, suind și coborând prin aer. Apoi i se păru că ceva flutură mai jos, ceva mic, prea neînsemnat ca să îndrăznească să se suie până la el: se repezi și, în ciocul gata să frângă, prinse o pană căzută chiar din aripa lui. Zbură cu dânsa sus, apoi îi dădu drumul și urmări cu ochi strălucitori lunecarea ușoară, ca pe o apă, a penei, care cândva îi ajutase să se ridice.

Luă munții în larg. Nicio boare de vânt, niciun murmur de ape care să străbată atât de sus. Și așa a mers până după-amiază, cu ciocul deschis, înghițând aerul în gâlgâiri puternice, privind în toate părțile cu ochii lui ca două scântei.

Obosi. Se coborî ușor și se așeză pe vârful unei stânci ce țâșnea în sus, goală, din stratul gros de mușchi al muntelui. Cum sta nemișcat, părea și el de piatră, părea că-i colțul ascuțit al stâncii încremenite acolo de veacuri.

Pe urmă își plecă în jos capul; în fund, în noaptea deschizăturii adânci, tăiată ca de pala unui zmeu, șerpuia, sclipind ca argintul, izvorul. Și i se făcu dor de răcoarea dulce a undei șerpuitoare. Săltă și se repezi în fund; se lăsă în voie să cadă în apă; stropii reci îl acoperiră deodată, ca niște pietre scumpe, și, întinzând gâtul gol, bău îndelung, însetat. Apoi își luă iarăși zborul până pe stâncă sus, se lăsă pe o coastă, întinse aripile la soare și închise ochii. Ațipi...

Adieri de vânt îl înfășoară în vălul lor. Aproape se trezește; prin pleoapa închisă încă parcă zărește un foc grozav a cărui flacără încinge tot cuprinsul zării. Se ridică. Departe, în nori de sânge, soarele apune. Munții parcă-s aprinși, cerul arde.

Își ia zborul, grăbind spre cuib.

Se apropie, se lasă tot mai jos, deasupra muntelui, deasupra pădurii de brazi. Aceeași liniște în tot cuprinsul firii. Mai are puțin; zărește prăpastia spre care avea să se scoboare, când, deodată, în tăcerea neclintită, răsbubuie, până în depărtări adânci, un tunet, și aripa amorțită îi cade în jos. Se rostogolește de

câteva ori prin aer, simte fierbinţeala glonţului, ca a unui cărbune ce-i arde carnea, îşi încordează puterile, caută să mai plutească sus, dar dedesuptul lui munţii parcă se prăbuşesc. Aripa îi mai stă puţin întinsă, apoi i se frânge lângă trup, udă de sânge. Lunecă printre brazi. Răcoarea îl mai înviorează o clipă; iarăşi caută să-şi întindă aripile; se anină de o ramură. Se uită în jos. Drept dedesupt, la rădăcina bradului, un căprior stă liniştit, privind înainte.

Iar vulturul simte că-i pierdut, că puterile îl părăsesc. O ură strașnică îl cuprinde; parcă ar dori să se stingă toată lumea odată cu dânsul. Se lasă să pice drept peste căprior, şi, cu cea din urmă putere, îi înfige gheara în ochiul curat şi umed.

În vreme ce căpriorul se scutură şi fuge, năuc de spaimă şi durere, paserea cade moartă, cu ghearele strânse, cu ochii deschişi.

Vocabular:

prundiş ~ teren format din pietriş mărunt;
spuză ~ mulţime, droaie.

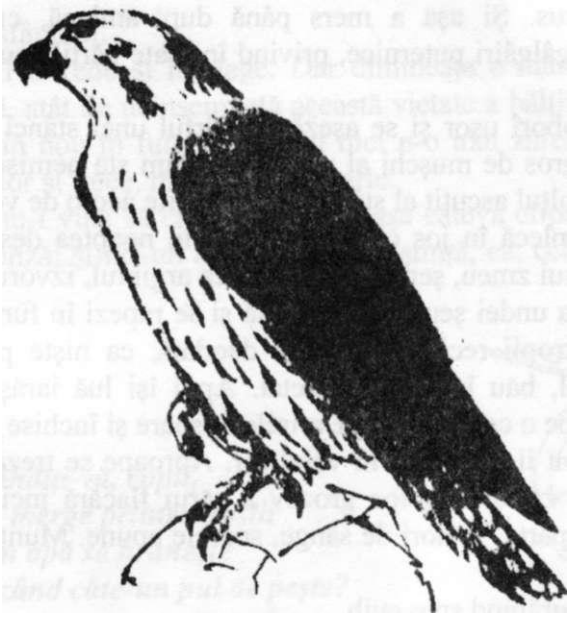

PASERE DE NOAPTE

de Emil Gârleanu

O zi înăbușitoare ca aceasta nu mai scoborâse Dumnezeu pe pământ. Se coșcovise scoarța copacilor, se scorojiseră frunzele, iarba se măcinase, pământul se făcuse cenușă. Izvoarele secaseră; locul bălților nici pas să se mai cunoască. Ici, colo, câte o șuviță de apă, ca urma unei lacrimi pe un obraz uscat de boală. Lighioanele pădurilor umblau cu limba scoasă, să găsească unde să-și stâmpere setea. Atunci, unele din ele, o luară în sus, spre ținuturile înzăpezite, unde nu le putea lipsi apa niciodată.

Până și buhna, cât era ea de greoaie, că nu-și întinsese niciodată încă aripile în zbor, cu penele ei înfoiate ca și cum i-ar sufla mereu un foi în coșul pieptului, cu capul ei buhos și nedormit, cu ochii nepotrivit de mari, ca de împrumut, buhna, care pe vremea aceea era pasere de zi, ca celelalte, și-a dezmorțit aripile și-a pornit-o la drum, să găsească un izvor, un pârâu, să bea o picătură de apă măcar. Și cum nu era deloc deprinsă, își fâlfâi aripile, dintr-u-ntâi, de la un copac la altul, apoi de la o poiană la cealaltă, până ce a ajuns, în sfârșit, într-o altă pădure. Decât se întunecase de-a binelea, căzuse noaptea, și peste o apă să deie nici gând. Atunci a poposit pe o cracă, să aștepte zorii zilei. Răcoarea nopții o mai înviora.

Dar cum stătea așa, plecă puțin capul și în clipa aceea zări, chiar supt creanga pe care stătea, cum strălucește ceva. Ce să fie? se gândi buhna. Ochi de mâță sălbatică nu erau, fiindcă nu erau doi. Atunci? Zbură jos și care nu-i fi mirarea când simți pământul supt picioare, jilav. Fusese pe acolo un șipot bogat de apă și acum nu mai izvora decât câte o picătură pe care Dumnezeu o păstra, în fiecare noapte, privighetoarei. Lucea picătura aceea ca un ban de aur căci, ca să o găsească privighetoarea, Atotputernicul răsfrângea într-însa o stea. A stat buhna, s-a gândit, dar de ce strălucește picătura aceea nu și-a dat seama și, numai într-un târziu, și-a închipuit că uitase ziua un pic din lumina ei. Cum era tare însetată însă, sorbi apa și în locul ei rămase pământul întunecat, căci steaua nu mai avea unde să se oglindească. Și mare-i fu mirarea buhnei când nu mai zări lumina. Va să zică ea o băuse odată cu apa? Zburând înapoi pe cracă, se gândi ce se gândi și se hotărî... Dacă sorbise lumina trebuia și ea, la rândul ei, să lumineze. Poate că Dumnezeu îi hărăzise darul ăsta să mai înfrumusețeze noaptea. Deci noaptea îi era dat ei să trăiască.

De atunci s-a deprins, încetul cu încetul, să vadă prin întuneric; și acuma de bună seamă crede că vede fiindcă luminează dânsa.

O fi și pedeapsa lui Dumnezeu, fiindcă sorbise picătura de apă care se cuvenea numai privighetoarei.

CAND STĂPÂNUL NU-I ACASĂ !

de Emil Gârleanu

În odaie, liniște. Liniște și-un miros! Pe polița din dreapta, pe o farfurie stă uitată o bucată de cașcaval. Mirosul de brânză proaspătă a străbătut până la cel mai îngust colțișor al casei. Și din gaura lui, din gaura de după sobă, șoricelul nu-și mai găsește locul. Parcă-l trage cineva de mustață afară. Să iasă, să nu iasă? Mai bine să se astâmpere. Să se astâmpere, ușor de zis; dar cașcavalul? Vezi, asta-i: cașcavalul. Să-nchidă ochii. I-a închis. Prostul! Dar ce, cu ochii miroase? Și brânza-i proaspătă. Mai mâncase așa bunătate acum vreun an. Dar parcă nu-l momise într-atâta ca aceasta de acum. Să încerce. Face câțiva pași mărunți, până-n marginea ascunzătorii lui. Măcar s-o vadă. Unde-o fi? De unde-l vrăjește, din ce colț îl poftește cu atâta stăruință la dânsa? A! Uite-o colo, pe farfurie. Dac-ar îndrăzni! Dar cum? Să meargă mai întâi pe lângă perete până la divan. Așa, bun! Pe urmă... Pe urmă pe unde s-o ia? Pe lângă dulap? Nu. Pe lângă jilțul cela? Nici așa. Atunci? Păi, lucrul cel mai bun e să se suie de-a dreptul pe perdea și de acolo să treacă, pe marginea lăvicerului din perete, până la poliță. Și-odată la cașcaval, lasă, n-are el nevoie să-l învețe alții ce să facă cu dânsul... Dar motanul? E-hei! La dânsul nu se prea gândise. Și doamne, mulți fiori i-a mai vârât în oase motanul cela. Dar poate nu era în odaie. Ha? Nu era. Nu. Orișicum, să mai aștepte puțin, să vază, nu se mișcă nimeni, nu-l pândește cineva?

Cum să nu-l pândească? Dar de când așteaptă motanul prilejul să puie laba pe bietul șoricuț? Dacă nu mâncase el cașcavalul, căci mirosul cela îi zbârlise și lui mustățile, păi nu-l mâncase tocmai pentru asta: să-l momească pe lacomul din gaură. Cu botul adulmecând, cu ochii galbeni și lucioși ca sticla, cu mustățile întoarse, subțiri și ascuțite ca oasele de pește, stă neclintit, după perna de pe divan, și-așteaptă. L-a zărit. Uite-l îi vede mărgelele ochilor. Iese? Iese oare? Da, da; așa, încă un pas, încă unul, doi, așaa!

Dintr-o săritură, a fost cu laba deasupra lui.

Bietul șoricuț n-avusese vreme nici să treacă dincolo de sobă. Îl apasă puțin cu unghiile, apoi, repede, îl ia între labele de dinainte, îl strânge, de drag ce-i, îl răsucește în aer și-l lasă ametit pe podele. Și-l privește, gândind: „Cașcaval ți-a trebuit? Poftim cașcaval! Doamne! Ce bun o să-mi pară mie după ce te-oi crănțăni!" Dar mai întâi să se mai joace puțin cu dânsul.

Îl pune pe picioare, îl lasă să se dezmeticească, să-ncerce să fugă, și iar vrea să-l prindă în cleștele labelor. Dar ce s-aude? Un dupăit grăbit pe sală. Vai, e Corbici, cânele! Nu-i vreme de pierdut! Din două sărituri, motanul e în ocnița sobei, iar șoarecele, mirat că scăpă, zăpăcit, cum poate, o șterge în gaura lui. Corbici vine, nebun ca-ntotdeauna; în mijlocul odăii se oprește, adulmecă lacom mirosul de cașcaval, apoi, zărind motanul, se repede și latră cu înverșunare. Ar

sări în ocniță, dar e prea sus. Se sprijină pe labele de dinainte, tremură, cască de neliniștit ce-i, mârâie și latră. Apoi tace și, cu ochii țintiți la motan, așteaptă să se scoboare. Numai uneori întoarce capul spre polița de unde brânza parcă-l ademenește. Și astfel, câteștrei dușmanii: șoarecele în gaură, motanul în ocniță și câinele în mijlocul odăii, se pândesc munciți de același gând.

Dar pași apăsați cutremură sala. Ce? Stăpânul! Repede atunci motanul se înghesuiește și mai în fund, iar câinele o șterge sub divan; numai șoarecele, mic cum era, rămâne la locul lui. Stăpânul intră; obosit de muncă, își aruncă pălăria pe un scaun, apoi, mirosind, i se face foame; se-ndreaptă spre poliță, ia felia de cașcaval, taie o bucată de pâine și, mușcând când dintr-una, când dintr-alta, mănâncă din plin, cu poftă.

Și din trei părți, trei perechi de ochi îl urmăresc cu pizmă.

Proverb:
- Când stăpânul nu-i acasă, șoarecii joacă pe masă.

VEVERIȚA

de Mihail Sadoveanu

Deși eram la jumătatea lui aprilie, pădurea încă mărturisea suferința iernii. Fagi și plopi rupți și dărâmați mărturiseau bătăliile trecute. Pădurea păstra încă, în cuprinsul ei, o mâhnire și-o oboseală. Mierle și alte câteva păsări zărisem numai în tufișurile de la margine.

În adâncuri însă nu fâlfâiau zboruri, nu țârâiau glasuri. Era neclintire și tăcere.

Motocel, băiatul lui Gheorghe Meiu, umbla înainte pe cărarea ce ducea în fundul râpei. Deodată se opri în neclintirea pădurii pustii și dădu un strigăt de bucurie. Înălță brațul și arătă spre furca unui fag:

- O veveriță!

Ne oprirăm în cărare și căutarăm cu privirile minunea pe care o descoperise copilul.

Era într-adevăr o veveriță, un ghem de blăniță de culoarea flăcării, cu coada stufoasă adusă pe spinare spre urechi, c-un căpșor minuscul în care licăreau ochișorii, ca două boabe de ploaie ori de lacrimi.

Tăcurăm. Ea era însă tot neîncrezătoare. Se furișa pe o crenguță subțire, apoi desprinzându-se de acolo, trecu pe un fag mai bătrân. Făcuse o săritură fără îndoială, de pe o creangă joasă, în înălțime. Însă fară nicio sforțare, ca și cum puful ei de flacără se desprinsese de aici și plutea în sus. Acolo, în fagul cel bătrân, se opri puțin, cercetându-ne, apoi dispăru iar în partea cealaltă. De-acolo nu ne vedea ea, și-și închipuia, cu grăunciorul ei de înțelegere, că n-o vedem nici noi.

Îndată ce mă lăsai la vale, o văzui iar. Rămăsei în urma tuturor privind-o atent și neclintit. Se temea încă. Mai păstra în gând amintirea dezastrului și a marii bătălii. Bănuia încă o primejdie acum când cânta soarele în crengi și stătea neclintită ca o frunză, lipită strâns de trunchiul fagului bătrân. Cu urechea grămădită în scoarță, asculta un ceasornic, care bătea acolo mărunțel, măsurând timpul. Nu era însă decât inimioara ei de puișor al fagului, al pădurii și al primăverii.

POVEŞTI POPULARE, LEGENDE

DE CE ÎȘI CÂNTĂ CUCUL NUMELE

(legendă populară românească)

Odată se întâlni cucul cu un mierloi scăpat din colivie.

- Bine te-am întâlnit, zice cucul către mierloi, ia spune-mi ce zice lumea de cântecele noastre!?
- Numai bine, zise mierloiul.
- De privighetoare ce zice?
- Hm, pe ea o laudă toată lumea.
- Toată lumea! Dar de ciocârlie?
- Și pe ea o laudă lumea, dar cam pe jumătate.
- Pe jumătate! Dar pe voi, pe mierle?
- Ei, și pe noi ne vorbește de bine, dar știi, mai rar, din când în când...
- Cum se poate? Dar pe mine? Spune drept, ce zice lumea?
- De tine, drept să-ți spun...
- Așa vreau, să-mi spui drept, îl întrerupse cucul cu nodul în gât.
- De tine, n-am auzit pe nimeni vorbind!
- Pe nimeni?! îl întrebă cucul înfuriat. Atunci las-că le spun eu cine sunt. Și de atunci începu din răsputeri să cânte: „Cu-cu, cu-cu, cu-cu!"

Ghicitori:

Cine umblă mult prin lume
Și se tot strigă pe nume?
(Cucul)

Singuratic și hai-hui,
Își cântă numele lui
(Cucul)

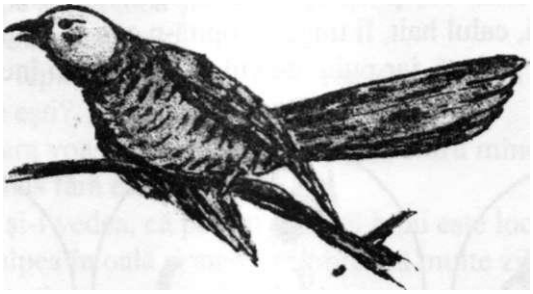

LUPUL, CALUL ȘI PUIUL DE VULPE

(poveste populară românească)

Odată, un lup, dând peste un cal care păștea într-un ochi de pădure, se puse la pândă, cu gândul să-l mănânce. Stând așa și făcându-și planul, cum și în ce fel s-o scoată la mai bine, numai că se pomenește cu un pui de vulpe peste el. Puiul de vulpe băgase de seamă șiretenia lupului și își puse-n gând să-l tragă pe sfoară.

- Bună ziua la dumneata, îi zise puiul.

- Mulțumim dumitale.

- Dar ce faci aci dumneata?

- Uite, mă căznesc să văd n-oi putea să mănânc calul ăsta? N-ai putea să-mi dai și tu ajutor să-l omorâm, că apoi mănânci și tu?

- Aoleou, vai de mine, ce să pot face eu acestei lighioane atât de mari?

Calul băgă de seamă că lupul se sfătuiește cu vulpoiul și numaidecât o rupse la fugă.

Când văzu lupul una ca asta, nu mai putea de ciudă! Dar puiul de vulpe îi zise:

- Hai după el să-l vedem mai bine, să-l cunoaștem altădată.

Lupului atât îi trebui, fugi, fugi, până ajunse calul.

- Ce aveți cu mine? le zise calul.

- Să te cunoaștem mai bine, îi răspunse lupul.

- Cât prețuiești dumneata? îl întrebă puiul de vulpe.

- Prețul? Prețul e însemnat pe copita mea. De vreți să aflați, n-aveți decât să citiți.

- Eu nici nu știu carte, că părinții mi-au fost săraci și nu m-au dat la școală; dar, citește, dumneata, îi zise lupului, vulpoiul.

- Atunci să citesc eu, și apropiindu-se ca să se uite, pe când ținea ochii țintă ca să poată citi, calul hait, îi trage o copită-n cap și-l omoară pe loc.

Calul o rupse la fugă, iar puiul de vulpe plecă p-aci încolo, vesel c-a scăpat de lup.

CĂSUȚA DIN OALĂ

(poveste populară românească)

În mijlocul câmpului ședea o oală răsturnată; și era oala aceea mare-mare cât un butoi..

Iacă trece pe acolo un șoarece și vede oala aceea goală: „Buuună casă e asta! își zice el. A cui o fi?"

- Casă-căsuță. Cine stă aici?

Dar nimeni nu-i răspunse. Se uită șoarecele în toate părțile, se uită; însă nu vede pe nimeni. Numai două muște, care veniseră și ele după mâncare acolo, dar șoarecele nici nu le-a luat în seamă.

„Ia să mă mut eu aici și să stau singur!" Și s-a așezat șoarecele în oală.

Trecu pe acolo o broască.

- Casă-căsuță! Cine stă aici?

- Eu, șoarecele! Dar tu cine ești? răspunse șoarecele din fundul oalei.

- Eu sunt broasca.

- Dacă vrei, vino înăuntru și-om trăi împreună.

- Bun de tot! Iacă vin și eu.

Și a sărit broasca în oală și a stat cu șoarecele la un loc.

Trece pe câmp iepurele. Și văzând namila ceea de oală răsturnată, s-a oprit și a întrebat:

- Casă-căsuță! Cine stă aici?

- Suntem noi: broasca-broscuța cu șoarecele-șoricelul. Dar tu cine ești?

- Eu sunt fugarul de peste câmpuri și văi, iepurele. Nu mă lăsați și pe mine să stau cu voi? Iacă, aici nu plouă și nici soarele și nici vântul nu intră.

- Bucuros, frate! Vino înăuntru și om trăi împreună, că e loc.

Și și-a mutat și iepurele culcușul în oală. Trece într-o zi pe lângă oala-căsuță jupâneasa vulpe și întreabă și ea:

- Casă-căsuță! Cine stă aici?

- Noi trăim: iepurel-iepurașul cu broasca-broscuță și cu șoarecele-șoricelul! Dar tu cine ești?

- Eu sunt surioara voastră mai mare, vulpea. Pentru mine n-o fi loc? Că vai de capul meu, am rămas fară casă!

- Ba este; intră și-i vedea, că pentru oameni buni este loc.

Și s-a așezat vulpea în oală și au trăit împreună multe zile.

Vine lupul, nu știu de unde. Vede oala asta mare; și-a închipuit c-o fi cineva înăuntru.

- Casă-căsuță! Cine locuiește aici?

- Eu, sora vulpe, cu iepurel-iepurașul, cu broasca-broscuța și cu șoarecele-șoricelul. Dar tu cine ești?

- Eu sunt un biet lup fără adăpost. Oare n-o fi chip să stau și eu cu voi? Că bună casă aveți!

- Se poate, cum nu! Ne-am mai înghesui cu toții și ți-am face loc și dumitale.

Și-a intrat și lupul în căsuță și-au trăit împreună.

Nu știu de unde a venit și ursul. Și era mânios moș Martin și ostenit, că umblase toată ziua după mâncare. Și cum a văzut oala aceea, nu și-a închipuit că e o căsuță cu oaspeți înăuntru și s-a așezat pe ea, ca să se odihnească puțin.

Dar cum s-a așezat, oala: pârr! trosc! S-a sfărâmat în bucăți și ursul... Ce-a făcut ursul? Să ghiciți, copii, ce s-o fi întâmplat cu lupul, cu vulpea, cu iepurele, cu broasca și cu șoricelul, care erau înăuntru.

Ghicitori:

Fie cât o fi de cald,
Am eu unde să mă scald,
Căci îndată țup în lac
Și încep să cânt: Oac! Oac!
(Broasca)

Lenevos cum e, nu șagă
Doarme, doarme iarna-ntreagă
Și visează el, vezi bine
Numai miere de albine.
(Ursul)

LENEȘUL ȘI VIA

(poveste populară românească)

Era odată un om tare leneș. Și avea leneșul o vie moștenită de la părinți.

Când a venit primăvara, toți oamenii au ieșit la câmp. Lenușul a stat acasă. În via lui buruienile au crescut mari cât o pădure. În desișul acela s-a pripășit o vulpe cu puii ei.

Într-o zi a venit leneșul la vie.

- De tăiat și de legat via este târziu, dar am să prășesc chiar de mâine.

Un pui de vulpe a auzit vorbele leneșului și i-a spus vulpii:

- Mamă, mamă, a venit stăpânul viei și a spus că are să sape via chiar de mâine.

Vulpea i-a spus:

- Îl știu eu pe stăpân. Nu vă fie teamă!

Într-o bună zi iar veni leneșul la vie și zise:

- De tăiat n-am tăiat-o, de legat n-am legat-o, de prășit n-am prășit-o, mâine am să cosesc iarba.

Puiul iar a alergat neliniștit la mama lui. Aceasta din nou l-a liniștit.

După o vreme a venit leneșul iar și a văzut buruienile și mai mari.

- Sărmana vie! Am să dau foc buruienilor, ca să le stârpesc.

- De data asta leneșul va face ce a zis, le-a spus vulpea puilor și au fugit degrabă.

Leneșul a dat foc buruienilor și așa a rămas el fără vie.

CIOCÂRLIA, VULPEA ŞI OGARUL

(poveste populară românească)

Ferească Dumnezeu de necaz şi de nenorocire la fiinţa plăpândă şi neajutorată!

O ciocârlie avea un mare necaz, căci nu putea să-şi vadă odraslele mari, de răul unei vulpi care se nărăvise la ospăţ de pui de ciocârlie. De fiecare dată când scotea pui, vulpea se şi arăta cu un spin în coadă şi, la fel cum ar ara plugul ogorul, zicea şi ea că ara: hăis-cea! Hăis-cea! Şi tot apropiindu-se de cuibul ciocârliei, o ameninţa:

- Dar bine, ciocârlie, iar ai făcut pui pe moşia mea? Fugi, că te mănânc cu tot cu pene!

Şi biata ciocârlie, de teamă, se îndepărta de cuibuşorul ei şi vulpea îi înhăţa puişorii.

Au trecut aşa vreo patru ani. Şi se întâlneşte ciocârlia cu un ogar:

- Da' ce-i, cumătră ciocârlie, de te văd aşa de necăjită? o întrebă el.

- Ia, ce să am, prietene ogar? Necazuri mari!

- Dar ce-ai păţit? o întrebă el milos. Poate te pot ajuta cu ceva.

- Ce să păţesc? Ia, de atâta amar de vreme tot încerc să-mi înalţ şi eu câţiva puişori. Dar când să zic şi eu Doamne ajută, iaca şi vulpea cu un spin aninat de coadă, vine să-şi are moşia. Şi tot zice hăis-cea! hăis-cea! şi mă întreabă că de ce mi-am scos pui pe moşia ei. Şi mă ameninţă că, dacă nu fug, mă mănâncă cu tot cu pene. Atunci, să scap măcar eu cu viaţă, fug şi ea îmi mănâncă puişorii.

Ogarul stătu pe gânduri un pic şi apoi o întrebă:

- Va să zică, ăsta-i necazul tău, cumătră ciocârlie?

- Ăsta-i, prietene ogar.

- Apoi, hai să merg şi eu cu tine şi, de-oi putea, ţi-oi face dreptate.

Şi pornesc amândoi spre cuibul ciocârliei. Ajunşi acolo, ogarul se ascunde după o tufa şi aşteaptă să vină cumătra vulpe.

Şi nu aşteptă mult că o vede pe vulpe cum vine cu spinul în coadă: hăis-cea! hăis-cea!

- Da' bine, ciocârlie...

Dar nu apucă să-şi termine vorba, că din tufiş, ogarul zdup! se arătă mai fioros ca niciodată. Vulpea n-aşteptă ca ogarul să-i dea bineţe şi-o tuli, cum numai ea ştia s-o ia la sănătoasa. Nu se opri decât în vizuina ei. Era cât pe ce s-o prindă ogarul, dar a avut mare noroc cumătra vulpe. Ogarul îşi vârî capul în vizuină, că doar-doar o putea s-o apuce pe vulpe şi s-o scoată la lumină. Văzând că n-o poate scoate, intră în vorbă cu ea:

- Dar bine mai ştii să-ţi aperi blana, cumătră! De data asta mi-ai scăpat, dar

data viitoare...

Vulpea, gâfâind încă din cauza goanei, își întreba ochii:

- Ochișorii mei, voi ce făceați când mă gonea ogarul?

- Noi ne uitam în toate părțile, doar om vedea unde te putem ascunde de el.

- Dragii mei! spuse vulpea, și-și mângâie ochii cu labele. Apoi întrebă picioarele dinainte:

- Dar, voi, picioruțe de dinainte, ce făceați când mă gonea ogarul?

- Ce făceam? Noi alergam să ajungem cât mai repede la vizuină, să te scăpăm!

- Bine, dragele mele! Așa să faceți întotdeauna! și le săruta cu drag.

- Dar voi, picioruțe de dinapoi, ce făceați când mă gonea ogarul?

- Noi îi azvârleam cu țărână în ochi, să-l chiorâm, ca să te putem scăpa pe tine.

- Dragele mele dragi! le dezmierda vulpea sărutându-le.

Acum, n-are ce face și o întrebă și pe coadă:

- Dar tu, coadă?

- Apoi de, eu mă dădeam când într-o parte, când în alta, ca să nu mă apuce ogarul. Noroc de picioare, că de nu erau ele, nu mai vedeam vizuina nici eu, dar nici tu!

- Așa, va să zică, trădătoareo! Noroc de picioare, zici? Du-te afară! Tu nu trebuie să stai împreună cu mine, nici cu ochișorii mei, nici cu picioruțele mele!

Și vulpea tot se dădea cu coada înspre ieșirea vizuinii, unde dușmanul stătea cu botul gata să o înhațe. Ogarul i-a înhățat coada cât ai zice pește și, trăgând de ea, a scos din vizuină coșcogeamite vulpe întreagă. Și a ogarului a fost vulpea.

Se spune că de atunci ciocârlia își crește puii în liniște și, ca mulțumire pentru cumătrul ogar, se înalță în slava cerului și cântă veselă. Iar despre moșia vulpii, ce să vă mai spun? A rămas nearată.

Ghicitori:

Roșioară și codată,
Umblă noaptea prin poiată
Și la noi, și la vecini,
Ca să cumpere găini.
De plată nu le plătește,
Dar pe loc le jumulește.
Cum o cheamă?
(Vulpea)

PRIETENIA LUPULUI

(I.L. Mirea - Legende)

Se spune că într-o vreme omul pricepea și vorba animalelor și a păsărilor și în bună înțelegere cu toate el trăia, iar lupul se făcea că îi este chiar prieten - căci izbutea jupânul să se înfrupte pe nevăzute din mioarele ciobanilor - și omul îl credea prieten. Și l-a crezut până într-o zi când dihania și-a arătat adevărata față și de atunci n-au mai fost prieteni și nici în grai nu s-au mai înțeles.

Și uite cum a fost... într-o dimineață de vară, un om mergea pe marginea unei păduri și culegea ciuperci. Și cum aduna el ciupercile și le zvârlea într-un sac, numai ce țâșni dintre copaci un lup mare și voinic și clănțănind dinții se opri drept în fața omului:

- Nu mă lăsa, prietene, se rugă el de om, nu mă lăsa, ascunde-mă unde poți că mă omoară ciobanii de la stână... auzi-i... vin... ascunde-mă...

- Dar ce-ai făcut lupule, se minună omul, că doar îți sunt prieteni...

- Nimica... nimica... grăbi lupul răspunsul, îți spun altădată, acum ascunde-mă repede!

- Unde să te ascund? N-am unde...

- Lasă-mă să mă vâr în sacul tău, se milogi lupul...

- Care sac?... nu vezi că e plin cu ciuperci? se răsti omul...

- Scoate cămașa de pe tine, se mai văită cumătrul, și leagă-mă în cămașa ta, să creadă ei că e plină tot cu ciuperci.

- Dacă încapi, na, se învoi omul și trase cămașa de pe el.

Întinse cămașa pe iarbă, lupul se colăci în ea cum putu mai bine, omul înnodă strâns mânecile și întoarse bocceaua cu legătura în jos.

Și numai ce sfârși, că iacătă și ciobanii.

- N-ai văzut cumva, vecine, un lup mare trecând pe aici? întrebară ei mânioși învârtind niște ciomage lungi și căutând cu neastâmpăr printre copaci.

- N-am văzut, spuse omul, ocolind privirea ciobanilor. Dar ce v-a făcut prietenul nostru, oameni buni? încercă el să iscodească pe ciobani.

- Lasă că ți-om spune noi, strigară ei din fugă și pieiră în desișul pădurii.

Așa că tot nu află omul de ce alergau ciobanii să-l omoare pe lup.

Și dacă primejdia trecu, omul se duse la boccea, o întoarse, o dezlegă și dădu drumul lupului.

- Hai, ridică-te, scoală de-acolo, fugi, ascunde-te, sărac de tine, că răi mai sunt ciobanii supărați!

Lupul se ridică din cămașa omului, dar rămase pe loc.

- Ce faci, lupule, stai? Vezi că acuși se întorc ciobanii...

- Nu plec! rânji lupul schimbând căutătura, mi-e foame! . . . .

- Ți-o fi, dar eu n-am ce-ți da să mănânci, fugi!...

- Dă-mi un picior de-al tău, rânji lupul și se repezi la piciorul omului.

Mai mult mirat decât speriat, omul sări într-o parte fără să-și piardă cumpătul și începu a se trage către inima pădurii răsucindu-și ochii și mintea să vadă cum ar putea scăpa de prefăcutul lui prieten care se ținea rânjind după el. Și cum se trăgea el așa de-a îndărătelea, zărește după un tufiș o groapă adâncă și largă la gură. Pe loc omul trecu înapoia tufișului. Lupul se repezi lacom. Dar când puse piciorul peste tufiș, buf! Se scufundă în groapă cu capul în jos de nu i se mai vedea nici vârful cozii.

Și cum omul se îndepărta cu grabă de lângă tufiș, auzi deodată, izbucnind din fundul gropii, un urlet care îl umplu de fior, apoi altele, ca niște scâncete groase. Lupul se ruga de om, dar omul nu mai pricepea ce spune, căci lupul pierduse graiul cu care se înțelegea cu omul... Și așa a rămas!...

De la întâmplarea asta, pe care au aflat-o toate neamurile lumii și toate necuvântătoarele, nimeni n-a mai făcut prietenie cu vicleanul lup, iar lupul a înțeles că oricât de mare și de puternic ar fi el, tot iscusința omului biruie și de atunci amarnic se mai teme el de om...

Ghicitoare:

Ciocoi țeapăn și hapsân
El se vrea-n turmă stăpân.
(Lupul)

Proverb:

- Lupul își schimbă părul, dar năravul ba.

CUM L-A PĂCĂLIT BROSCUȚA PE LEU

(poveste indiană)

A fost odată un Leu care domnea peste o pădure mare.

Leul era mare și fioros, și toate celelalte animale se temeau de el. În fiecare dimineață ele trebuiau să meargă să găsească de mâncare pentru leu. Apoi trebuiau să o ducă la grota lui la timp pentru micul dejun.

Într-o dimineață Broscuța s-a trezit foarte târziu. „Vai de mine", își spuse ea. „Nu am nimic de mâncare pentru Leu și deja a trecut de micul dejun. Ce mă fac?"

Broscuța s-a gândit și s-a gândit. Știa că trebuie să meargă la grota Leului. Dar dacă se ducea fară mâncare, el ar fi înghițit-o pe ea în loc. Într-un final i-a venit o idee. „Știu", și-a zis ea. ! îl voi păcăli pe domnul Leu așa de rău, încât va uita complet de acest mic dejun". Și hop, hop, hop a plecat spre grota Leului.

Leul stătea la intrare și aștepta. „Ai întârziat, Broscuțo", a răcnit el. „Și unde-mi este mâncarea?"

„Vai, domnule Leu, un lucru teribil mi s-a întâmplat," a spus Broscuța.

„Când am plecat, dimineața de la baltă, un alt leu a sărit la mine și mi-a luat mâncarea pe care ți-o aduceam."

„Cum?" a răcnit Leul. „Un alt leu în pădure?"

„Oh, da," a spus Broscuța. „Are ochii mari și galbeni, coama bogată și dinți ascuțiți ca ai tăi."

Leul a sărit în picioare. „Du-mă imediat la balta ta, Broscuțo," i-a ordonat el. „Am să găsesc acel leu și am să-l alung!"

Și hop, hop, hop înapoi spre baltă a plecat Broscuța cu Leul în urma ei.

Când au ajuns, Broscuța s-a prefăcut că se uita în toate părțile. „Nu văd acel leu niciunde," a zis ea. „Probabil se ascunde pe fundul bălții."

Leul s-a uitat jos în apă. Și a văzut în ea fața unui leu exact ca el, care îl privea. Avea ochii mari și galbeni, coama bogată și dinți ascuțiți ca și ai lui.

Bineînțeles că Leul se vedea reflectat în apă, dar el nu știa de asta. A sărit la fața care-l privea PLEOSC! și a nimerit exact în mijlocul bălții!

Ah, cât de prost s-a simțit Leul. „Nu este niciun alt leu în baltă!" a strigat el. „Am fost păcălit!" Era așa de rușinat încât a ieșit din apă și a luat-o la fugă cât a putut de repede.

Broscuța era tare mulțumită de isprava ei. Păcăleala a funcționat! Cu un zâmbet mare pe buze, s-a dus hop, hop, hop mai departe să le povestească și celorlalte animale că Leul a plecat și că de acum încolo vor putea trăi liniștite.

VULPIȚA ȘI TIGRUL

(poveste chinezească)

Într-o zi Vulpița se juca singură prin pădure, când deodată un tigru a sărit după un copac.

„Mmmm," a spus tigrul. „Am să te mănânc!"

Vulpița era speriată, dar și-a păstrat calmul. Repede și-a construit un plan în gând.

„Îmi pare rău, domnule Tigru, dar nu mă poți mânca," i-a spus ea.

„Și de ce nu?" a întrebat surprins tigrul.

„Pentru că sunt foarte importantă," a spus Vulpița. „De fapt, sunt regele acestei păduri. Toate animalele sunt așa de înspăimântate de mine, încât fug din calea mea când mă plimb."

Tigrul era suspicios. „Cum pot ști că-mi spui adevărul?" întrebă el.

„Foarte ușor," a răspuns Vulpița. „Mergi în spatele meu în timp ce mă plimb prin pădure. Și ai să vezi cu ochii tăi ce importantă sunt."

Și Vulpița a plecat cu tigrul mergând în spatele ei.

Curând au ajuns aproape de un cerb ce se juca în jurul copacilor. Când cerbul a văzut Vulpița, nu i-a acordat nicio atenție. Dar când a văzut tigrul, a fugit în tufișuri exact cum bănuia Vulpița că va face.

„Ai văzut?" a întrebat Vulpița. „Cerbul acela se teme rău de mine."

Mai apoi, Vulpița și tigrul au ajuns aproape de un lup aflat la gura vizuinii sale. Din nou, lupul nu a acordat nicio atenție Vulpiței. Dar când a văzut tigrul ce mergea în spatele ei, a sărit și a alergat în vizuină, să se ascundă.

„Ai văzut?" a spus Vulpița. „Chiar și acel lup se teme de mine."

Vulpea și tigrul și-au continuat drumul prin pădure. În scurt timp au ajuns la marginea unui râu unde ursul pescuia. în mod obișnuit ursul nu se teme de nimeni. Abia dacă a zărit-o pe Vulpiță. Dar când l-a văzut pe tigru, a sărit în apă și a înotat repede cât mai departe.

„Acum mă crezi?" a întrebat Vulpița.

Tigrul era complet păcălit. Și-a plecat capul și a spus, „Iartă-mă, Vulpițo. Habar nu aveam că ești așa de importantă. De acum înainte nu am să te mai supăr niciodată."

Așa că Vulpița s-a întors să se joace în pădure, tare fericită că i-a venit în minte o asemenea păcăleală.

ȚÂNȚARUL VAMPIR

(poveste chinezească)

De mult trăia într-o peșteră în munți un țânțar uriaș. Trompa lui era lungă de o jumătate de metru, trupul era acoperit de o blană lungă, iar în părți îi crescuseră aripi: două mari și două mici.

Putea să zboare în văzduh și să meargă pe pământ.

Vara, în fiecare seară, țânțarul înghițea câte un om. Oamenii s-au tot gândit ce să facă și nu știau cum să scape de pacoste, niciunul dintre ei nu cuteza să se apropie de țânțar. Trăgeau în el cu arcul, însă săgețile nu-l atingeau. Țânțarul trecea din sat în sat. Într-o seară, ajunse într-un sat unde a mâncat iar un om. A doua zi, în acel sat a izbucnit un incendiu. Limbile de foc se ridicau sus, fumul se împrăștia în rotocoale și tot satul alerga într-un suflet să stingă focul.

Oamenii se întrebau de ce țânțarul nu zboară mai departe.

- Țânțarul ar trebui să zboare, dar s-a speriat de fum, a zis un bătrân.

- Poate să aibă dreptate bătrânul. Mâine să încercăm să aţâţăm și mai tare focul! au hotărât sătenii.

A doua zi, pe seară, au strâns o grămadă mare de vreascuri uscate, au pus și câteva lemne verzi, iar dedesubt au pus iarbă uscată și umedă și au aprins focul în piață, în mijlocul satului. Era mai mult fum decât la un incendiu.

Țânțarul a apărut, dar, cum a văzut fumul, s-a întors. S-a răspândit repede printre săteni știrea că țânțarul se teme de fum. În fiecare seară fumegau satele și țânțarul nu mai apărea și nici nu mai mânca oameni.

Au trecut așa câteva zile și sătenii s-au adunat din nou la sfat.

Și din nou a vorbit bătrânul.

- Aduceți o grămadă mare de vreascuri, în mijloc vom pune o sperietoare de hârtie, sub vreascuri vom așeza frânghii, capetele le vom ține în mâini și ne vom ascunde prin apropiere. Cum va veni în zbor țânțarul, vom trage de capete din toate părțile.

Țânțarul era mort de foame, nu mai mâncase nimic de șase zile. Abia mai putea să aștepte. Se întunecase. A zburat cât mai sus spre cer și a văzut că deasupra satului nu era fum. A făcut un ocol. Nici țipenie de om. Unde s-o fi ascuns tot satul? Deodată țânțarul a observat un om de hârtie în piață și s-a aruncat asupra lui. A vrut să-i rupă hainele și să-i bea pe săturate sângele, când din toate părțile a năvălit fumul.

Țânțarul n-a mai avut nicio scăpare, fumul l-a sufocat.

A sunat gongul, toți s-au adunat în piață, bărbați și femei, bătrâni și tineri, și fiecare a adus un braț de vreascuri.

S-a stârnit un vânt puternic, care a întețit flăcările. Focul a pâlpâit până în zori și țânțarul vampir a ars.

A doua zi, sătenii din împrejurimi s-au strâns să vadă țânțarul mort. A venit seara și roiuri de țânțari mici au acoperit trupul țânțarului, ca și cum ar fi avut puterea țânțarilor mari.

- Dați vreascuri să ardem toți țânțarii. Să-i stârpim pe toți! i-a sfătuit bătrânul înțelept.

- Nu trebuie să-i ardem. Oare acești țânțari mici pot mânca oameni? a început să zică unul și altul și toți au fost de părere că țânțarii mici nu pot să facă un rău mare și lemnele tăiate să fie păstrate.

De aceea și azi țânțarii mai trăiesc și în fiecare vară pișcă oamenii, dar se sperie tare de fum.

Proverbe:

- Mincinosul încoronează țânțarul și-l mărește cât măgarul.

- De multe ori din țânțar face lumea armăsar.

- Sărutarea de om viclean e tocmai ca de țânțar.

Ghicitoare:

Sunt mic și slăbișor
Și mă hrănesc cu sânge de om.
(Țânțarul)

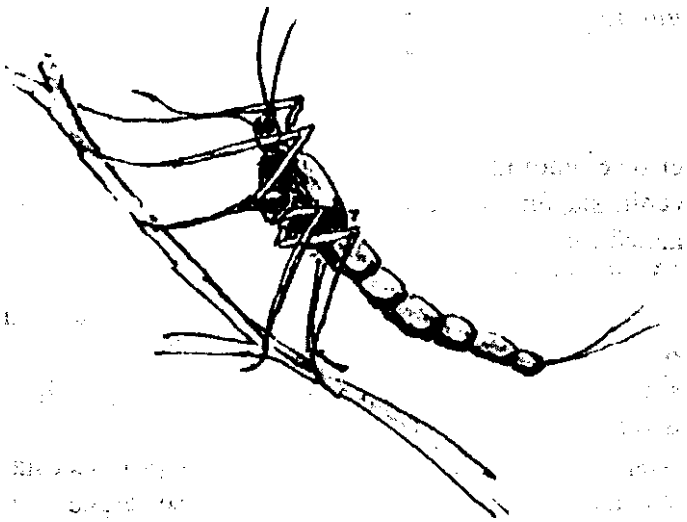

LEGENDA CROCODILULUI

(poveste javaneză)

A fost odată în insula Java un rege vestit, pe nume Devata. Regele acesta era mare mâncău. O mulțime de bucătari roiau la curtea sa. Unul era meșter în ciorba de fazan, altul pregătea bine creierul de maimuță, altul laba de tigru și așa mai departe. Poporul, care trăia din ce în ce mai rău, era obligat să-i aducă la curte, nesățiosului lor rege, zeci de păsări, animale sălbatice, mirodenii, rădăcini din junglă.

Într-o zi, când înfuleca ciorba de fazan, dădu peste o bucățică de carne care avea alt gust.

- Ce fel de carne este asta? țipă regele Devata. Oho, e tare gustoasă. Nu-i de fazan. Așa bunătate, n-am mai mâncat. Să vină bucătarul!

Tremurând de frică, acesta recunoscu până la urmă:

- Stăpâne, când jumuleam fazanul, mi-am tăiat, uite, și vârful degetului mic. Poate bucățica aceea din degetul meu are gust deosebit.

- Înțeleg, zise regele satisfăcut. Carnea de om este cea mai bună!

Începând din acea zi, carnea de om deveni mâncarea preferată a despotului. Îi plăcea mai ales carnea de copil, fiind mai fragedă. Toți supușii își ascundeau pruncii, căci pretutindeni ochii regelui îi căutau. În câțiva ani, niciun copil nu mai trăia în Insula Java; cu toții au fost devorați de ferocele rege Devata. Acum erau vânați tinerii, care fugeau de teamă în munți.

Însă veni în insulă un tânăr voinic, Agisaka, care află de nelegiuirea despotului. În loc să asculte de povața bătrânilor de a fugi departe, bravul tânăr c e r u să fie dus la regele mâncător de oameni. Oștenii au vrut să-l lege, ca pe un vânat, dar Agisaka era un năzdrăvan. Fără să miște un singur deget, oștenii se băteau între ei și se omorau. Până la urmă ajunse în fața regelui pofticios:

- Am venit, stăpâne, ca să mă mănânci. Știu că-ți place nespus carnea de om. Hai, mănâncă-mă!

- Cum? Vrei de bună voie să te mănânc?

- Da! răspunse voinicul. Însă numai dacă vei izbuti să-mi umpli șapca asta cu pământ. De nu, te voi ucide!

- Numai atât, băiete? hohoti regele, coborând din tron. Îți voi umple o mie de șepci, dacă vrei...

Afară, despotul Devata, când dori să umple șapca, aceasta se lărgi ca prin minune. Regele trăgea întruna de șapcă, aceasta se lărgea și mai tare, până-l cuprinse frica. Fugea, fugea regele trăgând șapca voinicului, până ce ajunse la malul Mării de Sud.

- Ajutor! urlă îngrozitor regele mâncător de oameni. Iertare, voinice!

- Eu te iert, răspunse Agisaka, deoarece mie nu mi-ai făcut niciun rău. Dar

oamenii pe care i-ai mâncat și mai ales copiii, cum vor fi răzbunați?

- Nu mă omorî, tinere! îndurare! gemu regele.

- Bine, nu te voi ucide, cum meriți, zise Agisaka. Dar pentru că ție îți place să mănânci oameni, mâncător de oameni să rămâi în veci!

Voinicul îl împinse pe rege în apă. Acesta, când reapăru la suprafață, se prefăcu în crocodil...

Ghicitoare:

O șopârlă de cinci coți.
Hai, ghicește-o dacă poți.
(Crocodilul)

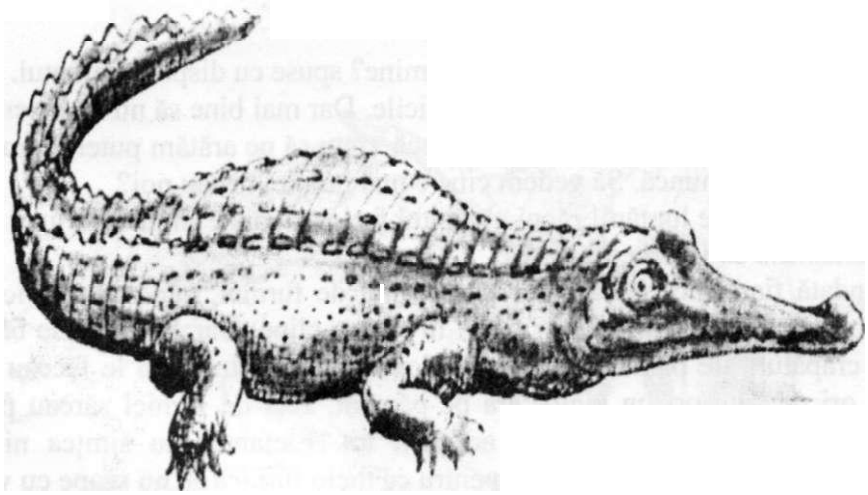

ELEFANTUL ȘI FURNICILE

(poveste vietnameză)

Într-o junglă trăia demult un elefant care era foarte mândru de puterea sa. Dar el era de asemenea foarte crud și, știindu-se mai puternic decât toate animalele, lovea cu trompa și călca în picioare tot ce-i ieșea în cale.

Într-o zi, ieșind să se plimbe pe câmpie, elefantul văzu un roi de furnici care lucrau de zor, clădindu-și cuibul și adunând hrană. Ele erau atât de numeroase, încât formau pe pământ un șir foarte lung.

Privind la ele, namila de elefant începu să râdă batjocoritor.

- De ce râzi? au întrebat furnicile.

- Pentru că sunteți atât de mici, încât nu sunteți bune de nimic.

- Așa mici cum suntem, noi ne clădim singure cuibul și adunăm hrană pentru vremuri grele. Nu avem nevoie de ajutorul nimănui și nu ne temem de nimic.

- Nici chiar de mine? întrebă îngâmfatul elefant.

- Nici de tine, nici de nimeni.

- Ați fi voi în stare să vă luptați cu mine? spuse cu dispreț elefantul.

- Desigur că am fi, au răspuns furnicile. Dar mai bine să nu ne batem, ci să ne vedem fiecare de treburile noastre. Dacă vrem să ne arătăm puterile, mai bine să ne întrecem în muncă. Să vedem cine e mai harnic: tu sau noi?

- Ba nu, să ne luptăm! răcni elefantul furios că niște ființe cu trupul atât de mic îndrăzneau să-i vorbească astfel.

Îndată fiara începu să calce peste roiul de furnici, gândind că picioarele sale groase ca niște stâlpi le vor strivi în câteva clipe. Dar furnicile se băgau în micile crăpături ale pământului unde călcaturile elefantului nu le făceau niciun rău și, ori de câte ori un picior era pe pământ, zeci de furnici săreau pe el și porneau să se cațere, până l-au acoperit tot. Elefantul nu simțea nimic și continua să bătătorească pământul, pentru ca nicio furnică să nu scape cu viață.

Deodată el începu să urle de durere: nenumărate furnici îi intraseră în urechi și îl pișeau îngrozitor. El o luă la fugă, dar în zadar, căci pișcăturile nu încetau; cu cât el fugea mai repede, cu atât furnicile îl mușcau mai tare.

După un timp, elefantul a ajuns lângă o stâncă, iar atunci furnicile i-au spus:

- Dacă vrei ca durerile din urechi să înceteze, lovește-te cu capul de această piatră.

În deznădejdea sa, elefantul se izbi din toate puterile cu capul de stâncă, iar furnicile încetară câteva clipe de a-l mușca, dar apoi o luară de la capăt. Elefantul se mai dădu o dată cu capul de stâncă și iarăși nu mai simți înțepăturile. Așa au continuat mai multă vreme; când elefantul se lovea cu capul

de stâncă, furnicile îl lăsau în pace câtva timp, dar apoi îl mușcau din nou, pentru ca elefantul să se repeadă din nou spre stâncă. În sfârșit, doborât de înțepăturile din urechi și de loviturile în stâncă, elefantul se prăbuși la pământ, aproape mort. Atunci furnicile se dădură jos de pe corpul lui și, îndepărtându-se, îi spuseră:

- Iată că suntem mici, dar suntem mai puternice decât tine prin mulțimea și deșteptăciunea noastră.

Elefantul s-a însănătoșit după câtva timp, dar de atunci nu s-a mai mândrit cu puterea lui și nu a mai făcut rău altor animale, înțelegând că toate pot fi puternice când sunt deștepte și unite între ele.

Ghicitori:

Trei mărgele, doar, pe-o ață
Se mișcă pline de viață.
(Furnicile)

Uriaș cu nasul mare
Poartă oameni pe spinare.
(Elefantul)

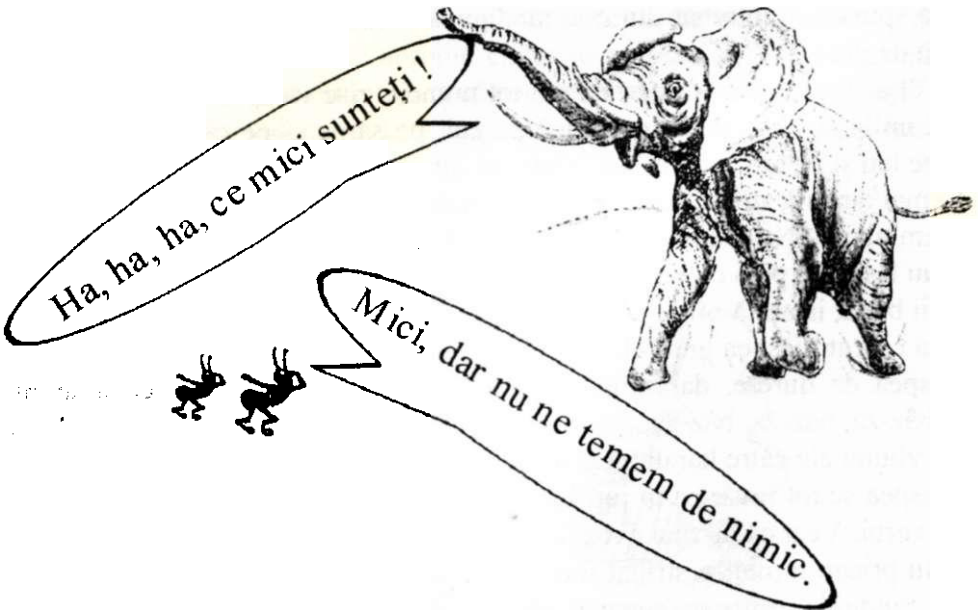

VIESPEA ȘI RÂNDUNICA

(poveste din Mongolia)

În negura vremilor a ținut odată hanul cel rău al păsărilor să afle a cui carne-i mai gustoasă pe pământ. A chemat el viespea și rândunica și le-a spus:

- Porniți către pământ și aflați-mi cine are carnea cea mai gustoasă.

Au zburat Viespea și rândunica spre pământ. Era o zi însorită și tihnită, așa că rândunica a uitat de însărcinarea hanului. Zbura sus, pe sub bolta cerului, cânta vesel și se încălzea la soare.

Dar viespea cea rea nu și-a pierdut vremea de pomană. Care cum îi ieșea în drum, se trezea înțepat, că viespea voia să știe cum îi e carnea.

Și, iacă, a prins a scăpăta soarele și s-a făcut timpul ca amândouă să se întoarcă. Viespea și rândunica și-au luat zborul către hanul păsărilor. Și rândunica a întrebat:

- Ai aflat a cui came e mai gustoasă?

- Am aflat - i-a răspuns viespea. Omul are cea mai gustoasă carne. De aici înainte hanul păsărilor se va hrăni numai cu carne de om.

Tare s-a amărât rândunica. Zbura ea și se tot gândea cum să-l scape pe om.

- Ia spune - a întrebat din nou rândunica - cum de ai aflat că omul are o came atât de gustoasă?

- Cât ai zburat și ai cântat, eu am tot muncit, zise viespea. I-am înțepat pe toți, pe cămilă și pe taur, l-am înțepat pe cal, pe șarpe și pe câine, am înțepat vulpea, pe leu și pe om; mi-am dat seama că omul are carnea cea mai gustoasă.

Și mai tare s-a amărât rândunica și-a spus:

- Am obosit. Nu pot zbura mai departe. Hai să ne odihnim puțin.

S-au lăsat ele pe o cracă și rândunica s-a rugat:

- Fii bună, ia arată-mi acul tău! în viața mea n-am văzut ac de viespe.

Și-a căscat viespea gura, dar rândunica - hați! - odată i-a ciugulit limba. A țipat viespea de durere, dar nimeni nu i-a mai auzit țipătul. Scotea doar un bâzâit: „bâz-zz, bâz-zz, bâz-zz..."

Au zburat ele către hanul păsărilor.

Viespea se tot învârtea în jurul lui, bâzăia din toate puterile, dar de vorbit, nu putea vorbi. Vezi că nu mai avea limbă!

- Nu pricep nimic! a strigat mânios hanul păsărilor. Bolborosești întruna! Spune tu, rândunică, cine are cea mai gustoasă carne?

- Șarpele! a spus rândunica. Cine gustă o singură dată din carnea de șarpe, apoi nici că se mai uită la alta!

PORUMBIȚA SĂLBATICĂ ȘI ISTEAȚĂ

(poveste italiană)

Odată, o porumbiță sălbatică stătea cocoțată pe o rămurea și privea galeș în zare, așteptându-și soțiorul porumbel, care plecase în căutarea hranei. Tocmai atunci cumătra vulpe se apropie de copacul pe al cărui ram stătea și îi zise:

- Ce faci, pommbițo, așa singură? Nu vrei să-ți țin de urât până ți se întoarce porumbelul? Îți dau chiar și o veste minunată, dacă nu cumva ai și aflat-o!

- Nu am auzit nimic. Ce s-a întâmplat? întrebă mirată porumbița.

- Cum, nu știi nimic? S-a făcut pace între toate animalele și păsările din lume! De acum încolo, orice animal și orice pasăre, oricât de mică ar fi ea, poate să stea liniștită alături de orice animal sau pasăre, oricât de mare sau feroce ar părea, deoarece nimeni nu mai are voie să se năpustească asupra altei ființe, spuse vulpea cea șireată. De acum încolo, cei mici vor fi egali cu cei mari.

Porumbița o lăsă să îndruge verzi și uscate, căci o știa cât de vicleană este și se uită mai departe după porumbelul ei. Supărată, cumătra vulpe îi zise:

- Ce tot te uiți aiurea în loc să fii atentă la ce-ți spun eu?

Pentru a scăpa de ea, porumbița îi răspunse:

- Mă uit și eu cum doi lupi voinici fugăresc pe o soră de a ta. Și dacă nu mă înșală privirea, unul se apropie chiar de noi! Să știi că nici ei nu au auzit vestea cea mare și tare mi-e teamă că o să te înhațe, dacă nu te grăbești!

De teamă, vulpea o luă la goană și nu se mai apropie niciodată de porumbița sălbatică și isteață.

CORBUL ȘI VULPEA

(poveste franceză)

Într-o dimineață, un corb s-a așezat pe o rămurea, nu prea depărtată de pământ și se pregătea să înghită un viermișor. O vulpe s-a apropiat de el și i-a zis ironic:

- Ce-ai face acum în locul meu?

Tulburat oarecum de apariția neașteptată a vulpii, istețul corb se gândi cum să mai câștige puțin timp și îi răspunse temător:

- În locul tău? Mi-aș freca labele de bucurie și, cu ochii întredeschiși, mi-aș linge mustățile la gândul ospățului minunat care m-ar aștepta, îi zise corbul.

Știindu-se stăpână pe situație, vulpea ținu să-i dea o ultimă satisfacție corbului.

- Tot așa m-am gândit și eu!

Apoi, cu ochii întredeschiși, după ce-și frecă lăbuțele de mulțumire, se linse și pe mustăți. Când să-i deschidă de-a binelea, pentru a devora cât mai repede corbul, acesta zburase pe cea mai înaltă cracă. Nevenindu-i să-și creadă ochilor că a fost păcălită, îi strigă de jos:

- De azi încolo nu mai glumesc cu nimeni, iar pe mustăți mă voi linge doar după ce mă voi ospăta!

Și cumătra vulpe se îndepărtă cu coada între picioare.

CĂMILA ȘI FURNICA

(poveste arabă)

Odată, o cămilă rămase mută de uimire văzând cum o furnică putea să care, fără răgaz, poveri de câteva ori mai mari decât corpul său. O privi un timp, după care nu se putu abține să n-o întrebe:

- Cum de izbutești să cari întruna atâta povară și să nu te mai oprești?

- De ce te miri? Tu nu cari saci grei pe spinarea ta?

- Ei, bine, eu când am sacii pe spinare, simt că mi se îndoaie genunchii și că mă cocoșez și mai rău decât sunt. Tu, în schimb, pari tare vioaie, de parcă nici nu ți-ar păsa de atâta greutate câtă tragi după tine, fară încetare și cu atâta ușurință. Care este pricina? se arătă nedumerită cămila.

Furnica o lămuri:

- Este simplu de înțeles. Deoarece muncesc pentru mine. orice muncă îmi pare ușoară, pe când ție îți pare o corvoadă îngrozitoare, fiindcă tu slugărești un stăpân, mai mult sau mai puțin hain!

Cămila rămase și mai rău pe gânduri, în timp ce furnica își văzu sprintenă de treaba ei, și ar fi rămas astfel multă vreme, dacă beduinul nu i-ar fi trântit bietei cămile niște saci grei, de simțea că nu se mai poate urni din loc.

Vocabular:

corvoadă ~ muncă foarte grea;

beduin ~persoană care aparține unei populații arabe din Peninsula Arabă și din nordul Africii.

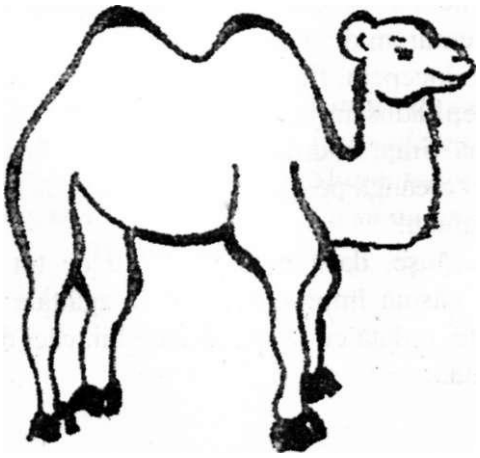

VEVERIȚA CARE A VRUT SĂ-ȘI FACĂ O CASĂ ÎMPREUNĂ CU MAIMUȚA

(poveste italiană)

Pe o ploaie întețită, de ziceai că cerul toarnă apa cu găleata, o maimuță se adăposti sub un copac, dârdâind toată de frig și chiar de frică, de câte ori vedea fulgerele sau auzea trăsnetele. Deodată, în spatele ei se auzi un foșnet ușor. Când se uită, dădu cu ochii de o veveriță, zgribulită și ea, de ploaie și de frig.

- Ce ai spune tu, veveriță, dacă am începe, mâine dimineață, să ne facem un adăpost și, când o mai ploua, să nu mai răbdăm așa ca acum, pe-afară, să ne ude ploaia și să ne înfrigureze vântul? aruncă o vorbă maimuțica.

- Este o idee minunată! Mâine adunăm tot ce ne trebuie și ne făurim o căsuță de toată frumusețea, îi jucă în strună veverița.

Și aveau de gând să treacă de la vorbă la faptă chiar de a doua zi. Dar iată că răsări un soare cald și luminos în ziua aceea, îmbietor la tot felul de zburdălnicii. Maimuțica, prima, se aruncă de pe un copac pe altul și veverița nu se lăsa mai prejos. Ba erau pe o cracă, ba pe alta. Și s-au tot zbenguit până seara târziu, după asfințitul soarelui, când vremea începea iar să se răcorească. Și atunci veverița o întrebă pe maimuțică:

- Tu când ai vrea să ne începem căsuța?

Drept răspuns, veverița uite-o nu e, pe altă cracă. Până la urmă au adormit amândouă, care pe unde a nimerit. A doua zi iar era frumos pe afară și ele iar s-au zbenguit, dar, după câteva zile, iată că nori grei și cenușii s-au adunat și deodată s-a scuturat asupra pământului o ploaie măruntă, care părea să nu mai înceteze vreodată. Maimuțica se strânse lângă veveriță și, împreună, dârdâiau de părea că se clatină copacul în care se adăpostiseră.

- N-ai vrut să ne facem casă! mormăi maimuțica. Soarele n-a ținut o veșnicie, vezi că iar tremurăm de frig!

- Mâine în zori o începem, fie ce-o fi, îi răspunse veverița.

Dar zorii dimineții aduseră iar soarele arzător pe cerul senin, pământul iar se încălzi și cele două ființe zburdalnice iar trecură la joacă, sărind de pe un copac pe altul, de pe o creangă pe alta. Și, seara, una făcea: „Bârrr!", iar cealaltă îi răspundea parcă „Hapciu!"

Și cele două jucăușe, dacă n-au răcit rău de tot până azi, tot se mai amăgesc să-și facă o căsuță împreună, când le zgâlțâie frigul, dar a doua zi, dimineața, uită de toate, o dată cu răsăritul soarelui, căci după soare vine ploaie, după ploaie vreme bună...

DE CE HIENA ARE SPINAREA DUNGATĂ

(poveste marocană)

Odată, vulpea a pornit-o împreună cu hiena la pescuit. Pe înserat s-au săturat de câți pești prinseseră și s-au gândit să-i frigă.

- Facem fiecare câte un foc bun și ne prăjim peștii, spuse hiena vulpii.

- Și, ca să ne priască, hai să rămânem aici, pe malul apei, și să ne îndestulăm, încheie vulpea, ostenită de cât pescuise.

Fiecare aprinse câte un foc și amândouă își prăjiră peștii pescuiți.

Își potoliră apoi setea și fiecare adormi lângă focul ei. Era o noapte de vară, plăcută și cu lună plină. Vulpea, care știa multe, cu un ochi era la lună, dar cu altul își veghea, neîncrezătoare, peștii care-i mai rămăseseră. Vicleană cum era, răsufla tare, ca să pară că doarme adânc, deși era la pândă, bănuind-o de hrăpăreață pe vestita hienă. Noapte... întuneric... nu se știe niciodată... gândea cumătra vulpe. Și, ca să fie și mai sigură, fierul de la frigarea încinsă îl ținea lângă ea. Și presimțirea ei s-a dovedit a fi întocmai. Hiena, ascultând cu grijă răsuflarea vulpii, se mai apropie puțin de ea și, deși credea că dormea dusă, ca să o prade în voie, o întrebă:

- Ai și adormit, cumătră vulpe?

Și vulpea nu-i răspunse, curioasă de ce avea să urmeze.

În vârful labelor, hiena înhăță vreo zece pești din sacul vulpii: hap! hap!

Dar, când s-o ia la goană, vulpea sprintenă jap! jap! cu fierul încins pe spinarea hienei, de-o arse toată. Numai dungi rămaseră pe spinarea ei. Și prefăcându-se că n-ar ști pe cine arde cu fierul roșu, strigă spre culcușul hienei:

- Păzește-te, prietenă, că ne pradă hoții!

Cu spinarea numai dungi, hiena o luă la sănătoasa urlând și tot urlând.

Ghicitori:

Parcă-i câine urâcios,
Umblă mult cu capu-n jos,
Cu cadavre se hrănește,
Orișiunde le găsește.
(Hiena)

Cumetrița cea șireată
Vine-adesea prin vecini
Și-amatoare se arată
Ca să cumpere găini.
(Vulpea)

PURCELUL ÎNTRE OI

(poveste populară românească)

Un purcel odată era alb ca ghiocul. Ce s-a gândit?

- Părul meu e tot ca lâna oilor de frumos și alb. Cât o să stau între nespălații ăștia? Hai mai bine să fug dintre ai mei și să mă duc la oi.

S-a dus. Oile s-arătau vesele nevoie mare și-l arătau la toată lumea. Și a stat cât a stat.

Dar prietenul la nevoie se cunoaște.

Uite că într-o zi vine lupul în oi și se repede mai întâi la purcel, că l-a văzut mai mic. El însă s-a ținut bine; dar oile, în loc să-l apere, au fugit care încotro au văzut cu ochii.

Purcelul s-a luptat cu gadina ce s-a luptat, iar pe urmă, dacă s-a văzut părăsit, s-a gândit:

- Hii..., ai mei nu m-ar fi lăsat singur!

Și s-a repezit iar în turma de porci, de unde n-a mai plecat.

Vocabular:
ghioc ~ ghiocel;
gadină ~ animal sălbatic.

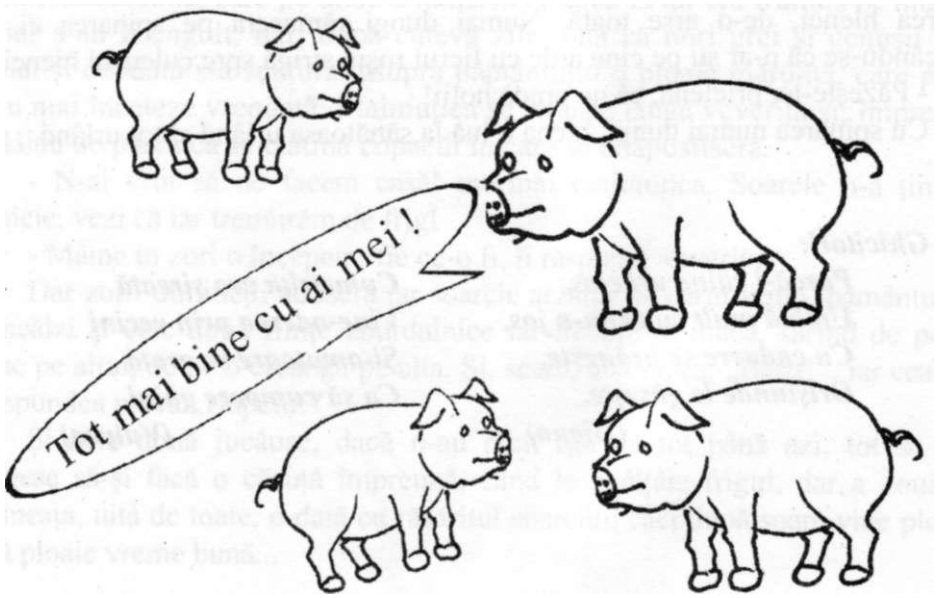

POEZII ŞI FABULE

RAPSODII DE TOAMNA

de George Topârceanu

I

A trecut întâi o boare
Pe deasupra viilor.
Și-a furat de prin ponoare
Puful păpădiilor.

Cu acorduri lungi de liră
I-au răspuns fânețele.
Toate florile șoptiră,
Întorcându-și fețele.

Un salcâm privi spre munte
Mândru ca o flamură.
Solzii frunzelor mărunte
S-au zburlit pe-o ramură.

Mai târziu, o coțofană
Fără ocupație
A adus o veste-n goană
Și-a făcut senzație:

Cică-n munte, la povarnă,
Plopii și răsurile
Spun că vine-un vânt de iarnă
Răscolind pădurile.

Și-auzind din depărtare
Vocea lui tiranică,
Toți ciulinii pe cărare
Fug, cuprinși de panică...

Zvonul prin livezi coboară.
Colo jos, pe mlaștină,
S-a-ntâlnit un pui de cioară
C-un bâtlan de baștină.

Și din treacăt îi aruncă
Altă veste stranie.
C-au pornit-o peste luncă
Frunzele-n bejanie!

II

Într-o clipă, alarmate,
Ies din șanțuri vrăbiile.
Papura pe lac se zbate
Legănându-și săbiile.

Un lăstun, în frac, apare
Sus pe-un vârf de trestie.
Ca să ție-o cuvântare
În această chestie.

Dar broscoii din răstoacă
Îl insultă-n pauze
Și din papură-l provoacă
Cu prelungi aplauze.

Lișițele-ncep să strige
Ca de mama focului.
Cocostârci, pe catalige.
Vin la fața locului.

Un țânțar, nervos și foarte
Slab de constituție,
În zadar vrea să ia parte
Și el la discuție.

Când deodată un erete,
Polițai din naștere,
Peste baltă și boschete
Vine-n recunoaștere

Cu poruncă de la centru
Contra vinovatului,
Ca să-l aresteze pentru
Siguranța statului...

De emoție, în surdină,
Sub un snop de bozie,
O păstaie de sulcină
A făcut explozie.

lll

Florile-n grădini s-agită.
Peste straturi, dalia,
Ca o doamnă din elită,
Își îndreaptă talia.

Trei petunii subțirele,
Farmec dând regretelor,
Stau de vorbă între ele:
„Ce ne facem, fetelor?..."

Floarea-soarelui, bătrână,
De pe-acum se sperie
C-au să-i cadă în țărână
Dinții, de mizerie.

Și cu galbena ei zdreanță
Stă-n lumina matură,
Ca un talger de balanță
Aplecat pe-o latură...

Între gâze, fără frică
Se rencep idilele.
Doar o gărgăriță mică,
Blestemându-și zilele,

Necăjită cere sfatul
Unei molii tinere.
Că i-a dispărut bărbatul
În costum de ginere.

Împrejur îi cântă-n șagă
Greierii din flaute.
„Uf, ce lume, soro dragă!'
Unde să-l mai caute?

L-a găsit sub trei grăunțe
Mort de inaniție.
Și-acum pleacă să anunțe
Cazul la poliție.

IV

Buruienile-ngrozite
De-așa vremi potrivnice
Se vorbiră pe șoptite
Să se facă schivnice.

Și cum știe-o rugăciune
Doamna măsălariță,
Tot soborul îi propune
S-o aleagă stariță.

Numai colo sus, în vie,
Rumenele lobode
Vor de-acuma-n văduvie
Să trăiască slobode.

Vezi! de-aceea, mătrăguna
A-nvățat un brusture
Să le spuie-n față una
Care să le usture!...

Jos, pe-un vârf de campanulă
Pururea-n vibrație,
Și-a oprit o libelulă
Zborul plin de grație.

Mic, cu solzi ca de balaur,
Trupu-i fin se clatină,
Juvaer de smalț și aur
Cu sclipiri de platină.

V

Dar deodată, pe coline
Scade animația...
De mirare parcă-și ține
Vântul respirația.

Zboară vești contradictorii,
Se-ntretaie știrile...
Ce e?... Ce e?... Spre podgorii
Toți întorc privirile.

Iat-o!... Sus în deal, la strungă,
Așternând pământului
Haina ei cu trenă lungă
De culoarea vântului,

S-a ivit pe culme Toamna,
Zâna melopeelor,
Spaima florilor și Doamna
Curcubitaceelor...

Lung își flutură spre vale,
Ca-ntr-un nimb de glorie,
Peste șolduri triumfale
Haina iluzorie.

Apoi pleacă mai departe
Pustiind cărările.
Cu alai de frunze moarte
Să colinde zările. . . . .
.....
.....
Gâze, flori întârziate!
Muza mea satirică
V-a-nchinat de drag la toate
Câte-o strofă lirică.

Dar când știu c-o să vă-nghețe
Iarna mizerabilă,
Mă cuprinde o tristețe
Iremediabilă...

Vocabular:
ponor ~ teren greu de străbătut;
bejanie ~ fugă, refugiu, pribegie;
catalige ~ fiecare dintre cele două prăjini prevăzute cu câte un suport pe care se pun picioarele pentru a putea umbla prin locuri noroioase;
inaniție ~ slăbiciune pricinuită de foame;
schivnică ~ călugăriță;
sobor ~ adunare;
melopee ~ melodie tristă;
curcubitacee - familie de plante din care fac parte și dovleacul și pepenele.

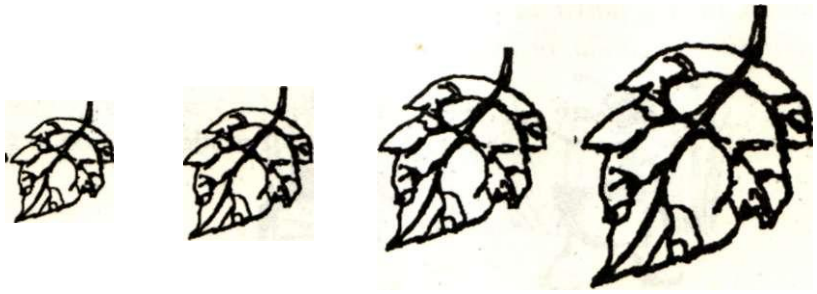

BALADA UNUI GREIER MIC

de George Topârceanu

Peste dealuri zgribulite,
Peste țarini zdrențuite,
A venit așa, deodată,
Toamna cea întunecată.
Lungă, slabă și zăludă,
Botezând natura udă
C-un mănunchi de ciumăfai.
Când se scutură de ciudă
Împrejurul ei departe
Risipește-n evantai
Ploi mărunte,
Frunze moarte,
Stropi de tină, -
Guturai...
Și cum vine de la munte,
Blestemând
Și lăcrămând,
Toți ciulinii de pe vale
Se pitesc prin văgăuni.
Iar măceșii de pe câmpuri
O întâmpină în cale
Cu grăbite plecăciuni...

Doar pe coastă, la urcuș.

Din căsuța lui de humă
A ieșit un greieruș,
Negru, mic, muiat în tuș
Și pe-aripi pudrat cu brumă:

- ,,Cri-cri-cri,
Toamnă gri,
Nu credeam c-o să mai vii
Înainte dc Crăciun,
Că puteam și eu s-adun
O grămadă cât de mică,
Ca să nu cer împrumut
La vecina mea furnică,
Fi'ndcă nu-mi dă niciodată,
Și-apoi umple lumea toată
Că m-am dus și i-am cerut...
Dar de-acuș,
Zise el cu glas sfârșit
Ridicând un picioruș,
Dar de-acuș s-a isprăvit...
Cri-cri-cri.
Toamnă gri,
Tare-s mic și necăjit!"

Vocabular:
zăludă - smintită, țicnită, naivă, nepricepută:
ciumăfaie - plantă medicinală, otrăvitoare, cu flori mari albe și fructe spinoase.

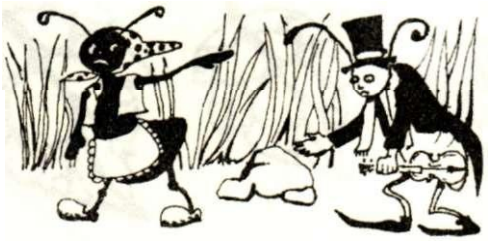

BIVOLUL ȘI COȚOFANA

de George Topârceanu

Pe spinarea unui bivol mare, negru, fioros.
Se plimba o coțofană
Când în sus și când în jos.
Un cățel, trecând pe-acolo s-a oprit mirat în loc:

- Ah, ce mare dobitoc!
Nu-l credeam așa de prost
Să ia-n spate pe oricine...
Ia stai, frate, că e rost
Să mă plimbe și pe mine!

Cugetând așa, se trage îndărăt să-și facă vânt.
Se pitește la pământ
Și deodată zdup! îi sare
Bivolului în spinare...

Ce s-a întâmplat pe urmă nu e greu de-nchipuit.
Apucat cam fără veste, bivolul a tresărit.
Dar i-a fost destul o clipă să se scuture, și-apoi
Să-l răstoarne,
Să-l ia-n coarne
Și cât colo să-l arunce, ca pe-o zdreanță în trifoi.

- Ce-ai gândit tu oare, javră? Au crezut-ai că sunt mort?
Coțofana, treacă-meargă, pe spinare o suport
Că mă apără de muște, de țânțari și de tăuni
Și de alte spurcăciuni...

Pe când tu, potaie proastă, cam ce slujbă poți să-mi faci?
Nu mi-ar fi rușine mie de viței și de malaci?
Bivol mare și puternic, gospodar cu greutate,
Să te port degeaba-n spate?...

LEUL DEGHIZAT

de George Topârceanu

Leul s-a-mbrăcat odată,
Într-o piele de măgar,
Să colinde țara toată
Din hotar până-n hotar.
Ca să vadă cum se poartă lupii (marii dregători)
Cu noroadele-i blajine de supuși rumegători.
Deci, trecând el într-o seară la o margine de crâng
Ca un biet măgar nătâng,
Niște lupi, cum îl văzură, se reped la el pe loc
Și-ntr-o clipă îl înșfacă, grămădindu-l la mijloc.

- Stați, mișeilor! Ajunge, că vă rup în dinți acuși!
(Strigă leul, arătându-și pielea cea adevărată.)
Astfel vă purtați voi oare cu iubiții mei supuși?...

Lupii, cunoscându-i glasul, îndărăt s-au tras pe dată,
Și de frică se făcură mici, ca niște cățeluși.
- O, măria-ta! Iertare!
Zise cel mai diplomat, -
Semănai așa de tare
C-un măgar adevărat!...

Ghicitori:

Nu e cal, dar are coamă
Și-i puternic fără seamă,
Îl ghicești ușor, când vrei,
Că e scris pe banii mei.
(Leul)

Cine este urecheat
Și mereu încăpățânat?
(Măgarul)

GÂNDĂCELUL

de Elena Farago

De ce m-ai prins în pumnul tău.
Copil frumos, tu nu știi oare
Că-s mic și eu și că mă doare?
De ce mă strângi așa de rău?

Copil ca tine sunt și eu,
Și-mi place să mă joc și mie.
Și milă trebuie să-ți fie
De spaima și de plânsul meu!

De ce să vrei să mă omori?
Că am și eu părinți ca tine,
Și-ar plânge mama după mine
Și-ar plânge bietele surori.

Și-ar plânge tata mult de tot,
Căci am trăit abia trei zile.
Îndură-te de ei, copile,
Și lasă-mă, că nu mai pot!...

Așa plângea un gândăcel
în pumnul ce-l strângea să-l rupă.
Și l-a deschis copilul după
Ce n-a mai fost nimic din el!

A încercat să-l mai învie
Suflându-i aripile-n vânt,
Dar a căzut în țărnă frânt
Și-nțepenit pentru vecie!...

Scârbit de fapta ta cea rea
Degeaba plângi, acum, copile,
Ci du-te-n casă-acum și zi-le
Părinților isprava ta.

Și zi-le că de-acum ai vrea
Să ocrotești cu bunătate,
În cale-ți, orice vietate,
Oricât de făr-de-nsemnătate
Și-oricât de mică ar fi ea!

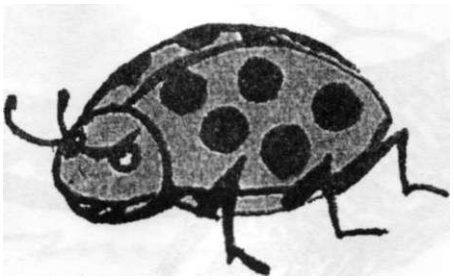

CUCU

de Elena Farago

Cucu... cu-cu!... prin grădină,
Cucu... cu-cu!... prin zăvoi,
Toată primăvara-i plină
Lumea pomilor de noi.

Mititei, cu pene sure,
Și cu zborul vitejesc,
Toți copacii din pădure
Ne cunosc și ne iubesc.

Versul nostru lung răsună
Și drumeții trec și spun:
- „Cântă-ne de voie bună,
Cuculeț de piază bun!..."

Și ni-i dulce și ușoară
Viața noastră: zbier și cânt -
Și din toată una-i doară
Jalea noastră pe pământ -

Căci în viața noastră toată
Ce-i mai sfânt și dulce nu-i:
Cuibul nostru niciodată
N-a fost leagăn unui pui!...

Niciodată nu ne cheamă
Gura pruncului flămând -
Și cuvântul drag de mamă
Noi nu-l auzim nicicând!...

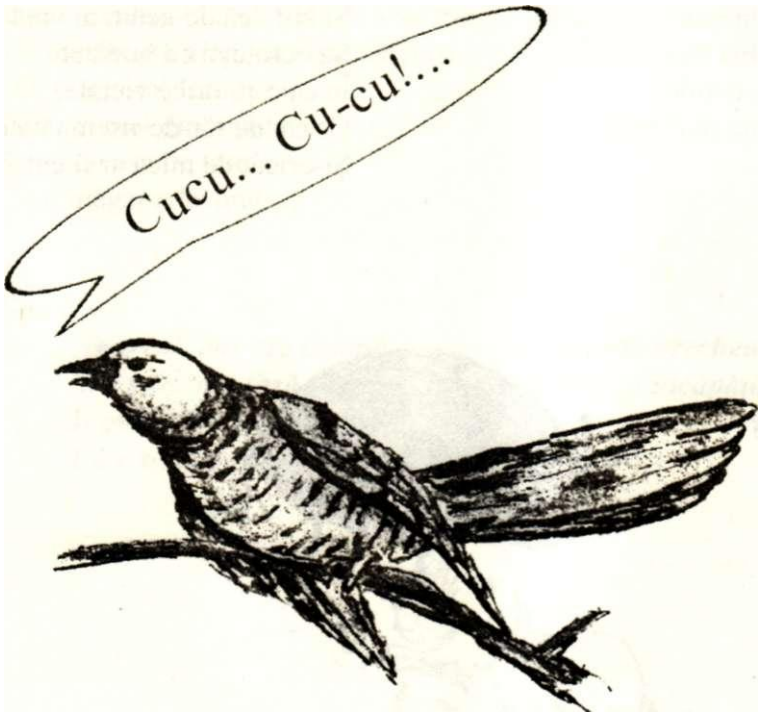

DE PE-O „BUNĂ DIMINEAȚĂ"

de Otilia Cazimir

De pe-o „bună-dimineață"
Cu tulpina de cârcel,
A sărit un gândăcel
Cu mustățile de ață.

Alți gândaci, mărunți și roșii,
Care-și poartă fiecare
Ochelarii pe spinare,
Dorm la soare, somnoroșii!

Iar pe-un fir de păpădie
Ce se-nalță drept, din iarbă,
Suie-un cărăbuș cu barbă,
În hăinuță aurie.

Suie, mândru și grăbit
Să vestească-n lumea mare:
- Prea cinstită adunare,
Primăvara a sosit!

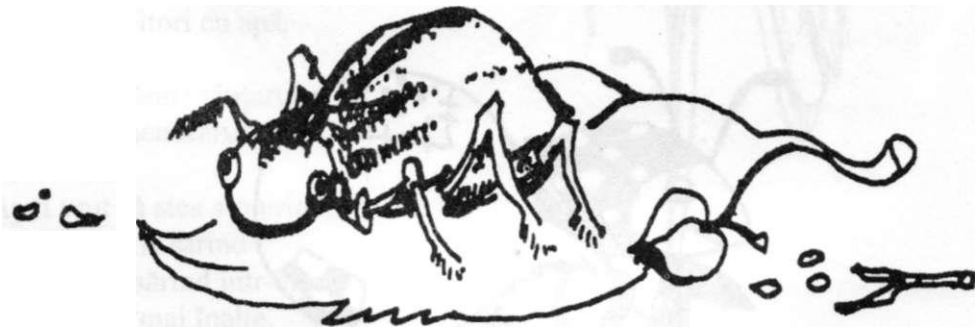

GOSPODINA

de Otilia Cazimir

O furnică duce-n spate
Un grăunte jumătate.
- Încotro fugi, surioară?
- Ia, mă duc și eu la moară!

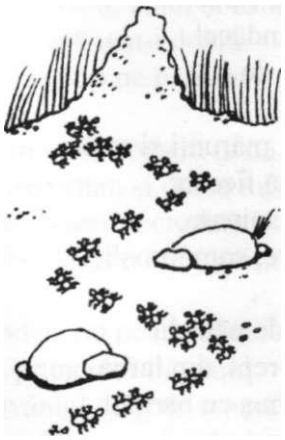

Și-s grăbită, și-s grăbită,
Că mi-i casa ne-ngrijită,
Și mi-s rufele la soare,
Și copiii cer mâncare...

Că la noi, în mușuroi,
Nu e timp pentru zăbavă:
Că de n-am fi de ispravă,
Ar fi vai și-amar de noi!

Ghicitori:

Mică, dar voinică,
În spate ridică
Sacul cu povară,
Să-l ducă la moară.
(Furnica)

Trec grăbite pe cărare
Patru sute de picioare.
Cine-s?
(Furnicile)

O LĂCUSTĂ

de Tudor Arghezi

Mi-a umblat în păpădie
O goangă cu pălărie
Și cămașe stacojie.
Avea fuste și manta
Tăiate din catifea
Și pieptar cu solzi de țiplă,
Căptușit c-un fel de sticlă.

Domnișoarei cu trei rochii-i
Lăcrimau rubine ochii.
Să te-ntreb pe Dumneata,
Cum venișI în iarba mea
Și de unde, Domnișoară
De cristal și scorțișoară?

După pana ce te-a scris,
Vii și tu din somn și vis.
Căci vopseli asemeni nu-s
Decât colo tocmai sus,
Unde sunt într-adevăr
Pensule de-a fir-a-păr
Și zugravii de o șchioapă,
Meșteri scriitori cu apă.

Ce te-a supărat? țânțarul,
Păpurișul, nenufarul?

Aș fi vrut să stea s-o prind,
A venit încoa sărind
Și-a plecat sărind într-alte
Buruieni și mai înalte.
Și-aș fi vrut să-mi stea întâi
Pe un vârf și s-o mângâi.

Mi-a lăsat atâta mie,
Bumbii goi, de păpădie.

VEVERIȚĂ

de Ion Pillat

Veveriță, care n-ai
Casă, curte și alai,
Legănându-te îmi stai
Sus, pe ramură, ca-n rai.
C-o alună-n gheare mici
De nimic nu-ți pasă, nici
De paftale și mărgele,
Scumpe-n ochii dragei mele,
Nici de rublele de-argint
Pentru cari se bat și mint,
Lingușindu-se avan,
Toți boierii din divan...

Stai pe ramură de tei
Și te uiți de sus la ei.
Stai pe creangă de stejar
Si de nimeni n-ai habar.

Vocabular:

pafta - încheietoare ornamcntală la haine sau la cingători, lucrată de obicei din metal prețios și împodobit cu pietre prețioase;
avan - strașnic, grozav, cumplit (de tare);
divan - sfat domnesc.

Ghicitoare:

O sportivă cu renume
Umblă-n pomi după alune.
(Veverița)

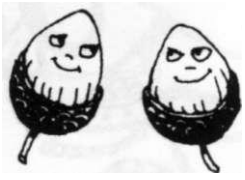

COCORII

de Ion Pillat

Pe șesul peste care seara cade
Cenușa și pustiul se întind.
Tot mai lucește-n zare apă albă
De toamna fumurie când, foșnind
Din aripi ridicate, se coboară
Cocorii cerului. Întregul stol
Se strânge să-și ia masul pentru noapte
Și umbre din trecut, pe câmpul gol
Nostalgicul lor cânt și-oprește goana
Dar călăuza veche, -ntr-un picior

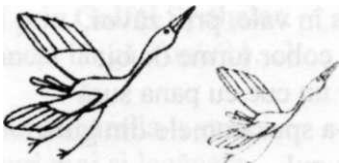

Veghează, somnul morții să nu-i prindă.
Spre stele țipă ea sfârșietor
Și cârdul speriat de glasul mare,
Cu freamăt lung de zbor se pierde-n neguri.
Tăcerea urcă. Se deschide-n zare,
Mijind a zori de zi, o apă albă.

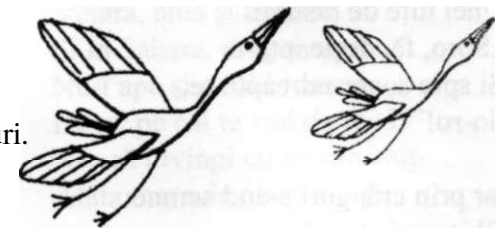

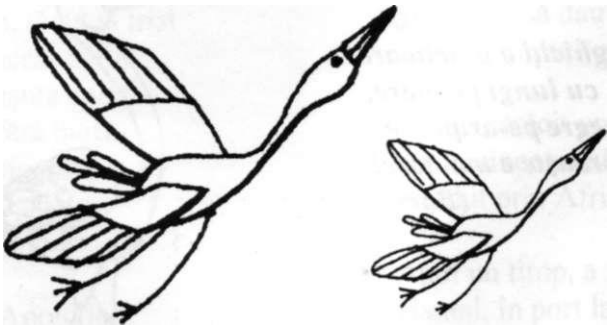

BARZA

de Duiliu Zamfirescu

Sus, pe Argeș, pe la munți,
Au rămas codrii cărunți,
Jos în vale, prin zăvoi,
Se cobor turme de oi;
Iar un cuc cu pana sură
Și-a spus numele din gură:
Cu-cu!

De prin grajduri, de prin vii,
Cintezoii aurii
Zis-au din ciripitură
Unei tufe de răsură:
„Soro, fă, deșteaptă-te
Și spre soare-ndreaptă-te,
So-ro!"

Iar prin crânguri s-aud semne:
Ghionoaia taie lemne,
Gaița într-o gârneață
Se proclamă cântăreață,

Iar din preajma somnului
Ies gândacii Domnului
Ro-șii!

Chiar și hanul de la drum,
Iarna fără fir de fum,
Vara făr' de călători
Toamna fără de cântări
S-a umplut de rândunele
Ce-au adus vara cu ele
Cal-dă!

Iar prin lanul răsărit
Merge vestea c-a sosit
Craiul dimineților,
Paznicul fânețelor,
Și-ar fi tras pe vârf de leasă
Jos la doamna preoteasă
Ci-ne-i?

Ghicitoare:

Să-mi ghiciți o ghicitoare:
Înaltă, cu lungi picioare,
Pene negre pe-aripi are,
Peste broaște e mai tare!
(Barza)

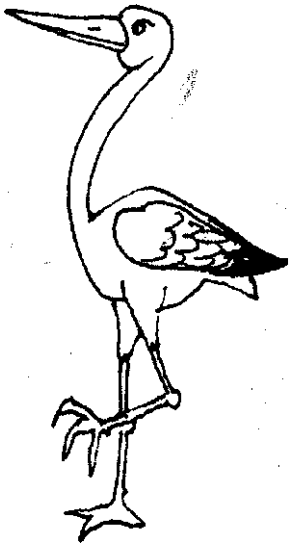

CARTEA CU APOLODOR

(fragment)

de Gellu Naum

Și a plecat Apolodor...

La început a fost ușor:
L-a dus spre nord, l-a dus în zbor
Un avion, un bimotor.
Și, stând picior peste picior,
Cânta, cânta Apolodor,
Cânta, cu glasu-i de tenor...
Dar, între timp, înflăcărându-l
Amețitorul peisaj,
Sări pe-o aripă, cu gândul
Să dea dovadă de curaj. [...]

Dar l-a izbit un nor zănatic

Și a căzut Apolodor...

La Capul Nord, la Capul Nord,
Adăpostit într-un fiord
Ședea pe țărm Apolodor
Posomorât și gânditor.
Ședea pe țărm, tăcut și trist
Acest tenor, acest corist,
Ședea cu parașuta spartă,
Fără busolă, fară hartă,
În larg vuia, clocotitor,
Întreg potopul apelor
Și se jelea Apolodor... [...]

În orice caz, Apolodor
E clar că a pornit spre sud.

Ce vânt cumplit, ce uragan
L-a dus pe sus, peste ocean
Și ce taifun îngrozitor
Cu forța lui de nedescris
L-a dus spre țărmul african
Și-apoi prin Golful Syrthelor,
L-a aruncat lângă Tunis? [...]

Și l-a purtat cămila-n spate
Cu salturi moi și legănate
Cum le e rostul la cămile; [...]

Și-a spus cămila: - De acum
Începe, cum e scris pe hartă,
Sahara, albă și deșartă,
Și în Sahara, dragul meu,
Nu-i apă și e cald mereu,
Iar tu, pe cât te văd de crud,
N-o să învingi cu niciun chip
Atâta mare de nisip. [...]

Și i-a răspuns Apolodor:
- Eu, tanti dragă, sunt decis
Să merg spre sud, la frații mei.
N-am încotro! Mi-e tare dor
Și trebuie să dau de ei.
Oricum îți mulțumesc frumos... [...]

Iar el a rătăcit un an
Pe continentul african,
Pierdut prin Africa de Sud [...]

Apoi un timp, a fost văzut
Hamal, în port la Cabo-Verde,
Dar iată, iată un vapor!
E pescadorul METEOR [...]
Încetișor, încetișor,
Matrozii toți cântau în cor
Și, pe deasupra tuturor,
Își risipea Apolodor

Superba voce de tenor
Spre desfătarea focilor... [...]

Și debarcă Apolodor
La Behring, într-o bună zi... [...]
Pe unde-a fost, nu prea știe
Dar, după câte-am priceput.
Se pare că a străbătut
Alaska rece și pustie...
I-a spus Bursuk: - în Labrador
Ai fost născut din întâmplare,
Căci nu-i picior de pinguin.
Familia Apolodor
A stat și ea, foarte puțin
(Venise numai în plimbare).
Acuma, după câte-aud
S-a stabilit la Polul Sud
Pe gheața golfului Terror... [...]

Cu mare cazнă descifrez
Ce scrie, printre ștersături
«...Străbat Canada, prin păduri...»
«...Popas la tribul irochez... »

Apoi, un rând mai înțeleg:
«...Plutim pe lacul Winnipeg...»
Și iar e manuscrisul ud,
Pătat, murdar, îngrozitor...
Cărând stafide și năut.
Pe urmă, urma i se pierde.

Se spune că a stat un pic
Prin junglele din Mozambic
Și iarăși nu mai știm nimic...

Apoi, un zvon ceva mai clar
Vorbește de «Apolodor,
Faimosul pinguin-tenor
Din insula Madagascar. »[...]

Apoi, o lună, prin Tibet
Se spune că a fost poet. [...]

Abia peste vreo două luni
E semnalat de un ziar

Pe-o insulă, în Pacific. [...]

Tot ce există și se știe
Din marea lui călătorie
Peste oceanul Pacific
E scris pe-un petic de hârtie.
Atât - și altceva nimic. [...]

Unde-a mai fost Apolodor
Eu nu prea știu. (A cui e vina?) [...]

Atâta știu: era în marte...
Bătea un vânt de vreme rea
Și-n largul mării viscolea
Cu fulgi de gheață, reci și tari
Când a zărit Apolodor
Antarctica, printre ghețari...
Și-a debarcat triumfător
Pe gheața Golfului Terror... [...]
Și l-au primit, la debarcare,
Bunicul Apolodorin
(Cel mai în vârstă pinguin)
Și mama, Apolodorica
(O pinguină, atâtica...),
Și tata, Apolodorel
(Un pinguin mărunt și chel),
Și unchiul Apolodorini
Și neamurile, și vecinii...

Și au cântat cu toți, în cor,
Iar pe deasupra tuturor
Și-a risipit Apolodor
În triluri lungi, răsunătoare,
Superba-i voce de tenor.
Și-a fost o mare sărbătoare
Pe coasta Golfului Terror...

ANA ȘI ALBINA

de Paul Anghel

Ana are ac și ață
Un arici o tot învață
Cum să coasă cu arnici,
Un cearșaf pentru pitici.

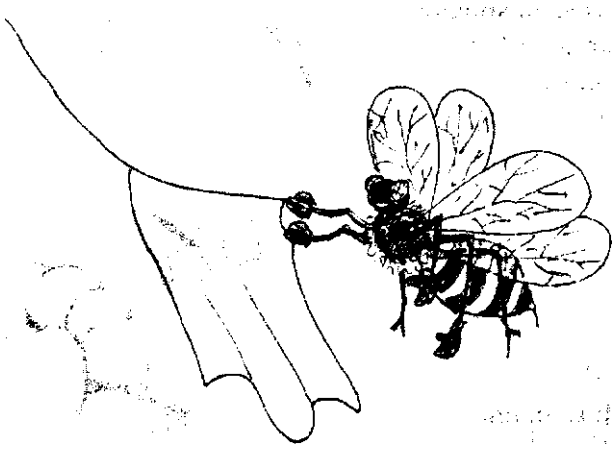

Când să tragă la mașină
Iată vine și-o albină:
Am și eu ceva să cos
Pentr-un fluture frumos.

Ana s-a înțepat cu acul
Pânza s-a-nroșit ca macul,
Iar albina cea isteață
Uite-o s-a-ncurcat în ață.

Ne-ntrebăm a cui c vina
Ana, acul sau albina?
Sau ariciul n-a știut
Să le-nvețe la cusut!

Ghicitori:

Din flori picuri de dulceață
Strânge dis-de-dimineață.
(Albina)

Hărnicuță gospodină
Strânge miere din grădină.
(Albina)

Zicale despre albine:

- Fii înțelept ca șarpele, muncitor ca albina și doritor ca turturica.
- Roiul care matca părăsește, ușor se prăpădește.
- Albina cea bună nu se așază pe o floare veștejită.
- Harnic ca o albină, strângător ca o furnică.

PĂIANJENUL ŞI MELCUL

de George Coşbuc

Păianjenul:
Melcule, mă mir de tine,
Ai o casă în spinare.
Măcar de ar fi mai mare...
Şi-altceva tu n-ai nimic!
Într-o casă mititică,
Tu mereu te-scunzi de frică!
Aaa! Dar vezi-mă pe mine,
Sunt bogat, nu sunt calic
Eu ţes pânza mea cea deasă,
La boieri şi regi în casă!

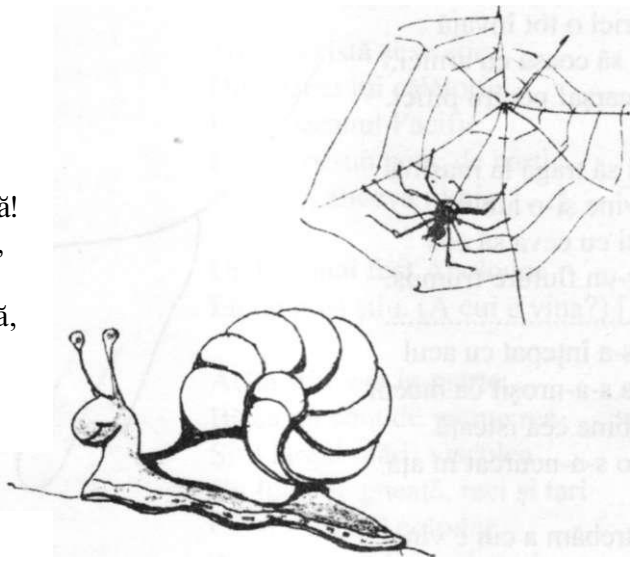

Melcul:
O poţi ţese, unde-i vrea,
Tu trăieşti în curţi străine:
Însă eu am casa mea,
Este mică, văd eu bine,
Dar sunt singur domn la mine!

Ghicitori:

Cine ţese-n colţ de casă
Pânză nouă de mătase?
(Păianjenul)

Voinicel cu cornişoare
Duce-o casă în spinare.
(Melcul)

Merge, merge...
Greu ajunge.
Are coarne,
Dar nu-mpunge,
Iar când pleacă la plimbare
Îşi ia casa în spinare.
(Melcul)

Proverbe şi zicători:
- Şi păianjenul ţese, dar din pânza lui nu se fac haine.
- Punga lui a făcut păianjen la gură, de zgârcit ce era.

MUSCA

de Alecu Donici

De la arat un plug
Venea încet spre casă
Și, la un bou pe jug,
O muscă se-așăzasă.
Iar ei, spre-ntâmpinare,
O altă muscă-n zbor
Îi face întrebare:
- De unde, dragă sor'?
- Și mai întrebi de unde! -
Ei musca îi răspunde
C-un aer supărat.
Au nu pricepi ce facem?
Nu vezi că noi ne-ntoarcem
Din câmp, de la arat?

Spre laudă deșartă
Mulți zic: noi am lucrat,
Când ei lucrează-n faptă,
Ca musca la arat.

Ghicitori:

Noi muncim întreaga vară
Să o dăm din casă-afară
Că-i urâtă și murdară.
(Musca)

Nu-i simpatică deloc!
Ți se bagă-n nas, în gură,
Chiar și-n oala de pe foc
Și-n tigaia cu friptură.
(Musca)

Proverbe și zicători:

- Dacă ar face toate muștele miere, ar fi pe toți pereții faguri.
- Unde este miere, acolo sunt și muște.
- Binele după el vine ca muștele după câine.
- Vulturul nu aleargă după muște.
- S-au strâns la sfat, ca muștele la păsat.
- Musca, atunci când își vâră tot capul în miere, acolo și-l lasă.
- Nu striga, că trezești muștele.

ȘTIUCA ȘI MOTANUL

de Alecu Donici

Nu-i bine când pânzarul se-apucă de cusut,
Iar croitorul de țesut.
Și e desigur totdeauna
Că cine multe întreprinde
Nu scoate-n capăt nici pe una.
Ba încă râsul lumii adese își aprinde!
O știucă prea colțată, jaluză, de soi rău,
Văzând odinioară
Motanul de la moară
Cum șoarecii vânează... căzu la el mereu
Cu multă rugăminte, s-o ieie la vânat.
- Dar spune-mi: cunoști oare
Tu astă vânătoare?
O întrebă motanul. - Nu-i lucru minunat
- Răspunse mândră știuca - de-a prinde șoricei,
Când prindem costrășei!
- Prea bine; hai la treabă! Tu, dar, vei lua sama
Aproape de lăptoc,
Iar eu - zise motanul - mă duc să păzesc vama
Pe lângă poloboc.
Toți șoarecii din moară
Aice au să-ți vie; vânează și-i omoară.
Noroc! Noroc!
Mergând la loc, motanul s-a apucat de treabă
Și, foarte-n grabă,
Mulțime de șoricărit
El a vânat, a omorât.
Apoi și la tovarășa a mers, dar ce să vadă!
Mai, mai, murinda știucă, ciuntată, fară coadă,
Pe care șoarecii i-a ros,
Abia ruga, prin semne, s-o tragă pân' la baltă.
Motanul, credincios,
A tras-o, dar îi zise: ,,Vecină! de-altă dată
Păzește-ți rânduiala:
Nu te-apuca de ce nu poți
În capete să scoți
Și nu-ți mai vârî botul unde nu-ți fierbe oala."

VULPEA ȘI STRUGURII

de Jean de la Fontaine

Pribeagă și lihnită de foame, dă de-o vie
Cu niște struguri rumeni, frumoși, de razachie.
Ciorchinii-s plini, și vulpea, de sine înțeles,
Ar fi mâncat cu poftă și nici n-ar fi ales.

Dar, la-ndemâna labei, o-mpiedică s-ajungă
Până la ei zăbreaua ulucilor prea lungă
Și ghimpii-n care gardul e prins și împletit.
Ciorchinele-i aproape de bot. S-a tot sucit,
S-a ridicat, se-nțeapă și-i lasă gura apă.
„Ce struguri verzi și acri! oftează. Nu-s de teapă
Și-s prea cruzi. Mie gustul ce-mi place-i de stafidă.
Nu-mi strepezesc eu dinții cu-această aguridă."

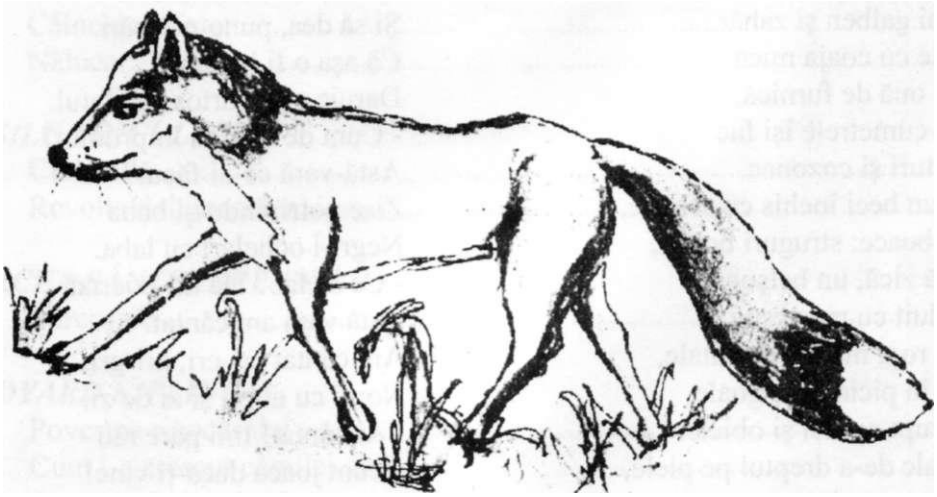

GREIERELE ȘI FURNICA

de Jean de la Fontaine

Și-a pierdut vara cântând,
Greierele, și flămând,
A văzut, așa, deodată,
Pornind viscolul să bată.
Nu se pomenea fărâmă
De gânganie sau râmă;
Și nemaigăsind nimica,
Dete fuga-mpleticit
La vecina lui, furnica.
Mușuroiul sta clădit,
Plin cu tot ce-ai fi râvnit.
Magazia cu făină
Era sub o rădăcină;
Și, la rând, în multe caturi,
Erau saci cu mei pe paturi.
Adunați într-o firidă,
Sâmburi roșii de stafidă.
În dulap și-ntr-un sertar,
Mălai galben și zahăr.
Ouăle cu coaja mică
Erau ouă de furnică,
Căci cumetrele își fac
Prăjituri și cozonac.
Într-un beci închis cu scoabe,
Boloboace: struguri boabe,
Va să zică, un belșug
Rânduit cu meșteșug.
- Mă rog, maică, dumitale,
Sunt în picioarele goale,
Am rupt opinci și obiele.
De calc de-a dreptul pe piele,
Straie ce mai am pe mine,
De gol ce-s, mi-e și rușine,
Am rămas de capul meu,
M-a uitat și Dumnezeu...
Luat de vânt, târât de apă,
Plăpând ca foaia de ceapă,
Încă de la arătură
N-am mai pus nimic în gură.
Să mă ierți, de nemâncare
S-a prins burta de spinare.
Uite ce ți-aș fi cerut,
Niscai boabe de-mprumut...
Până pe la Mărțișor...
Vreau să rabd, dar nu să mor,
Și mă jur, i-a spus, că-ți voi
Da cu dobândă-napoi.
Poți să-ntrebi dacă nu sunt
Om cinstit și de cuvânt.
Ce păcat că gospodina
E zgârcită, bat-o vina!
În loc să ia din cămări
Și să dea, pune-ntrebări.
Că așa o fi bogatul,
Darnic mai vârtos cu sfatul.
- Cum de ceri cu împrumut?
Astă-vară ce-ai făcut?
Zise potrivindu-și baba
Negri-i ochelari cu laba.
- Ce să fac? De mi-e iertat,
Astă vară am cântat.
Am cântat cri-cri, gri-gri,
Nopți cu nopți și zi de zi.
- Ai cântat! Îmi pare rău
Acum joacă dacă-ți vine!
Și calica de mătușe
Trânti ivărul la ușe.

CUPRINS

POVEȘTI SI POVESTIRI

FRAȚII GRIMM

Vulpea și pisica 5
Vulpea și calul 6
Lupul și vulpea 8

ION PAS

Puișorul și vulpea 11

ALEXANDRU MITRU

Tomiță iepurașul 12
Cum s-a stricat prietenia dintre câine și pisică 15

CEZAR PETRESCU

Fram, ursul polar 19
Câinele cel isteț 27
Năluca 28

VASILE VOICULESCU

Ciobănilă 30
Revolta dobitoacelor 36

MIRCEA SÂNTIMBREANU

Întrecerea 40

RUDYARD KIPLING

Povestea rinocerului 42
Cum i-a crescut cămilei ghebul 44
Povestea balenei 46

EUGEN JIANU

Cum au fost domesticite animalele 48
Coada ursoaicei 49

ION CREANGĂ

Lupul la stână 51

JOSEPH JACOBS

Găinușa Roșie 52

PETRE ISPIRESCU

Țapul și șarpele 53
Judecata vulpii 54

LEV TOLSTOI

Ariciul și iepurele 56
Bâtlanul, peștii și racul 58
Leul și șoarecele 59
Lupul și iapa 60
Leul, lupul și vulpea 61
Lupul și iedul 62
Leul, măgarul și vulpea 63
Leul și cățelușa 64
Corbul și vulpea 65
Albinele și trântorii 66
Leul și vulpea 67

VLADIMIR COLIN

Povestea ursului cafeniu 68

CĂLIN GRUIA

Noi, Albinele 71
Ciuboțelele ogarului 72

OCTAV PANCU-IAȘI

Iedul cu trei capre 75

EMIL GÂRLEANU

Musculița 79
Cântărețul 80
Gândăcelul 81
Călătoare! 83
Căprioara 85
Mărinimie 86
Vulturul 87
Pasere de noapte 89

Când stăpânul nu-i acasă! 90

MIHAIL SADOVEANU
Veverița 92

POVEȘTI POPULARE, LEGENDE

De ce își cântă cucul numele 95
Lupul, calul şi puiul de vulpe 96
Căsuța din oală 97
Leneșul și via 99
Ciocârlia, vulpea și ogarul 100
Prietenia lupului 102
Cum l-a păcălit Broscuța pe Leu 104
Vulpița și tigrul 105
Țânțarul vampir 106
Legenda crocodilului 108
Elefantul și furnicile 110
Viespea și rândunica 112
Porumbița sălbatică și isteață 113
Corbul și vulpea 114
Cămila și furnica 115
Veverița care a vrut să-și facă o casă împreună cu maimuța 116
De ce hiena are spinarea dungată 117
Purcelul între oi 118

POEZII SI FABULE

GEORGE TOPÂRCEANU
Rapsodii de toamnă 121
Balada unui greier mic 124
Bivolul și coțofana 125
Leul deghizat 126

ELENA FARAGO
Gândăcelul 127
Cucu 128

OTILLA CAZIMIR
De pe-o „bună dimineață" 129
Gospodina 130

TUDOR ARGHEZI
O lăcustă 131

ION PILLAT
Veveriță 132
Cocorii 133

DUILIU ZAMFIRESCU
Barza 134

GELLU NAUM
Cartea cu Apolodor 135

PAUL ANGHEL
Ana și albina 137

GEORGE COȘBUC
Păianjenul și melcul 138

ALECU DONICI
Musca 139
Știuca și motanul 140

JEAN DE LA FONTAINE
Vulpea și strugurii 141
Greierele și furnica 142

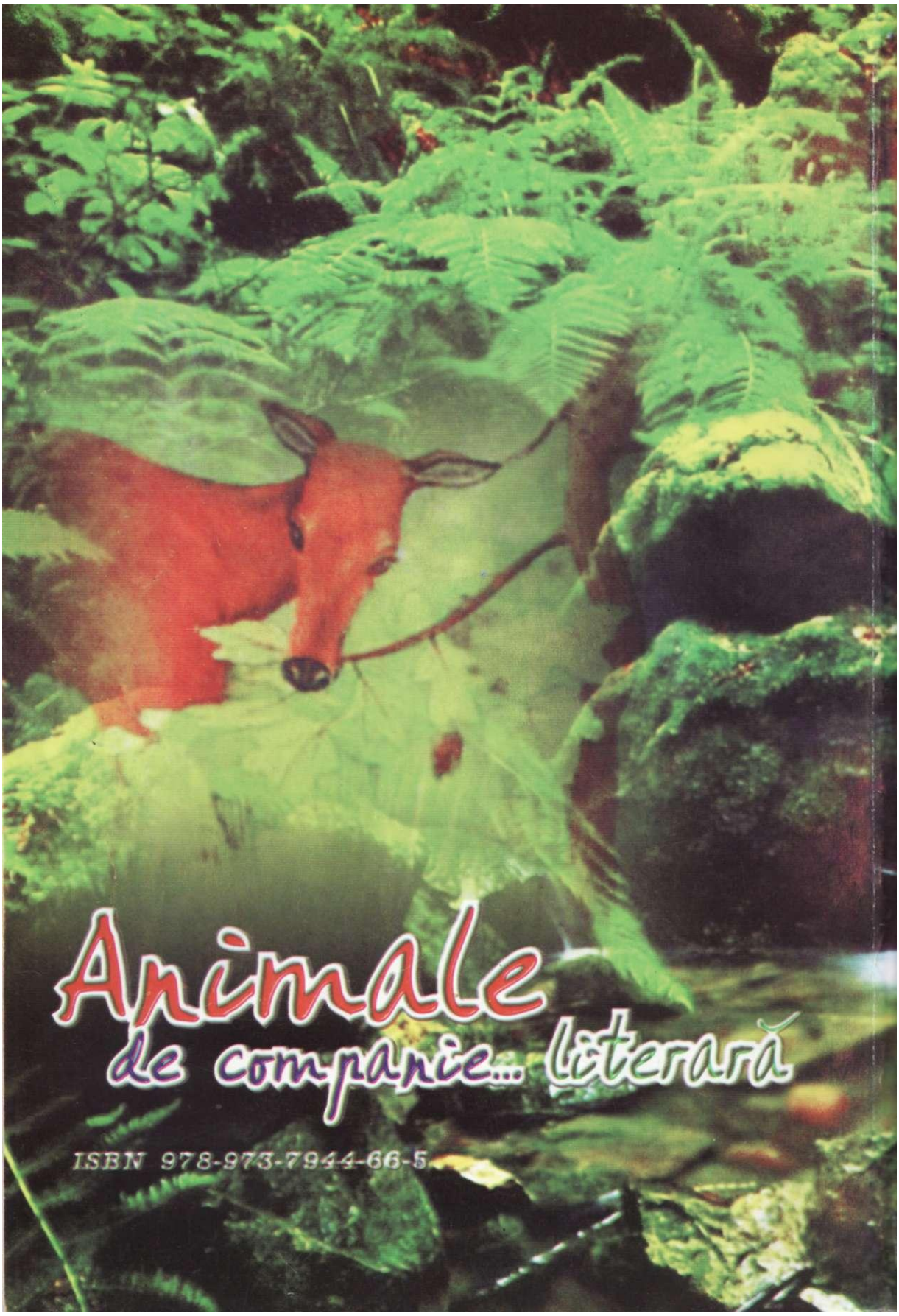

ISBN 978-973-7944-66-5